

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkelakeja, niihin liittyviä voimaanpanolakeja, eräitä muita sosiaaliturvaetuuksia koskevia lakeja, lakia Kevasta, lakia valtion eläketurvan rahoituksesta sekä rikoslakia. Lakeihin ehdotetaan tehtäväksi eräitä muutoksia, jotka liittyvät vuoden 2017 alusta voimaan tulevaan työeläkeuudistukseen sekä erinäisiä muita muutoksia.

Työeläkelakeja ehdotetaan muutettaviksi siten, että Kansaneläkelaitoksen maksama kuntoutusraha ei estäisi takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Myös säännöksiä eläkkeestä vähennettävistä ensisijaisista etuuksista ehdotetaan täsmennettäväksi. Lisäksi työeläkelakeihin ehdotetaan tehtäväksi uuden tartuntatautilain säätämisestä aiheutuvia muutoksia. Tartuntatautipäivärahan ajalta karttuisi eläkettä siten, että eläkkeeseen oikeuttaisi 65 prosenttia tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta. Työeläkelakien voimaanpanolaissa olevia lisäeläkkeisiin liittyviä suojasäännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi jo eläkkeellä olevien tai jo eläkeiän täyttäneiden henkilöiden osalta.

Työeläkelakeihin, tapaturmavakuutuslakeihin ja eräisiin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuuksia koskeviin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi säännös etuudensaajan kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun etuuden palauttamisesta etuuden maksajalle ilman takaisinperintämenettelyä. Myös työeläkelakien säännöksiä tietojen luovutuksesta ehdotetaan täsmennettäväksi. Eläketurvakeskuksesta annetun lain säännöksiä Eläketurvakeskuksen tehtävistä ja hallituksen jäsenestä ja toimitusjohtajasta ehdotetaan täsmennettäväksi.

Työeläkevakuutusmaksun vanhentumisaikaa koskevia säännöksiä ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi siten, että työeläkevakuutusmaksun määräämistä ja aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palauttamista koskeva vanhentumisaika olisivat samanlaiset. Pidennetystä kymmenen vuoden määräajasta työeläkevakuutusmaksun määräämisessä luovuttaisiin kokonaan siten, että työeläkevakuutusmaksun määräämisaika ei olisi tavanomaista pidempi niissäkään tilanteissa, joissa työntekijälle lisätään ansaintarekisteriin yli viisi vuotta vanhoja työansioita. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös julkisten alojen eläkelakiin, jossa on säännökset julkisten alojen työntekijän eläkemaksusta sekä Kevasta ja valtion eläketurvan rahoituksesta annettuihin lakeihin, joissa on säännökset Kevan jäsenyhteisöjen ja valtion työnantajien eläkemaksuista.

Jo lakkautettua rekisteröityä TEL-lisäeläkejärjestelmää koskevien rekisteritietojen takautuva korjaaminen ehdotetaan lopetettavaksi 31 päivänä joulukuuta 2020. Tämän jälkeen korjattaisiin vain eläkelaitoksen virheestä johtuvat rekisterivirheet.

Rikoslain työeläkevakuutusmaksupetosta koskevan pykälän tunnusmerkistöä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi ja pykälä laajennettaisiin koskemaan myös merimieseläkelain mukaista vakuuttamista.

HE 120/2016 vp

Lisäksi lakeihin ehdotetaan tehtäviksi eräitä muita toimeenpanoa selkeyttäviä tarkistuksia ja teknisluonteisia korjauksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
Sisällys.....	3
YLEISPERUSTELUT.....	7
1 Nykytila ja nykytilan arviointi.....	7
1.1 Eläkeuudistus.....	7
1.2 Takautuva työkyvyttömyyseläke ja Kansaneläkelaitoksen maksama kuntoutusraha.....	8
1.3 Tapaturmapäivärahan vähentäminen työeläkkeestä.....	8
1.4 Tartuntatautilain kokonaisuudistus.....	9
1.5 Lisäeläkkeet.....	10
1.6 Oikeus vanhuuseläkkeeseen työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella.....	11
1.7 Työeläkevakuutusmaksuihin liittyvät vanhentumisajat.....	11
1.8 Julkisten alojen eläkemaksut.....	12
1.9 Työeläkevakuutusmaksupetos.....	13
2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	15
2.1 Etuuksia koskevat keskeiset ehdotukset.....	15
2.2 Etuuksien toimeenpanoon ja hallintoon liittyvät keskeiset ehdotukset.....	16
2.3 Työeläkevakuutusmaksuihin liittyvät vanhentumisajat.....	16
2.4 Rekisteröidyn TEL-lisäeläketurvan rekisteritietojen korjaaminen.....	17
2.5 Työeläkevakuutusmaksupetos.....	18
3 Esityksen vaikutukset.....	18
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	18
3.2 Vaikutukset etuudensaajien ja työnantajien asemaan.....	18
3.3 Vaikutukset etuuksien toimeenpanoon.....	21
4 Asian valmistelu.....	21
5 Riippuvuus muista esityksistä.....	22
YKSIYTIKOHTAISET PERUSTELUT.....	23
1 Lakiehdotusten perustelut.....	23
1.1 Työntekijän eläkelaki.....	23
1.2 Työntekijän eläkelain voimaanpanolaki.....	37
1.3 Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki.....	38
1.4 Yrittäjän eläkelaki.....	40
1.5 Yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annettu laki.....	41
1.6 Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki.....	42
1.7 Maatalousyrittäjän eläkelaki.....	42
1.8 Maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annettu laki.....	42
1.9 Maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki.....	43
1.10 Merimieseläkelaki.....	43
1.11 Laki merimieseläkelain voimaanpanosta.....	45
1.12 Merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki.....	45
1.13 Julkisten alojen eläkelaki.....	46
1.14 Julkisten alojen eläkelain voimaanpanolaki.....	48
1.15 Laki Kevasta.....	51
1.16 Laki valtion eläketurvan rahoituksesta.....	51
1.17 Laki Eläketurvakeskuksesta.....	51

HE 120/2016 vp

1.18	Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta	55
1.19	Kansaneläkelaki	55
1.20	Laki kansaneläkelain voimaanpanosta	56
1.21	Takuueläkkeestä annettu laki	56
1.22	Rintamasotilaseläkelaki	57
1.23	Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä	57
1.24	Laki eläkkeensaajan asumistuesta	57
1.25	Laki vammaisetuuksista	57
1.26	Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista	57
1.27	Työtäpaturma- ja ammattitautilaki	58
1.28	Maatalousyrittäjän työtäpaturma- ja ammattitautilaki	60
1.29	Sairausvakuutuslaki	60
	11 luku Päivärahaetuuksien määrä	60
1.30	Työttömyysturvalaki	60
	3 luku Etuuden saamisen yleiset rajoitukset	60
	6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto	60
1.31	Laki koulutuksen korvaamisesta	61
1.32	Toimeentulotukilaki	61
1.33	Rikoslaki	61
	29 luku Rikoksista julkista taloutta vastaan	61
2	Voimaantulo	62
3	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	63
	Lakiehdotukset	65
	1. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	65
	2. Laki työntekijän eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta	77
	3. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta	79
	4. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta	81
	5. Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	86
	6. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta	88
	7. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta	90
	8. Laki maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	92
	9. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta	94
	10. Laki merimieseläkelain muuttamisesta	96
	11. Laki merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 ja 21 §:n muuttamisesta	104
	12. Laki merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta	106
	13. Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta	109
	14. Laki julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta	117
	15. Laki Kevasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta	120
	16. Laki valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	121
	17. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta	122
	18. Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta	125
	19. Laki kansaneläkelain muuttamisesta	127

HE 120/2016 vp

20. Laki kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta	128
21. Laki takuueläkkeestä annetun lain 7 ja 32 §:n muuttamisesta	129
22. Laki rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta	130
23. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta ..	131
24. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta	132
25. Laki vammaisetuksista annetun lain muuttamisesta	133
26. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta.....	134
27. Laki työtaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta.....	135
28. Laki maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta	138
29. Laki sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta	140
30. Laki työttömyysturvalain 3 luvun 4 §:n ja 6 luvun 4 §:n muuttamisesta	141
31. Laki koulutuksen korvaamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	143
32. Laki toimeentulotuesta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta	144
33. Laki rikoslain 29 luvun 4 a §:n muuttamisesta	145
LIITE	147
RINNAKKAISTEKSTIT	147
1. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta.....	147
2. Laki työntekijän eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta	167
3. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta.....	170
4. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	173
5. Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	181
6. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun voimaanpanolain muuttamisesta	183
7. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta	187
8. Laki maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	190
9. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanosta	192
10. Laki merimieseläkelain muuttamisesta	195
11. Laki merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 ja 21 §:n muuttamisesta...208	
12. Laki merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta	210
13. Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta	215
14. Laki julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta	229
15. Laki Kevasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	234
16. Laki valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	236
17. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta	237
18. Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta.....	241
19. Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	244
21. Laki takuueläkkeestä annetun lain 7 ja 32 §:n muuttamisesta	246
22. Laki rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta	248
23. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta ..	249
26. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta.....	250
27. Laki työtaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta.....	252

HE 120/2016 vp

28. Laki maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta	256
29. Laki sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta	259
30. Laki työttömyysturvalain 3 luvun 4 §:n ja 6 luvun 4 §:n muuttamisesta	260
31. Laki koulutuksen korvaamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	262
32. Laki toimeentulotuesta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta	263
33. Laki rikoslain 29 luvun 4 a §:n muuttamisesta	264

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

1.1 Eläkeuudistus

Suomen työeläkejärjestelmä uudistuu merkittävästi vuoden 2017 alusta voimaan tulevan eläkeuudistuksen myötä. Eläkeuudistusta koskevaan hallituksen esitykseen (hallituksen esitys eduskunnalle työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 16/2015 vp) sisältyneet lait on vahvistettu ja ne tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Työeläkelainsäädännön muutosten tarkoituksena on pidentää työuria, turvata työeläkejärjestelmän rahoitus sekä varmistaa riittävä eläketurva ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.

Lakimuutosten johdosta alin vanhuuseläkeikä nousee asteittain 65 vuoteen. Vuonna 1955 syntyneistä alkaen alinta vanhuuseläkeikää nostetaan nykyisestä 63 vuodesta kolmella kuukaudella jokaista ikäluokkaa kohti, kunnes se on 65 vuotta. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden alin vanhuuseläkeikä sopeutetaan elinajanodotteen muutokseen. Tarkoituksena on, että eläkeajan ja työssäoloajan välinen suhde pysyisi samalla tasolla kuin se on vuonna 2025.

Eläkkeen karttuma yhtenäistetään siten, että eläkettä karttuu iästä riippumatta 1,5 prosenttia vuodessa työntekijän saamien työansioden tai yrittäjän työtulon perusteella. Siirtymäajalla vuoden 2025 loppuun saakka 53—62-vuotiaille karttuu kuitenkin eläkettä 1,7 prosenttia vuodessa. Nykyinen 4,5 prosentin karttuma alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen tehdystä työstä korvataan lykkäyskorotuksella. Karttunut eläke tarkistetaan 0,4 prosentin lykkäyskorotuksella jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkamista lykätään yli alimman vanhuuseläkeiän. Työntekijän työeläkevakuutusmaksua ei enää vähennetä työansioista eläkettä laskettaessa, joten eläkkeen karttuma lasketaan nykyistä suuremmista ansioista.

Vakuuttamisvelvollisuuden alaikäraja laskee työntekijöillä 17 vuoteen. Vakuuttamisvelvollisuuden yläikäraja nousee asteittain nykyisestä 68 vuodesta siten, että ikäraja on 69 vuotta vuonna 1958—1961 syntyneillä ja 70 vuotta vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneillä henkilöillä.

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttava tuleva aika lasketaan alimpaan vanhuuseläkeikään ja vanhuuseläkeiän noustessa myös tulevan ajan päteikä nousee. Kun alimman vanhuuseläkeiän määräytyminen kytketään elinajanodotteen muutokseen, elin-aikakerrointa lievennetään, mutta sen vaikutus kohdistetaan myös työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan eläkeosaan.

Osa-aikaeläke eläkemuotona lakkautetaan ja se korvataan osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä. Eläkettä voi saada hakemuksen mukaisesti joko 25 tai 50 prosenttia karttuneen eläkkeen määrästä. Uusi eläkemuoto työeläkejärjestelmässä on myös työuraeläke, joka mahdollistaa pitkän työuran rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä tehneelle henkilölle eläkkeelle jäämisen ennen alinta vanhuuseläkeikää.

Eläke-etuuksia koskevat muutokset koskevat sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläketurvaa. Eläkeuudistuksen yhteydessä voimassa olevat julkisten alojen erilliset eläkelait yhdistetään julkisten alojen eläkelaitiksi (81/2016), jossa säädetään Kevan jäsenyhteisön,

HE 120/2016 vp

valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kelan palveluksessa olevien henkilöiden eläketurvasta. Julkisten alojen eläkeläillä kumotaan kunnallinen eläkelaki (549/2003), valtion eläkelaki (1295/2006) ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (261/2008). Näihin kumottaviin lakeihin sisältyvät säännökset eläketurvan rahoituksesta ja hallinnosta siirretään erillislakeihin, jotka myös tulevat voimaan vuoden 2017 alusta. Kevasta annetussa laissa (66/2016) säädetään eläketurvan toimeenpanosta huolehtivan Kevan hallinnosta ja rahoituksesta. Valtion ja evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta säädetään valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa (67/2016) ja evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa (68/2016).

Osa eläkeuudistuksen heijastusvaikutuksista on otettu huomioon eläkeuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä HE 16/2015 vp, mutta kaikkia heijastusvaikutuksia ei ehditty kyseiseen esitykseen sisällyttää. Valmistelun yhteydessä on ilmennyt myös eräitä muita työeläkelainsäädännön muutostarpeita.

1.2 Takautuva työkyvyttömyyseläke ja Kansaneläkelaitoksen maksama kuntoutusraha

Työeläkelainsäädännössä korostetaan kuntoutuksen ensisijaisuutta työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Tämän vuoksi työeläkelaeissa on säädetty, että työntekijällä ei ole oikeutta ilman pätevää syytä työkyvyttömyyseläkkeeseen ennen kuin hänen oikeutensa työeläkelakien tai kuntoutusrahain mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt. Työntekijän eläkelain (395/2006) 43 §:n mukaan takautuvaa työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahetuuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään pätevästä syystä takautuvasti samalle ajalle, jolta henkilölle on maksettu Kansaneläkelaitoksesta kuntoutusrahaa, jo yhdenkin päivän kuntoutusraha voi estää koko kuukauden työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen. Erityisesti muun kuin ammatillisen kuntoutuksen perusteella myönnetty kuntoutusraha, esimerkiksi sopeutumisvalmennuksena myönnetty kuntoutusraha, voi sisältää useita lyhyitä jaksoja. Kuntoutuspäätös on usein tehty ennen eläkeratkaisua, mutta työkyvyttömyyden pahennuttua takautuva työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää kuntoutusrahajakson kanssa samalle ajalle.

Muutaman päivän ajalta maksettu kuntoutusraha voi nykyisin estää työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen koko kuukaudelta. Eläkkeensaajalle aiheutuu tästä taloudellisia menetyksiä, jos hän kuntoutuksesta huolimatta on tullut työkyvyttömäksi. Nykyiset säännökset eivät myöskään tue työntekijän osallistumista kuntoutukseen, jos kuntoutuksesta huolimatta työntekijää uhkaa työkyvyttömyys. Kuntoutuksen ensisijaisuutta koskevat säännökset voivat siten toimia päinvastoin kuin on tarkoitettu. Näitä tilanteita voi jatkossa tulla aiempaa useammin, sillä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuudet ovat kehittyneissä siihen suuntaan, että niitä maksetaan nykyistä useammin lyhyissä jaksoissa.

1.3 Tapaturmapäivärahan vähentäminen työeläkkeestä

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukaiset korvaukset ovat pääsääntöisesti ensisijaisia työeläkkeisiin nähden. Työeläkelakien mukaan ensisijaiset etuudet vähennetään työeläkkeestä. Työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella ensisijaisia etuuksia eivät kuitenkaan ole työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n mukainen tapaturmaeläke ja sitä edeltävä päiväraha sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:n mukainen tapaturmaeläke ja sitä edeltävä päiväraha. Näiden pykälien mukaista tapaturmaeläkettä ja päivärahaa maksetaan silloin, kun vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä

63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan. Näissä tilanteissa oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kuin vahingoittunut on sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta.

Voimassa olevan säännöksen sanamuodon mukainen tulkinta johtaa siihen, että, jos työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:n mukaisissa tilanteissa vahinkotapahtuma sattuu 67 vuotta täyttäneelle eläkkeensaajalle, tapaturmapäiväraha vähennetään työeläkkeestä, koska sen jälkeen ei voi tulla myönnettäväksi tapaturmaeläkettä. Työeläkelakien sanamuotoa voisi olla tarkoituksenmukaista täsmentää tältä osin. Myös eläkeuudistuksen yhteydessä säädetty vakuuttamisvelvollisuuden yläkäräjän nousu tulisi ottaa huomioon säännöksissä.

1.4 Tartuntatautilain kokonaisuudistus

Henkilöllä, joka tartuntataudin leviämisen estämiseksi on määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, on oikeus saada päivärahaa ja korvausta ansionmenetyksestä tartuntatautilain (583/1986) 27 §:n perusteella. Oikeus päivärahaan ja ansionmenetykskorvaukseen on myös lapsen huoltajalla, jos alle 16-vuotias lapsi on edellä mainitusta syystä määrätty pidettäväksi kotona ja huoltaja tämän vuoksi on estynyt tekemästä työtään.

Päivärahan ja korvauksen määräytymisestä säädetään tarkemmin sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Sairausvakuutuslain 8 luvun 1 §:n mukaan sairausvakuutuslain säännökset sairauspäivärahasta koskevat soveltuvin osin myös tartuntatautilain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua päivärahaa. Sairauspäivärahan määrä lasketaan pääsääntöisesti vakuutetun verotuksessa todettujen tulojen perusteella siten, että päivärahaetuus on vuosityötulon suuruudesta riippuen 70, 35 tai 25 prosenttia vuosityötulojen kolmassadasosasta. Ansionmenetykskorvaus määrätään sen työtulon perusteella, jonka henkilö olisi saanut, jollei häntä olisi määrätty tartuntatautilain nojalla olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin. Korvaus ansionmenetyksestä on työtulon ja päivärahan erotus.

Tartuntatautilain mukaisen päivärahan ajalta karttuu eläkettä työntekijän eläkelain 74 §:n 3 momentin 8 kohdan perusteella. Lainkohdan mukaan eläkkeeseen oikeuttaa 65 prosenttia sairauspäivärahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua työtulosta ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle. Lakia on tulkittu siten, että tartuntatautilain mukainen päiväraha on oikeuttanut eläkekarttumaan, koska päiväraha määräytyy sairausvakuutuslain säännösten perusteella. Eläkettä karttuu siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle itselleen. Ansionmenetykskorvauksesta eläkettä ei kartu.

Eduskunnan käsiteltävänä on tämän esityksen antamishetkellä hallituksen esitys eduskunnalle tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2016 vp). Esityksessä ehdotetaan, että tartuntataudin leviämisen estämiseksi ansiotyöstään poissa olemaan, eristettäväksi tai karanteeniin määrätyn henkilön ansionmenetyksen korvaamista koskevia säännöksiä selkeytettäisiin. Tartuntatautilaissa säädettäisiin oikeudesta tartuntatautipäivärahaan ja sairausvakuutuslaissa päivärahan määräytymisestä ja maksamisesta. Voimassa olevasta laista poiketen ansionmenetyksen korvaamiseksi maksettaisiin vain yhtä etuutta, tartuntatautipäivärahaa, joka kattaisi nykyisen päivärahan ja ansionmenetykskorvauksen. Tartuntatautipäiväraha vastaisi sitä todellista ansionmenetystä, joka henkilölle aiheutuu sen vuoksi, että hänet määrätään olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin. Uuden tartuntatautilain on tarkoitus tulla voimaan keväällä 2016.

HE 120/2016 vp

Uuden tartuntatautilain säätämisen myötä työeläkelakien säännökset eläkkeen karttumisesta sairauspäivärahan ajalta eivät enää sovellu tartuntatautipäivärahaan, sillä korvauksen osana ei enää makseta sairauspäivärahaan rinnastuvaa päivärahaa, joka määräytyisi verotuksessa todettujen tulojen perusteella. Työeläkelaeista siten puuttuu jatkossa säännös eläkkeen karttumisesta tartuntatautipäivärahan ajalta. Tartuntatautilain uudistuksesta aiheutuu myös eräitä muutostarpeita työeläkelakien regressisäännöksiin.

1.5 Lisäeläkkeet

Eläkeuudistuksen yhteydessä säädettiin tiettyjen lisäturvajärjestelyjen suojaamisesta. Suojatuista lisäeläkejärjestelyistä säädetään työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:ssä. Suojasäännösten perusteella työntekijällä on tietyissä tilanteissa oikeus saada lakisääteinen eläke maksuun perusturvan mukaista eläkeikää alemmassa lisäeläkeiässä. Jos suojasäännöksen piiriin kuuluva henkilö 1 päivänä tammikuuta 2017 on jo lisäeläkejärjestelystä eläkkeellä tai täyttänyt ennen kyseistä päivämäärää lisäeläkejärjestelyn eläkeiän, saa hän työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen 63-vuotiaana ilman varhennusvähennystä.

Eläkeuudistuksen yhteydessä on kuitenkin jäänyt lisäämättä vastaava säännös suojatun lisäeläkejärjestelyn piirissä olevien ja jo eläkkeellä olevien tai lisäeläkejärjestelyn eläkeiän täyttäneiden oikeudesta julkisten alojen eläkelain, yrittäjän eläkelain (1272/2006), maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) ja merimieseläkelain (1290/2006) mukaiseen eläkkeeseen varhentamattomana 63-vuotiaana. Säännöksen lisääminen myös muiden työeläkelakien kuin työntekijän eläkelain osalta olisi perustelua. Jos säännöstä ei ole, henkilön lakisääteinen eläke 63-vuotiaana voi olla yleisen eläkeiän nousun ja varhennusvähennyksen johdosta pienempi kuin hän tiesi jäädessään eläkkeelle lisäeläkejärjestelyn mukaisessa eläkeiässä.

Yksityisten alojen lakisääteisen työeläkejärjestelmän alkuvaiheessa peruseläkkeen tavoitetaso jäi useista syistä alhaiseksi. Työntekijäin eläkelain (395/1961; TEL) 11 §:ään perustuvan rekisteröidyn TEL-lisäeläketurvan avulla työnantaja saattoi tarjota työntekijöilleen lakisääteisen peruseläketurvan asteittaisen voimaantulon vuoksi alhaiseksi jäänyttä peruseläketurvan tasoa paremman eläketurvan.

Rekisteröity TEL-lisäeläkejärjestelmä on lakkautettu siten, että 31 päivänä joulukuuta 2016 vielä voimassa olevien TEL-lisäeläkevakuutuksien voimassaolo päätetään kyseisenä päivänä suoraan lain nojalla. Tällöin päättyy lisäeläketurvan karttuminen ja vakuutusmaksuvelvollisuus. Lakkauttaminen tehtiin lainmuutoksilla 1207—1210/2013 (HE 162/2013 vp). Päätymisajankohtaan 31 päivänä joulukuuta 2016 mennessä ansaitusta lisäeläkkeestä muodostetaan vapaakirja. Työntekijällä säilyy oikeus saada mainittu vapaakirjaeläke sekä muut rekisteröidyn lisäeläketurvan ja peruseläketurvan mukaiset eläkkeensä 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olevassa TEL-lisäeläketurvan mukaisessa alennetussa eläkeiässä, jos työsuhde lisäeläketurvan järjestäneeseen työnantajaan jatkuu TEL-lisäeläkejärjestelyn mukaiseen vanhuuseläke-ikään saakka tai päättyy aikaisintaan 4 kuukautta ennen kyseisen eläkeiän täyttämistä.

TEL-lisäeläkejärjestelmän vakuuttaminen loppuu 31 päivänä joulukuuta 2016. Tämän jälkeen, jos nykysäännöksiä ei muuteta, TEL-lisäeläketurvaa koskevia tietojärjestelmiä ja niihin liittyvää laskentaosaamista tulee kuitenkin ylläpitää vuosikymmeniä eteenpäin. Tämä johtuu siitä, että jos rekisteriin korjataan esimerkiksi puuttuvan työsuhteen tiedot, pitää korjatuille tiedoille laskea alusta alkaen vuoden 2004 tasolle kiinnitetty tavoite-eläke. Tietojärjestelmien

ja laskentaosaamisen ylläpitäminen vuosikymmeniä eteenpäin ei ole toimeenpanon näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä kustannustehokasta.

TEL-lisäeläketurvan piiriin kuuluvia vakuutettuja, jotka olivat vielä töissä ja joilla oli jatkuva TEL-lisäturva, oli vuoden 2015 lopussa noin 7 500 henkilöä. Lisäksi TEL-lisäeläketurvan vapaakirjoja oli rekisterissä noin 55 000 henkilöllä, jotka eivät vielä olleet eläkkeellä. Vuonna 2015 keskimääräinen alkava lisäeläketurvan vanhuuseläke oli 83 euroa kuukaudessa.

1.6 Oikeus vanhuuseläkkeeseen työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella

Kansaneläkelain (568/2007) 11 §:n perusteella henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 63 vuotta täytettyään ilman varhennusvähennystä. Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (803/2012) voimaantulosäännöksen perusteella ennen vuotta 1958 syntyneillä henkilöillä on oikeus lisäpäivien perusteella maksettavaan vanhuuseläkkeeseen ilman varhennusvähennystä jo 62 vuoden iässä.

Työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä saavan henkilön oikeudesta työeläkkeeseen ennen hänen alinta vanhuuseläkeikänsä säädetään vuoden 2017 alusta voimaan tulevan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulon 7 §:ssä. Ennen vuotta 1958 syntyneellä, työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saavalla henkilöllä on oikeus jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä. Työeläkejärjestelmässä vuonna 1958 tai sen jälkeen syntyneillä ei ole oikeutta vanhuuseläkkeeseen lisäpäivien perusteella.

Eläkeuudistuksen myötä alin vanhuuseläkeikä työeläkejärjestelmässä nousee myös vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneillä. Vuonna 1958 syntyneiden alin vanhuuseläkeikä on 64 vuotta, vuonna 1959 syntyneiden 64 vuotta ja 3 kuukautta, vuonna 1960 syntyneiden 64 vuotta ja 6 kuukautta ja vuonna 1961 syntyneiden 64 vuotta ja 9 kuukautta. Kansaneläkejärjestelmässä vuonna 1958—1961 syntyneiden vanhuuseläkeikä on 65 vuotta, mutta heillä on oikeus varhennusvähennyksellä vähennettyyn vanhuuseläkkeeseen 64 vuoden iässä. Vuonna 1962 syntyneiden alin vanhuuseläkeikä työeläkejärjestelmässä ja kansaneläkejärjestelmässä on 65 vuotta ja oikeutta varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ei ole.

Koska kansaneläkelain ja työeläkelakien säännökset oikeudesta vanhuuseläkkeeseen lisäpäivien perusteella poikkeavat toisistaan, voisivat vuonna 1958 tai sen jälkeen syntyneet henkilöt jatkossakin saada vähentämättömän vanhuuseläkkeen kansaneläkejärjestelmästä 63-vuotiaana, kun taas työeläkkeen saisi vasta omassa alimmassa vanhuuseläkeiässä. Työeläkelakien mukaisen vanhuuseläkeiän ja kansaneläkelain 11 §:n mukaisen 63 vuoden ikärajan välinen ero kasvaisi edelleen työeläkelakien mukaisen vanhuuseläkeiän noustessa. Tilanne ei ole selkeä eläkejärjestelmien kokonaisuuden ja pitkäaikaisesti työttöminä olevien näkökulmasta.

1.7 Työeläkevakuutusmaksuihin liittyvät vanhentumisajat

Työntekijän eläkelain mukaan eläkelaitoksen on määrättävä työeläkevakuutusmaksu sopimustyönantajalle viiden vuoden kuluessa vakuutusehtojen taikka eläkekassan tai eläkesäätiön sääntöjen mukaisesta työeläkevakuutusmaksun eräpäivästä ja tilapäiselle työnantajalle viiden vuoden kuluessa palkanmaksuvuotta seuraavan vuoden alusta lukien. Sopimustyönantajalla tarkoitetaan työnantajaa, joka järjestää työntekijöidensä eläketurvan työntekijän eläkelain 142 §:n mukaisesti ottamalla vakuutuksen työeläkevakuutusyhtiöstä. Tilapäisellä työnantajalla tarkoitetaan työnantajaa, jonka palveluksessa ei ole jatkuvasti työntekijää ja jonka maksamat palkat ovat kuuden kuukauden ajalta yhteensä alle 8 238 euroa

HE 120/2016 vp

vuonna 2016. Tilapäisen työnantajan ei tarvitse tehdä vakuutussopimusta eläkelaitoksen kanssa.

Työeläkevakuutusmaksun määräämisen vanhentumisaika on siis tavallisesti viisi vuotta. Jos kuitenkin työntekijälle lisätään Eläketurvakeskuksen ansaintarekisteriin yli viisi vuotta vanhoja riidattomia työansioita, eläkelaitoksen on määrättävä työnantajalle työeläkevakuutusmaksu näiden työntekijälle lisättyjen ansioiden perusteella kymmenen vuoden määräajan kuluessa. Määräaika alkaa kulua sopimustyönantajalla siitä, kun kyseisen työsuhteen työeläkevakuutusmaksu olisi vakuutusehtojen mukaan eräännytynyt maksettavaksi ja tilapäistyönantajalla palkanmaksuvuotta seuraavan vuoden alusta.

Työntekijä voi huomata puutteita ansaintarekisterin työnansiotiedoissa saamastaan työeläkeotteesta. Joka kolmas vuosi lähetettävällä työeläkeotteella ilmoitetaan tiedot yksityisten ja julkisten alojen työeläkelakien mukaisesta työskentelystä otteen antamisvuotta edeltäneiltä kuudelta vuodelta. Jos työntekijä toteaa työeläkeotteen tiedoissa virheen tai puutteen, yksityisten alojen eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen on selvitettävä tietojen oikeellisuus. Eläkelaitoksilla tai Eläketurvakeskuksella on velvollisuus selvittää tietojen oikeellisuus takautuvasti otteen antovuodelta ja kuudelta sitä edeltävältä vuodelta. Kuutta vuotta vanhemmatkin tiedot oikaistaan, jos työntekijä pystyy itse esittämään riidattoman näytön työansioistaan, joiden perusteella hänet olisi pitänyt vakuuttaa.

Työnantajan aiheettomasti maksaman työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun maksupäivästä. Jos työnantaja on pidättänyt työntekijältä aiheettomasti työntekijän työeläkevakuutusmaksun, työnantajan on palautettava maksu työntekijälle tämän vaatimuksesta. Tämä palautusmaksu vanhentuu viiden vuoden kuluttua maksun pidätyspäivästä lukien.

Työeläkevakuutusmaksun määräämiseen ja palauttamiseen sekä työansioiden selvittämiseen liittyy useita erilaisia määräaikoja, joiden laskeminen alkaa sopimustyönantajalla ja tilapäisellä työnantajalla eri ajankohdista. Se, että aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen alkaa eri ajankohdasta kuin määräämättä jääneen vakuutusmaksun vanhentuminen, on ongelmallista erityisesti väärinvakuuttamistilanteiden korjauksissa. Jos esimerkiksi työansioita korjataan takautuvasti niin, että työnantaja muuttuu, vakuutusmaksu voidaan määrätä oikealle työnantajalle kymmeneltä vuodelta takautuvasti (*korjausmaksu*), mutta aiheettomasti peritty maksu tulee palauttaa toiselle työnantajalle vain viideltä vuodelta takautuvasti.

1.8 Julkisten alojen eläkemaksut

Julkisten alojen työntekijöiden eläkemaksuista säädetään julkisten alojen eläkelain 11 luvussa. Vuoden 2017 alusta voimaan tulevien säännösten mukaan Kevan on määrättävä eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Jos työntekijälle lisätään takautuvasti yli viisi vuotta vanhoja eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, Kevan on määrättävä eläkemaksu näiden työansioiden perusteella maksettavaksi kymmenen vuoden kuluessa. Aiheettomasti suoritettun työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu kuitenkin viiden vuoden kuluttua työntekijän eläkemaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien.

Julkisten työnantajien eläkemaksuista säädetään Kevan jäsenyhteisöjen osalta Kevasta annetussa laissa, valtion osalta valtion eläketurvan rahoituksesta annetun laissa, evankelis-luterilaisen kirkon osalta evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa

laissa sekä Kansaneläkelaitoksen osalta Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä.

Kevasta annetun lain mukaan Kevan on määrättävä työntekijän eläkemaksu viiden vuoden kuluessa saatavan syntymisestä. Maksuosuussaatavan katsotaan syntyvän lopullisen maksun eräpäivänä. Aiheettomasti suoritetun maksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua maksun maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain mukaan aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työnantajan eläkemaksun maksupäivästä. Eläkemaksun perimisen vanhentumisesta ei ole säännöksiä.

Vuoden 2017 alusta voimaantulevissa laeissa eläkemaksujen vanhentumisaajat alkavat eri ajankohdasta työntekijän ja työnantajan eläkemaksujen kohdalla. Lisäksi eläkemaksujen määräämisen vanhentumisaika on työntekijän eläkelain säännöksiä vastaavalla tavalla vanhoja työsuhdetietoja korjattaessa pidempi kuin eläkemaksujen palauttamista koskeva aika.

1.9 Työeläkevakuutusmaksupetos

Rikoslain (39/1889) 29 luvussa säädetään rikoksista julkista taloutta vastaan. Luvun 4 a ja 4 b §:ssä säädetään työeläkevakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta. Työeläkevakuutusmaksupetosta koskevan 4 a §:n 1 momentin mukaan työnantaja tai tämän edustaja voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi, jos työnantaja tai tämän edustaja aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa työeläkevakuutusmaksun määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian alhaisena tai sen aiheettoman palauttamisen säännöksessä luetelluilla teoillaan.

Momentissa on lueteltu kolme vaihtoehtoista tapaa, joilla maksun virheellinen määrääminen tulee aiheuttaa, jotta työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistö täyttyisi. Momentin 1 kohdan mukaan työeläkevakuutusmaksupetokseen voi syyllistyä laiminlyömällä työntekijän eläkelain mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden tai muun työntekijän eläkelain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden. Momentin 2 kohdan mukaan toinen tapa on antaa työntekijän eläkelain mukaista tehtävää hoitavalle työntekijän eläkelain mukaan tarvittavan, vakuutusmaksun tai eläkkeistä aiheutuvien kulujen jakamiseen vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytymällä antamasta tässä kohdassa mainittuja tietoja. Momentin 3 kohdan mukaan työeläkevakuutusmaksupetokseen voi myös syyllistyä jättämällä työntekijältä perimänsä työntekijän työeläkevakuutusmaksun tilittämättä työntekijän eläkelain mukaiselle eläkevakuutusta hoitavalle eläkelaitokselle.

Jos teko on kokonaisuutena arvostellen vähäinen ja vakuutusmaksun korotus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi, teosta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta. Rikoslain 29 luvun 4 b §:n mukaan törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta voidaan tuomita vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Työeläkevakuutusmaksupetos on törkeä, jos siinä tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti ja työeläkevakuutusmaksupetos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

Työeläkevakuutusmaksupetostutkintoja käynnistyy vuosittain noin 50 kappaletta. Tapauksiin liittyy lähes aina muuta talousrikollisuutta. Tutkinnan kohteena on usein myös kuittikauppaa, veropetoksia, kirjanpitorikoksia ja yleensä pimeän työvoiman käyttöä. Lähes kaikki tutkinnat ovat johtaneet syytteisiin ja tuomioihin. Työeläkevakuutusmaksupetoksina käsitellyissä tapauksissa on työeläketurvan järjestäminen tai siihen liittyvät ilmoitusvelvoitteet laiminlyömällä tavoiteltu huomattavaa taloudellista hyötyä. Työeläkevakuutusmaksupetos on

HE 120/2016 vp

osoittautunut yhdeksi tarpeelliseksi työkaluksi talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa.

Rikoslain 29 luvun 4 a ja 4 b §:n sanamuoto koskee vain työntekijän eläkelain mukaista vakuuttamista. Työeläkevakuutusmaksupetosta koskevat säännökset on kuitenkin ulotettu myös merimieseläkelain (1290/2006) vastaaviin tilanteisiin merimieseläkelain 165 §:n säännöksillä. Merimieseläkelain 165 §:n mukaan, mitä rikoslain 29 luvun 4 a ja 4 b §:ssä säädetään työeläkevakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta sekä niiden rangaistuksesta, koskee myös tässä laissa tarkoitettua työnantajaa tai tämän edustajaa, joka on rikkonut mainituissa rikoslain säännöksissä tarkoitettulla tavalla tämän lain mukaiset velvoitteensa.

Merimieseläkelain 165 §, jolla rikoslain rikostunnusmerkistön aluetta laajennetaan aineellisen lainsäädännön säännöksiin, on ongelmallinen rikosoikeudellisen sääntelyn periaatteiden kannalta. Merimieseläkelain 165 §:ssä tarkoitettuun työeläkevakuutusmaksupetokseen voi liittyä peräti neljän vuoden vankeusrangaistusuhka, ja vankeusrangaistukselliset rangaistus-säännökset tulisi keskittää rikoslakiin. Merimieseläkelain ja työntekijän eläkelain mukaisia tilanteita ei ole myöskään syytä arvioida toisistaan poikkeavalla tavalla. Näin ollen olisi perusteltua sisällyttää merimieseläkelain 165 §:n säännökset rikoslain työeläkevakuutusmaksupetosta koskeviin säännöksiin.

Lisäksi on ilmentynyt tarpeita yksinkertaistaa työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistöä poistamalla rikoslain 29 luvun 4 a §:n 1 momentin 3 kohdan tekotapatunnusmerkistö. Esitutkinta- ja syyttäväviranomaiset ovat kokeneet kohdan vaikeaselkoiseksi ja sen soveltamisen ongelmalliseksi, eikä kohdan mukaisella tekotavalla ole tunnusmerkistön täyttymisen kannalta itsenäistä merkitystä.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan maksun määräämisen virheellisenä voi aiheuttaa työnantaja tai tämän edustaja, joka jättää työntekijältä perimänsä työeläkevakuutusmaksun tilittämättä työntekijän eläkelain mukaiselle eläkevakuutusta hoitavalle eläkelaitokselle. Työnantajalla on oikeus pidättää työntekijältä tämän maksuosuus eli työntekijän työeläkevakuutusmaksu. Työnantaja ei erikseen tilitä työntekijän työeläkevakuutusmaksua eläkelaitokselle, vaan vastaa koko vakuutusmaksusta riippumatta siitä, onko työnantaja pidättänyt työntekijän maksuosuuden vai ei. Sillä, onko työnantaja pidättänyt työntekijän maksuosuuden tai jättänyt sen pidättämättä, ei ole vaikutusta työnantajan vakuuttamis- tai ilmoitusvelvollisuuteen. Työnantajan oikeus pidättää työntekijän työeläkevakuutusmaksu ei ole osa sitä vakuutussovitussuhdetta, joka on työnantajan ja eläkelaitoksen välillä ja johon liittyvien velvoitteiden laiminlyönti voi täyttää työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistön.

Työnantaja voi siis syyllistyä työeläkevakuutusmaksupetokseen pykälän 1 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla, jos hän ei ilmoita työntekijöitään tai näiden ansioita eläkelaitokselle ja tämän takia eläkelaitos määrää maksun liian alhaisena tai jättää sen kokonaan määräämättä. Tunnusmerkistö täyttyy siitä riippumatta, onko työnantaja jättänyt työntekijän maksuosuuden pidättämättä vai onko työnantaja pidättänyt työntekijöiltä näiden maksuosuuden ja jättänyt sen eläkelaitokselle tilittämättä.

Momentin 3 kohdassa kuvattu tapahtumien kulku täyttyy jo momentin 1 ja 2 kohtien kuvauksissa, joten 3 kohdalla ei ole itsenäistä merkitystä arvioitaessa työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistön täyttymistä. Työntekijän työeläkevakuutusmaksun pidättämättä jättämisellä ei myöskään ole varsinaista yhteyttä työeläkevakuutusmaksun määräämättä jättämiseen tai sen määräämiseen väärän suuruisena. Työntekijän työeläkevakuutusmaksun pidättämättä jättäminen voi sinänsä osana teon kokonaisarviointia vaikuttaa

teosta tulevan seuraamuksen arviointiin. Se voi myös vaikuttaa siihen, katsotaanko pykälän 2 momentissa mainittujen edellytysten täyttyvän. Mainitun momentin mukaan, kun 1 momentissa mainittu teko on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, siitä voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos vakuutusmaksun korotus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi.

Käytännössä työntekijän työeläkevakuutusmaksun tilitysvelvollisuuden laiminlyönti ei voi tulla rangaistavaksi itsenäisenä tekotapana ilman, että työnantaja samalla laiminlyö joko eläketurvan järjestämisen kokonaan tai vuosittaisen tai kuukausittaisen ilmoitusvelvollisuutensa joko antamalla vääriä tietoja tai jättämällä tiedot kokonaan antamatta.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan työeläkelakeihin ja muihin sosiaalivakuutusetuksia koskeviin lakeihin erinäisiä muutoksia, jotka aiheutuvat muun muassa julkisten alojen eläkelain säätämisestä, työuraeläkkeen käyttöönotosta, työntekijän työeläkevakuutusmaksua koskevista muutoksista ja vakuuttamisvelvollisuuden yläkäräjän asteittaisesta nostamisesta.

Esitys sisältää myös eläkeuudistukseen liittymättömiä lainmuutosehdotuksia, jotka ovat nousseet valmistelun yhteydessä esille. Lisäksi lakeihin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisluonteisia korjauksia.

2.1 Etuuksia koskevat keskeiset ehdotukset

Työeläkelakien säännöksiä työkyvyttömyyseläkkeen takautuvasta maksamisesta työkyvyttömyyseläkkeen ajalle myönnetyn kuntoutusrahan ajalta ehdotetaan muutettaviksi. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukainen kuntoutusraha ei jatkossa estäisi takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Myös säännöksiä työeläkkeen myöntämisestä entisiin perusteisiin täsmennettäisiin. Muutos koskisi tilanteita, joissa työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutusrahan jälkeen.

Työeläkelakien säännöksiä eläkkeestä vähennettävistä ensisijaisista etuuksista ehdotetaan muutettavaksi siten, että työeläkkeestä ei vähennettäisi työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:ssä ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:ssä tarkoitettua päivärahaa ennen kuin työntekijä on täyttänyt vakuuttamisvelvollisuuden yläkäräjän. Työtapaturma- ja ammattitautilain 68 § ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 § koskevat ansionmenetyskorvausta tilanteissa, joissa vakuutettu on vanhuuseläkkeellä ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittanut teki eläkkeellä ollessaan.

Työeläkelakeihin ehdotetaan tehtäväksi uuden tartuntatautilain säätämisestä johtuvia muutoksia. Työeläkelakien säännöksiin eläkkeeseen oikeuttavista palkattomista ajoista ehdotetaan lisättäväksi säännös eläkkeen karttumisesta uuden tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan ajalta. Karttuman perusteena otettaisiin huomioon 65 prosenttia tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle.

Eläkeuudistuksen yhteydessä säädettyihin työeläkelakien muuttamisesta annettuihin voimaantulolakeihin tehtäisiin erinäisiä täsmennyksiä. Voimaantulolakeihin ehdotetaan lisättäväksi säännös koskien suojatuista lisäeläkejärjestelyistä 1 päivänä tammikuuta 2017 jo eläkkeellä olevia henkilöitä tai ennen sitä lisäeläkejärjestelyn eläkeiän täyttäneitä henkilöitä. Säännöksen piirissä olevilla olisi oikeus saada julkisten alojen eläkelain, yrittäjän eläkelain,

maatalousyrittäjän eläkelain ja merimieseläkelain mukainen eläke 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleiden säännösten mukaan ilman varhennusvähennystä. Työeläkelakien voimaanpanolakeja ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneillä ei olisi oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen, sillä he ovat jo täyttäneet vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan eläkeuudistuksen tullessa voimaan vuoden 2017 alussa. Voimaanpanolakeihin ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä muita täsmennyksiä.

Kansaneläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuosina 1958—1961 syntyneillä työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n perusteella saavilla olisi oikeus vanhuuseläkkeeseen ilman varhennusvähennystä 64 vuoden iässä. Vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneiltä kyseinen eläkeuoto poistuisi.

2.2 Etuuksien toimeenpanoon ja hallintoon liittyvät keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan työeläkelakien tietojen luovutusta koskeviin säännöksiin eräitä täsmennyksiä, jotka tehostaisivat eläketurvan toimeenpanoa ja vakuuttamisen valvontaa. Eläkelaitosten, Eläketurvakeskuksen ja muutoksenhakuelinten oikeutta saada tietoja laajennettaisiin koskemaan tietoja myös muulta työn perustella korvausta maksavalta kuin työnantajalta. Eläketurvakeskukselle säädettäisiin oikeus saada työturvallisuuslain (738/2002) ja verotusmenettelylain (1558/1995) mukaisia tietoja työsuojeluviranomaisilta ja Verohallinnolta valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Lisäksi eläkelaitos ja Eläketurvakeskus voisivat luovuttaa oma-aloitteisesti tietoja Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta hoitavalle vakuutusyhtiölle valvontaa varten. Eläkelaitos ja Eläketurvakeskus voisivat antaa sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle myös vakuutettua työskentelyä koskevia tietoja sosiaaliturvaan liittyvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi. Lisäksi Eläketurvakeskukselle säädettäisiin oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saatuja tietoja tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten ilman erityistä sopimusta julkisten alojen eläkelaitoksen kanssa.

Työeläkelakeihin, tapaturmavakuutuslakeihin ja eräisiin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanevia etuuksia koskeviin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi säännös etuudensaajan kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun etuuden palauttamisesta pankilta ilman erillistä takaisinperintämenettelyä. Säännös mahdollistaisi nykyisen käytännön etuuden palauttamisesta ilman nykyisin etuushakemuksen yhteydessä pyydettyä suostumusta ja helpottaisi näin toimeenpanoa.

Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin ehdotetaan erinäisiä muutoksia. Eläketurvakeskuksen tehtäväksi säädettäisiin laatia arvioita ja laskelmia eläketurvan kehityksestä ja rahoituksesta. Lakiin tehtäisiin myös täsmennyksiä koskien Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen kelpoisuusehtoja, hallituksen jäsenen nimeämisestä edellisen jäsenen erottua tehtävästään ja toimitusjohtajan esteellisyydestä.

2.3 Työeläkevakuutusmaksuihin liittyvät vanhentumisajat

Työntekijän eläkelain mukaisen työeläkevakuutusmaksun vanhentumista koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutoksia. Määräaikoja työeläkevakuutusmaksujen maksuunpanon määräämisestä ja ansiotietojen selvittelystä yhdenmukaistettaisiin. Työeläkevakuutusmaksujen määräämistä koskeva vanhentumisaika olisi jatkossakin viisi vuotta, mutta määräajan laskemisen alkamisajankohtaa muutettaisiin. Vanhentumisaika alkaisi sopimustyönantajilla vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaisesta lopullisesta eräpäivästä kuten nykyisinkin, mutta viiden vuoden määräajan laskenta alkaisi vasta seuraavan vuoden alusta lukien. Tilapäisillä

työnantajilla mainittu laskenta-aika alkaisi palkanmaksuvuotta seuraavan toisen vuoden alusta lukien. Pidentetystä kymmenen vuoden määräajasta työeläkevakuutusmaksun määräämisessä luovuttaisiin kokonaan siten, että työeläkevakuutusmaksun määräämisaika ei olisi tavanomaista pidempi niissäkään tilanteissa, joissa työntekijälle lisätään ansaintarekisteriin yli viisi vuotta vanhoja työansioita.

Työeläkevakuutusmaksun määräämistä koskevan viiden vuoden määräajan laskemisen alkaminen vuoden alusta selkeyttäisi mainitun määräajan laskentaa ja määräaika vastaisi tällöin sitä aikaa, jolta eläkelaitos on velvollinen selvittämään työeläkeotteen tietojen oikeellisuuden. Tietojen oikeellisuus on selvitettävä otteen lähettämivuodelta sekä kuudelta tätä vuotta edeltävältä vuodelta.

Myös aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumiselle säädetyn viiden vuoden määräajan laskemisen alkamisaikaa ehdotetaan muutettavaksi. Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautussaatavan vanhentumisen viiden vuoden määräaika laskettaisiin sopimustyönantajan osalta vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaisen lopullisen vakuutusmaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Tilapäisen työnantajan osalta aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautussaatavan vanhentumiselle säädetyn viiden vuoden määräajan laskeminen alkaisi palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta lukien. Työntekijältä aiheettomasti pidätetyn maksun palautumisen vanhentumiselle säädetty viiden vuoden määräaika laskettaisiin maksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien, mikä pidentäisi palautuksen vanhentumisaikaa.

Julkisten alojen eläkemaksuja koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset.

2.4 Rekisteröidyn TEL-lisäeläketurvan rekisteritietojen korjaaminen

TEL-lisäeläketurvan vakuuttamisen päättyessä 31 päivänä joulukuuta 2016 ei ole toimeenpanon näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä kustannustehokasta ylläpitää TEL-lisäeläkejärjestelmää koskevia tietojärjestelmiä ja laskentaosaamista kymmeniä vuosia eteenpäin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakkautettua TEL-lisäeläkejärjestelmää koskevien rekisteritietojen takautuva korjaaminen päättyisi 31 päivänä joulukuuta 2020.

TEL-lisäeläketurvan vakuuttamisen päättyttyä TEL-lisäeläkejärjestelystä muodostettava vapaakirja rekisteröidään ansaintarekisteriin ja tieto vapaakirjasta ja sen määrästä (lisäeläketurvan päättymiseen mennessä ansaitusta TEL-lisäeläkkeestä muunnettuna vastaamaan 65 vuoden eläkeikää) tulee näkyviin työeläkeotteelle. Työntekijällä tulee olla kuitenkin riittävä aika tarkastaa rekisteröidyn lisäturvansa vapaakirjan määrä työeläkeotteelta, jonka vuoksi esityksessä ehdotetaan TEL-lisäeläketurvan vakuuttamisen päättymisen jälkeiselle ajalle yhteensä neljän vuoden tarkastusaikaa (1.1.2017—31.12.2020). Jokaisella työntekijällä olisi työeläkeotteiden porrastetusta lähettamisestä johtuen vähintään vuosi aikaa tarkistaa työeläkeotteeltaan rekisteröidyn TEL-lisäeläkevakuutuksen vapaakirjaeläkkeen määrä ja oikeellisuus ja selvittää asiaa työnantajansa kanssa. Mikäli mainittuna tarkastusaikana tiedoissa huomattaisiin virhe tai puute, joka olisi aiheutunut työnantajasta tai eläkelaitoksesta johtuvasta syystä, eläkelaitos korjaisi virheellisen tiedon nykyisen soveltamiskäytännön mukaisesti. Eläkelaitoksen tulisi määrätä tarkasteluajana ilmoitetusta virheestä ja sen korjauksesta mahdollisesti aiheutuva työeläkevakuutusmaksu työnantajalle viimeistään 20 päivänä kesäkuuta 2021.

Tarkastusajan jälkeen eli 1 päivänä tammikuuta 2021 alkaen rekisteritiedoissa oleva virhe tai puute korjattaisiin eläkelaitoksen toimesta, jos mainittu virhe tai puute on aiheutunut eläkelaitoksen omasta virheestä. Sen sijaan työnantajasta johtuvia virheitä tai puutteita ei jatkossa enää korjattaisi TEL-lisäeläkejärjestelmään.

2.5 Työeläkevakuutusmaksupetos

Rikoslain työeläkevakuutusmaksupetosta koskevaan pykälään ehdotetaan muutoksia. Pykälän soveltamisala ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös merimieseläkelain mukaista työeläkevakuuttamista. Merimieseläkelain 165 § rikoslain työeläkevakuutusmaksupetosäännösten soveltamisesta muutettaisiin informatiiviseksi viittaukseksi. Lisäksi työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistöä ehdotetaan selkeytettäväksi tarkentamalla rikoslain 29 luvun 4 a §:n 1 momentin 1 kohdassa todettuja tilanteita, joissa tunnusmerkistö täyttyy ja yksinkertaistettavaksi siten, että rikoslain 29 luvun 4 a §:n 1 momentin 3 kohta kumottaisiin.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Muutokset koskien eläkkeen karttumista tartuntatautipäivärahan ajalta kasvattaisivat työeläkemenoa hyvin vähän, koska tartuntatautilain mukaisten ansionmenetykskorvausten määrä on vuositasolla pieni. Vuonna 2015 tartuntatautilain mukaisia etuuksia sai 107 henkilöä ja maksettujen ansionmenetykskorvausten osuus oli yhteensä 118 420,76 euroa. Koska nyt karttuva eläke saattaa tulla maksuun vasta kymmenien vuosien päästä, ja olla tämän jälkeen maksussa kymmeniä vuosia, tulee menolisäys täysimääräiseksi vasta vuosisadan loppupuolella, jolloin se asettuu 0,000001 prosenttiin vakuutetusta työtulosummasta.

3.2 Vaikutukset etuudensaajien ja työnantajien asemaan

Takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista koskeva muutos parantaisi lyhytaikaiseen Kansaneläkelaitoksen kuntoutustoimenpiteeseen osallistuneen henkilön asemaa tilanteessa, jossa samalle ajalle myönnetään myöhemmin työkyvyttömyyseläke. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusraha ei jatkossa estäisi työkyvyttömyyseläkkeen maksamista koko siltä kuukaudelta, jona kuntoutusrahaa on maksettu.

Ehdotetut muutokset työeläkelakien säännöksiin tapaturmakorvauksen vähentämisestä työeläkkeestä parantaisivat kaikkien niiden 63 ikävuoden ja vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan välillä olevien eläkkeensaajien asemaa, joille sattuu työtapaturma vanhuuseläkkeen rinnalla tehdyssä työssä ja joille maksetaan tapaturmapäivärahaa ilman sitä seuraavaa tapaturmaeläkettä. Näillä henkilöillä työeläkkeestä ei vähennettäisi tapaturmapäivärahaa ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä.

Muutokset koskien eläkkeen karttumista uuden tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan ajalta kasvattaisivat useimmissa tapauksissa henkilön eläkekarttumaa verrattuna nykyiseen. Nykyisin tartuntatautilain mukaisissa tilanteissa karttuman perusteena on 65 prosenttia sairauspäivärahan perusteena olevasta työtulosta, kun taas jatkossa karttuman perusteena olisi 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta.

HE 120/2016 vp

Työeläkelakien voimaanpanolakeihin ehdotettu täsmennys koskien suojattujen lisäeläkejärjestelyjen piirissä jo eläkkeellä olevia henkilöitä turvaisi henkilöille sen lakisääteisen eläketurvan, jonka he ovat jäädessään eläkkeelle odottaneet saavansa.

Oikeus kansaneläkelain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen ilman varhennusvähennystä työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella ehdotetaan poistettavaksi vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneiltä. Vuosina 1958—1961 syntyneillä oikeus vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen säilyisi, mutta alaikäraja nousisi 64 vuoteen.

Esityksessä ehdotetaan, että vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneillä työntekijöillä ei olisi oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen tarkoituksena on korvata osa-aikaeläke, joka on ollut näiden ikäluokkien käytettävissä. Kyseiset ikäluokat ovat jo täyttäneet vähintään 68 vuotta vuoden 2017 alkuun mennessä. Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneet henkilöt ovatkin suurelta osin jo siirtyneet vanhuuseläkkeelle.

Rekisteröityä TEL-lisäeläketurvaa koskevan ehdotuksen mukaan työnantajilla ja työntekijöillä olisi TEL-lisäeläketurvan vakuuttamisen päättymisen jälkeen yhteensä neljä vuotta aikaa tarkistaa lisäeläkejärjestelyssä olevat mahdolliset puutteet tai virheet. Näitä virheitä tai puutteita arvioidaan olevan vähän, koska TEL-lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluvat työntekijät ovat olleet jo nyt informoituja eläketurvastaan. Eläkelaitokset ovat olleet velvollisia lähettämään TEL-lisäturvan piiriin kuuluneille työntekijöille vuosittain tiedon TEL-lisäeläkkeen määrästä ja sisällöstä, minkä johdosta työntekijöillä on ollut mahdollisuus jo aiemminkin tarkistaa lisäturvansa oikeellisuus. Myös työnantajille on vuosittain lähetetty kirje TEL-lisäturvaan kuuluvista vakuutetuista, ja samalla pyydetty työnantajaa varmistamaan, että TEL-lisäturvajärjestelyn piiriin kuuluva henkilökunta on oikein. Vakuuttamisen päättymisen johdosta eläkelaitokset ovat lähettäneet myös viime vuosina TEL-lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluneille työnantajille ja työntekijöille erillisiä infokirjeitä asiaan liittyen.

Työntekijällä on ollut jo aiemminkin mahdollisuus tarkistaa TEL-lisäeläkkeen ansaittu määrä myös työeläkeotteeltaan, koska päättäneistä työsuhteista aiemmin syntyneet TEL-lisäeläkevapaakirjat ovat työeläkeotteella nähtävissä. Sen sijaan jatkuvaan työsuhteeseen liittyvä TEL-lisäeläkejärjestely ei ole ollut työeläkeotteella nähtävissä, mutta näistäkin otteella on ollut vihjetieto siitä, että henkilö kuuluu TEL-lisäturvan piiriin. Siten työntekijä on voinut jo nykyisinkin tarkistaa kuulumisensa TEL-lisäjärjestelyn piiriin, ainoastaan jatkuvan TEL-lisäturvaan liittyvän eläkkeen määrästä ei ole ollut tietoa otteella. Kun TEL-lisäeläketurvan vakuuttaminen päättyy 31 päivänä joulukuuta 2016, kirjataan myös näistä tällä hetkellä jatkuvaan työsuhteeseen liittyvistä lisäeläkejärjestelyistä vapaakirjatiedot, jotka ilmoitetaan työeläkeotteella. Eli mikäli henkilön kuuluminen TEL-lisäeläkejärjestelmän piiriin on tiedossa, 31 päivänä joulukuuta 2016 mennessä kertynyt TEL-lisäeläketurvan vapaakirja tulee näkymään työeläkeotteella kevään 2017 aikana, josta työntekijä voi lisäeläketurvansa määrän ja olemassaolon tarkistaa.

Yksityisten alojen eläkelaitokset lähettävät työeläkeotteita joka vuosi, mutta yksittäinen henkilö saa kirjallisen työeläkeotteen joka kolmas vuosi hänen syntymäkuukautensa perusteella. Esimerkiksi vuonna 2016 työeläkeotteet lähetetään tammi-huhtikuussa syntyneille, vuonna 2017 touko-elokuussa syntyneille ja vuonna 2018 syys-joulukuussa syntyneille. Kirjalliset työeläkeotteet lähetetään vuosittain noin huhti-lokakuun välisenä aikana. Sähköiset työeläkeotteet ovat kuitenkin kaikkien nähtävissä verkossa koko ajan. Vuonna 2017 TEL-lisäeläketurvan päättymisen johdosta kirjautuvat vapaakirjat ovat nähtävissä sähköisellä työeläkeotteella kevään 2017 aikana.

HE 120/2016 vp

Niiden henkilöiden tiedonsaannin varmistamiseksi ja lisäturvansa olemassaolon tarkistamiseksi, jotka virheen vuoksi olisivat jääneet kokonaan pois lisäeläketurvan piiristä, työeläkejärjestelmässä on yhteisesti sovittu, että kaikkien otejakeluun kuuluvien henkilöiden työeläkeotteille lisätään informaatiota asiasta.

Sekä kirjalliselle että sähköiselle työeläkeotteelle tullaan lisäämään vuosina 2017, 2018, 2019 ja 2020 tieto siitä, että rekisteröidyn lisäeläketurvan tietojen korjaaminen lopetetaan ja että sen vuoksi henkilön tulee tarkistaa, ovatko omat lisäeläketurvaan liittyvät tiedot otteella oikein. Koska TEL-lisäeläketurva on lakisääteisyystään huolimatta ollut työnantajalle vapaaehtoinen ja työnantaja on itse määritellyt vakuuttamisryhmiin kuuluvat henkilöt, ei eläkelaitoksella ole tietoa keille henkilöille lisäturvajärjestely mahdollisesti kuuluu, jos asiasta ei ole eläkelaitokselle ilmoitettu. Työnantajan vastuulla on varmistaa, että se on ilmoittanut eläkelaitokselle oikean vakuutettujen piirin, jonka vuoksi työntekijän tulisi ottaa yhteyttä työnantajaan TEL-lisäeläketurvan piiriin kuulumisen tarkistamiseksi.

Ehdotetun neljän vuoden tarkastusajan aikana tulee kaikille kirjallisen työeläkeotejakelun piiriin kuuluville henkilöille siten lähetetyksi vähintään kerran työeläkeote, josta heidän on mahdollista tarkistaa TEL-lisäeläketurvan oikeellisuus. Sähköisen otteen valinneella on mahdollisuus tarkistaa asia milloin vain kirjautumalla palveluun.

Eläkelaitoksen tulisi määrätä tarkasteluajan aikana ilmoitetusta virheestä ja sen korjaamisesta mahdollisesti aiheutuva työeläkevakuutusmaksu työnantajalle 20 päivänä kesäkuuta 2021 mennessä. Mainitun ajankohdan jälkeen eläkelaitos ei voisi enää maksuunpanna työnantajalle vakuutusmaksuja. Niin kauan kuin työeläkevakuutusmaksu voitaisiin määrätä, ei korjattavasta eläketurvasta synny työeläkejärjestelmälle lisäkustannuksia.

Eläkelaitos korjaisi manuaalisesti kaikissa tilanteissa 31 päivänä joulukuuta 2020 jälkeenkin ilmoitetun sellaisen virheen tai puutteen, joka on aiheutunut eläkelaitoksesta johtuvasta syystä, esimerkiksi rekisteröintivirheestä eläkelaitoksessa. Koska työnantajalle ei voisi enää määrätä näistä korjauksista johtuvia vakuutusmaksuja, vastaisivat työntekijän eläkelain ja merimies-eläkelain mukaista eläketurvaa toimeenpanevat eläkelaitokset näissä tilanteissa yhteisesti syntyvistä kustannuksista.

Sen sijaan, jos virhe tai puute johtuisi työnantajasta johtuvasta syystä, eläkelaitos ei enää tarkasteluajan jälkeen oikaisisi TEL-lisäeläkejärjestelmässä olevaa virhettä tai puutetta. Tämä saattaa jossain tilanteissa johtaa työntekijälle luvattun lisäeläketurvan heikentymiseen tai puuttumiseen.

Työnantajalla ei ole oikeutta muuttaa työsuhteen ehtoja yksipuolisesti. Siten jos yksittäisen työntekijän lisäeläkejärjestelyn tiedoissa oleva virhe tai puute olisi johtunut työnantajasta ja eläkelaitos ei ehdotuksen mukaisesti enää korjaisi virhettä tai puutetta 31 päivänä joulukuuta 2020 jälkeen, tulisi työnantajan järjestää työntekijälle luvattua lisäeläketurvaa korvaava turva muulla tavoin, jos puuttuva lisäeläketurva on ollut työsuhteen ehto. Työnantaja voi esimerkiksi järjestää työntekijän puuttuvan lisäeläketurvan henkiyhtiössä joko ryhmä-eläkevakuutuksena tai yksilöllisenä eläkevakuutuksena, tai yrityksen taseesta maksettavana eläkkeenä.

Eläkelaitoksista saadun arvion mukaan jälkikäteisiä rekisteritietokorjauksia tehdään tulevina vuosina vuosittain yhteensä noin 35 henkilölle. Sellaisia tilanteita, että eläketurva jäisi puuttumaan työnantajan puolella olevasta virheestä johtuen, olisi todennäköisesti vain muutamia vuodessa.

3.3 Vaikutukset etuuskien toimeenpanoon

Useiden ehdotettujen muutosten tarkoituksena on selkeyttää etuuskien toimeenpanoa. Ehdotus kuoleman jälkeen aiheetta maksetun etuuden palauttamisesta etuuden maksajalle poistaisi tarpeen pyytää etuushakemuslomakkeella suostumus etuuden palauttamiseen. Uusi säännös myös vähentäisi takaisinperintämenettelyjen tarvetta. Myös ehdotetut tietojen luovutusta koskevat lakimuutokset helpottaisivat eläketurvan toimeenpanoa ja osaltaan tehostaisivat vakuuttamisen valvontaa ja harmaan talouden torjuntaa. Tietopyyntöjen määrän ei arvioida nousevan korkeiksi. Työeläkevakuutusmaksupetosta koskeva muutos selkeyttäisi teon tunnusmerkistöä.

TEL-lisäeläketurvaa koskevien rekisteritietojen korjaamisen lakkauttaminen ehdotetulla tavalla säästäisi eläkelaitoksilta saadun arvion mukaan toimeenpanon kustannuksia vuosittain noin 200 000 euroa, kun rahastoidun eläkkeen ja siihen liittyvien eläkeläjien eläkevastuun ja vakuutusmaksun laskentaa koskevia tietojärjestelmiä ei enää ylläpidettäisi. Eläkelaitoksen omasta virheestä aiheutuneet mahdolliset virheet tai puutteet rekisteritiedoissa korjattaisiin jatkossa manuaalisesti ja korjaukset koskisivat vain eläkkeen määrää.

Työeläkevakuutusmaksun määräämistä ja aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palauttamista koskevien vanhentumisaikojen yhtenäistäminen vähentäisi jossain määrin vanhentumisaikojen laskennasta aiheutuvia toimeenpanokustannuksia ja siten auttaisi pitämään korjausmaksuihin liittyviä toimeenpanokustannuksia kohtuullisina. Ehdotetun muutoksen myötä aika, jona eläkelaitoksen tulee periä työeläkevakuutusmaksu ja palauttaa aiheettomasti maksetut työeläkevakuutusmaksut työnantajalle, olisivat jatkossa symmetrisiä. Muutoksella selkeytettäisiin toimeenpanoa tilanteissa, joissa ansaintarekisterin työeläketietoja joudutaan korjaamaan takautuvasti ja siitä johtuen oikaisemaan vakuutusmaksuvelvollisuutta. Lisäksi ehdotetut muutokset pienentäisivät eläkelaitosten hallintokuluja, kun työsuhdetietojen muuttamisesta johtuvien työeläkevakuutusmaksujen korjausmaksuista aiheutuvaa aikaa vievää manuaalista vakuutusmaksun laskentaa tai perimistä koskevia estoja ei tarvitsisi tehdä samassa määrin kuin nykyisin.

Pidennetyin kymmenen vuoden määräajasta luopumisella ei olisi suurta vaikutusta eläkelaitoksen perimien maksujen määrään, koska käytännössä suurin osa maksujen korjauksista kohdistuu työeläkeotteen lähettämistä edeltävään vuoteen. Lisäksi vanhoihin tietoihin kohdistuneet selvittelyt ja muutokset ovat vähentyneet koko ajan työeläkeotejakelujen myötä. Muutosten seurauksena työeläkevakuutusmaksuja jäisi määräämättä vuodessa noin 1,0 miljoonaa euroa, joka on noin viisi prosenttia korjausmaksuista. Eläkelaitoksen vastaisivat yhteisvastuullisesti näin syntyvistä kustannuksista, joita ei voitaisi määrätä enää työnantajalle maksuunpano-oikeuden vanhentumisen vuoksi.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmisteluun ovat osallistuneet lisäksi Eläketurvakeskus, Keva, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ja Akava. Valmistelun aikana on kuultu myös valtiovarainministeriötä, Merimieseläkekassaa ja Kansaneläkelaitosta.

Esityksestä on käyty yhteistoimintaneuvottelut kuntien eläkeneuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina kunnalliset pääsopijajärjestöt ja kuntatyönantaja, sekä valtion eläkeneuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina valtion henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt.

HE 120/2016 vp

Oikeusministeriöltä on pyydetty esittelylupa rikoslain 29 luvun 4 a §:n muuttamisen osalta sekä valtionvarainministeriöltä Kevasta annetun lain 20 §:n muuttamisen ja valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 3 §:n muuttamisen osalta.

Esityksen valmisteluvaiheessa on pyydetty lausuntoa oikeusministeriöltä ja Verohallinnolta niiden toimialaan liittyvistä lakiehdotuksista. Tietosuojavaltuutetulta on pyydetty lausuntoa tietojen luovutuksiin liittyvistä lakiehdotuksista. Muilta osin esityksestä ei ole erikseen pyydetty lausuntoja, koska asian valmistelun yhteydessä on kuultu asian kannalta keskeisiä tahoja.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle tartuntalakiin ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2016 vp). Tässä esityksessä ehdotetut tartuntatautilakiin ja tartuntatautipäivärahaan liittyvät muutokset ovat riippuvaisia edellä mainitusta hallituksen esityksestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Työntekijän eläkelaki

2 §. *Keskeiset määritelmät.* Pykälän 1 momentin 4 kohdan palkattoman ajan määritelmään ehdotetaan lisättäväksi maininta tartuntatautilain mukaisesta tartuntapäivärahasta. Aika, jolta työntekijälle maksetaan tartuntatautipäivärahaa, olisi eläkkeeseen oikeuttavaa palkatonta aikaa. Palkattoman ajan karttumasta säädettäisiin työntekijän eläkelain 74 §:n 3 momentissa.

12 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi. Vuoden 2017 alusta voimaan tulevan 3 momentin mukaan työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa. Termi ”työttömyyspäiväraha” pitää sisällään ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ja peruspäivärahan, mutta ei työmarkkinatukea. Lykkäyskorotuksen tarkoituksena on kannustaa jatkamaan työssä yli alimman vanhuuseläkeiän. Pykälän 3 momentin mukaisen säännöksen alkuperäisenä tarkoituksena on ollut, että kaikki työttömyyteen liittyvät tuet, jotka mahdollistavat vanhuuseläkkeen lykkäämisen, estäisivät lykkäyskorotuksen. Tämän vuoksi termi ”työttömyyspäiväraha” ehdotetaan korvattavaksi termillä ”työttömyysetuus”, joka pitää sisällään myös työmarkkinatuen. Lisäksi 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta työkyvyttömyyseläkkeestä. Lykkäyskorotukseen ei olisi oikeutta samalta ajalta, jolta työntekijä on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

43 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalla.* Pykälän 2 momentissa säädetään tiettyjen kuntoutusetuuksien ensisijaisuudesta takautuvasti maksettavaan työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Voimassa oleva säännös koskien kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa voi johtaa siihen, että yhdeltä päivältä maksettu kuntoutusraha estää työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen koko kuukaudelta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksen kuntoutusraha ei jatkossa estäisi takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin tilanteista, joissa työkyvyttömyyseläke tulee takautuvasti myönnettäväksi samalle ajalle, jolta on jo maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaa. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahan kanssa samalle ajalle myönnettävästä takautuvasta työkyvyttömyyseläkkeestä maksettaisiin eläkkeensaajalle vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa. Säännöstä sovellettaisiin myös Kansaneläkelaitoksen osakuntoutusrahan siten, että osakuntoutusrahan kanssa samalle ajalle myönnettävästä takautuvasta työkyvyttömyyseläkkeestä maksettaisiin eläkkeensaajalle osakuntoutusrahan ylittävä osuus.

Siltä osin kuin takautuvasti myönnetty työkyvyttömyyseläke vastaisi kuntoutusrahan määrää, työkyvyttömyyseläkettä ei maksettaisi minnekään. Kansaneläkelaitoksella ei olisi regressioikeutta takautuvasti myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen, koska Kansaneläkelaitoksen kuntoutusraha on maksettu tietyn Kansaneläkelaitoksen vastuulla olevan kuntoutustoimenpiteen tukemiseksi.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta Kansaneläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, takautuvasta työkyvyttömyyseläkkeestä ei vähennettäisi eläkkeensaajan kuntoutusrahan osuutta, vaan koko takautuva työ-

kyvyttömyyseläke maksettaisiin eläkkeensaajalle itselleen. Jos eläkkeensaajan kuntoutusrahan saaneelle henkilölle tulee myönnettäväksi takautuvasti työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke, Kansaneläkelaitos tarkistaa kansaneläkkeen ja eläkkeensaajan kuntoutusrahan määrän työeläkkeen myöntämisen johdosta. Tämän vuoksi eläkkeensaajan kuntoutusrahan osuutta ei ole tarkoituksenmukaista vähentää työeläkkeestä.

Ehdotetun uuden 3 momentin myötä pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi uudeksi 4 momentiksi.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan 2 ja 3 momentin säännöksiä sovellettaisiin myös työraueläkkeeseen. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 34 §:n perusteella työraueläke on sellainen eläke, jonka perusteella määrätään eläkkeensaajan kuntoutusraha. Työraueläke rinnastetaan Kelan kuntoutusetuuksia määriteltäessä siis täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Tämän vuoksi 2 ja 3 momentin säännöksiä eläkkeen maksamisesta takautuvalla ajalla tulisi soveltaa myös työraueläkkeeseen. Työntekijän eläkelain 53 d §:n nojalla työraueläkettä ei kuitenkaan voida myöntää takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän muuttunutta sisältöä.

65 §. Eläkkeen karttuminen. Pykälän 2 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että työansioiden sijaan käytettäisiin termiä ansiot. Momentin tarkoituksena on ollut säätää, että jos työkyvyttömyyseläkkeeseen sisältyy tuleva aika, eivät työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot oikeuta eläkkeeseen, sillä kyseiseltä vuodelta karttuu eläkettä tulevan ajan ansion perusteella. Säännöksen tulisi koskea työansioiden lisäksi myös palkattomien aikojen perusteella saatuja ansioita. Ehdotettu sanamuodon tarkistus ei muuttaisi soveltamiskäytäntöä.

68 §. Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejältä. Pykälän 3 momentissa säädetään eläkkeen kartumisesta päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejältä tilanteessa, jossa työntekijä sai useiden eri lakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Pykälän sanamuotoa täsmennettäisiin sen tarkoitusta vastaavaksi. Päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen työntekijän eläkelain mukaista tulevan ajan ansion suhteellista osuutta laskettaessa työntekijän eläkelain mukaisten työansioiden osuutta on verrattava kaikkien työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärään. Ehdotettu sanamuodon tarkistus ei muuttaisi soveltamiskäytäntöä.

74 §. Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat. Pykälässä säädetään eläkkeeseen oikeuttavista palkattomista ajoista. Eduskunnan käsiteltävänä olevan tartuntatautilain kokonaisuudistuksen myötä tartuntatautipäivärahan ajalta ei enää karttuisi eläkettä työntekijän eläkelain 74 §:n 3 momentin sairauspäivärahaa koskevan 6 kohdan perusteella, joten momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan uuden tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan ajalta karttuisi eläkettä. Eläkkeeseen oikeuttaisi 65 prosenttia tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle. Uuden tartuntatautilain mukainen tartuntatautipäiväraha sisältäisi sekä voimassa olevan lain mukaisen päivärahan että ansionmenetykskorvauksen. Korvaus vastaisi henkilön menettämää ansiota täysimääräisenä. Tartuntatautipäivärahan perusteena oleva palkka määräytyy sairausvakuutuslain 11 luvun 13 §:n mukaisesti. Käytännössä Kansaneläkelaitos ilmoittaisi Eläketurvakeskukseen tartuntatautilain mukaisen päivärahan perusteena olevan palkan.

78 §. Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella. Pykälässä säädetään tilanteista, joissa tulevan ajan eläke määräytyy poikkeuksellisesti alle viiden vuoden ansioiden perusteella. Pykälän 1 momentin sanamuotoa tarkennettaisiin vastaamaan säännöksen alkuperäistä tarkoitusta. Tulevan ajan laskennan poikkeussääntöä on

tarkoitus soveltaa silloin, kun työansioita on vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna. Pelkästään palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevat tulot tai tulevan ajan ansiot eivät oikeuta poikkeussäännön soveltamiseen. Ehdotettu sanamuodon tarkistus ei muuttaisi soveltamiskäytäntöä.

79 §. *Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista.* Pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan säännöksen tarkoitusta. Tulevan ajan ansion suhteellista osuutta laskettaessa verrataan työntekijän eläkelain alaisia työansioita kaikkien työeläkelakien mukaisiin työansioihin. Ehdotettu sanamuodon tarkistus ei muuttaisi soveltamiskäytäntöä.

80 §. *Eläke entisin perustein.* Pykälässä säädetään työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisestä entisin perustein. Entisin perustein myöntäminen tarkoittaa käytännössä sitä, että eläkkeen määrää ei lasketa uudestaan, kun uusi eläke myönnetään ennen kuin kaksi vuotta on kulunut edellisen eläkkeen päättymisestä. Eläke kuitenkin tarkistetaan työeläkeindeksillä, jos eläkkeen päättymisen ja uuden eläkkeen alkamisen välillä on vuodenvaihde.

Pykälän 2 momentin mukaan työkyvyttömyyseläke myönnetään entisin perustein silloin, kun eläke myönnetään sellaisen uuden työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin ensiksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta. Pykälän 1 momentin mukaan työkyvyttömyyseläke myönnetään entisin perustein myös silloin, kun uutta työkyvyttömyyseläkettä edeltää kuntoutusraha. Kuntoutusraha määräytyy samoin kuin työkyvyttömyyseläke, mutta kuntoutusrahan pohjaksi laskettavaan eläkkeeseen lasketaan lisäksi 33 prosentin korotus.

Voimassa olevan pykälän 1 ja 2 momenttiin sisältyvät säännökset eläkkeen myöntämisestä entisin perustein eivät ole sanamuodoltaan yhteneviä eri tilanteissa. Sanamuoto on erilainen säädettäessä eläkkeen myöntämisestä kuntoutusrahan ja työkyvyttömyyseläkkeen jälkeen. Kuntoutusrahan jälkeen eläke myönnetään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa. Työkyvyttömyyseläkkeen jälkeen eläke myönnetään samoin perustein kuin ensiksi myönnetty eläke.

Erilaisista sanamuodoista johtuen joissain tilanteissa edeltävä kuntoutusraha ja sen jälkeen myönnettävä työkyvyttömyyseläke eivät määräydy samoin perustein. Tällainen tilanne voi syntyä, jos kuntoutusraha määräytyy sairausloman alkamisen mukaan työntekijän eläkelain 28 §:n 3 momentin mukaisesti tai kuntoutusrahahakemuksen vireille tulon perusteella ja kuntoutusrahakauden alkaminen menee seuraavan vuoden puolelle. Tällöin kuntoutusrahan ja sitä seuraavan työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläke lasketaan eri vuosien ansioiden perusteella. Myös ansaittuun eläkkeeseen lasketaan mukaan eri määrä ansioita. Tämä voi johtaa siihen, että työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansioon lasketaan heikompia ansioita sairausajalta ja sairausajan etuusansioita. Työkyvyttömyyseläke voi näin laskettuna olla ansioista riippuen suurempi tai pienempi kuin sitä edeltävä kuntoutusraha.

Säännökset eläkkeen myöntämisestä entisin perustein on alun perin tarkoitettu suojaäännöksiksi, joilla on pyritty estämään eläketurvan heikentyminen lyhytaikaisen työkokeilun johdosta. Jotta pykälän sanamuoto vastaisi säännösten alkuperäistä tarkoitusta ja jotta 1 momentin mukaisissa tilanteissa työkyvyttömyyseläke tulisi myönnettäväksi aina samoin perustein kuin sitä edeltävä kuntoutusraha, ehdotetaan pykälän 1 momentin sanamuotoa muutettavaksi. Lisäksi 1 momenttia korjattaisiin siten, että tämän lain mukaisen kuntoutusrahan sijaan säännöksessä käytettäisiin termiä työeläkelakien mukainen kuntoutusraha. Näin säännöksestä ilmeni se, että työkyvyttömyyseläke määräytyy entisin perustein riippumatta siitä, minkä työeläkelain mukaan kuntoutusraha on maksettu ja minkä työeläkelain perusteella työkyvyttömyyseläke myönnetään.

91 §. *Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa.* Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi ja momentin säännös siirrettäväksi 91 a §:n uudeksi 1 momentiksi. Momentissa säädetään leskeneläkkeen tarkistamisesta olosuhteiden muutoksen johdosta, joten säännökselle sopivin paikka olisi 91 a § leskeneläkkeen tarkistamistilanteista.

91 a §. *Leskeneläkkeen tarkistaminen.* Pykälässä säädetään leskeneläkkeen tarkistamistilanteista. Pykälän 1 momentiksi siirrettäisiin nykyisin 91 §:n 3 momentissa oleva säännös leskeneläkkeen tarkistamisesta olosuhteiden muutoksen johdosta 91 §:n mukaisissa erityistilanteissa. Nykyiset 91 a §:n 1—3 momentit siirtyisivät 2—4 momentiksi.

Pykälän 2 momenttiin siirtyisi 1 momentin säännös leskeneläkkeen tarkistamisesta tilanteissa, joissa leskeneläkettä vähennettäessä on otettu huomioon lesken laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai vähentäminen on tehty 91 §:n mukaisten erityistilanteiden mukaan, ja leskelle myönnetään vanhuuseläke tai työkyvyttömyyseläke.

Uuteen 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta leskeneläkkeen tarkistamisesta työuraeläkkeen myöntämisen johdosta, jotta edellä mainituissa tilanteissa leskeneläkkeen tarkistaminen tehtäisiin samoin perustein riippumatta siitä, onko leski tosiasiallisesti saanut työkyvyttömyyseläkettä vai onko huomioon otettu laskennallinen työkyvyttömyyseläke. Ehdotetun 2 momentin perusteella, jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke, leskeneläke tarkistettaisiin, kun leskelle myönnetään työuraeläke. Lisäksi jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 91 §:n erityistilanteita koskevien säännösten mukaisesti, leskeneläke tarkistettaisiin, kun leskelle myönnetään työuraeläke.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vuoden 2017 alussa voimaan tulevaa 2 momenttia vastaavasti tilanteista, joissa leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke, kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 80 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisiin perustein. Pykälän 3 momentin mukaisena muuna uutena eläkkeenä voidaan pitää myös työuraeläkettä.

Pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi uudeksi 4 momentiksi. Momenttiin tehtäisiin viittausta koskeva tarkistus.

92 §. *Eläkkeestä vähennettävät etuudet.* Pykälässä säädetään työeläkkeeseen nähden ensisijaisista etuuksista, jotka pääsääntöisesti vähennetään työeläkkeestä. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdan sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työeläkkeestä ei vähennettäisi työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:ssä ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:ssä tarkoitettua päivärahaa ennen kuin työntekijä on täyttänyt vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

Työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiset ansionmenetykskorvaukset ovat pääsääntöisesti työeläkkeeseen nähden ensisijaisia etuuksia. Ensisijaisia etuuksia eivät kuitenkaan ole työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n mukainen tapaturmaeläke ja sitä edeltävä päiväraha. Työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n mukaan, jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta. Vastaava säännös on maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:ssä. Kyseisiä tapaturma- vakuutuslakien säännöksiä ehdotetaan tässä esityksessä muutettavaksi siten, että oikeus

tapaturmaeläkkeeseen päättyy viimeistään vahingoittuneen täyttäessä vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

Jos työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n mukaisessa tilanteessa vahinkotapahtuma sattuu 63—66 vuotta täyttäneelle henkilölle, jonka vakuuttamisvelvollisuuden yläikäraja on 68 vuotta, maksetaan hänelle ensin vuoden ajalta päivärahaa ja sen jälkeen tapaturmaeläkettä enintään kahden vuoden ajan. Näitä etuuksia ei voimassa olevan työntekijän eläkelain 92 §:n mukaan vähennetä työeläkkeestä.

Jos vahinkotapahtuma sattuu 67 vuotta täyttäneelle eläkkeensaajalle, jonka vakuuttamisvelvollisuuden yläikäraja on 68 vuotta, hän saa vuoden ajalta päivärahaa, mutta hänelle ei ehditä maksaa tapaturmaeläkettä. Lain sanamuodon mukaisesti tulkiten näissä tilanteissa päiväraha ei ole työntekijän eläkelain 92 §:n tarkoittamalla tavalla tapaturmaeläkettä edeltävä päiväraha. Pykälän sanamuodon mukaan työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n edellytykset täyttävälle 67 vuotta täyttäneelle henkilölle maksettava päiväraha tulisi siten vähentää työeläkkeestä.

Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa ei pidettäisi ensisijaisena etuutena siinäkään tapauksessa, että sen jälkeen ei seuraa tapaturmaeläke. Vastaava muutos koskisi myös maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 58 §:ssä tarkoitettua päivärahaa. Tapaturmavakuutuslakien suojaus on haluttu tehdä vain rajoitetulle ajalle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos vahinkotapahtuma sattuu lähellä vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa, niin vain vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaan saakka kohdistuvat päivärahat jäävät vähentämättä. Tämän ajankohdan jälkeiseen aikaan kohdistuvat päivärahat vähennetään työeläkkeestä.

117 §. *Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle ja sairauskassalle.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jolloin nykyiset 5 ja 6 momentti siirtyisivät uusiksi 6 ja 7 momentiksi. Uudessa 5 momentissa säädettäisiin takautuvan eläkkeen maksamisesta työnantajalle siltä osin kuin työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin. Työnantajalle maksettaisiin takautuva eläke silloin, kun työnantaja ei ole saanut korvausta maksamastaan palkasta tai sitä vastaavasta korvauksesta muun lain mukaan. Säännös vastaisi voimassaolevia säännöksiä takautuvan eläkkeen maksamisesta työnantajalle ajalta, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle sairausajan palkkaa, eikä työnantaja ole saanut korvausta maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

118 §. *Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle.* Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tartuntatautilain kokonaisuudistuksesta aiheutuvia muutoksia. Ehdotetun uuden tartuntatautilain mukaan tartuntatautipäivärahaan ei sovellettaisi sairausvakuutuslain säännöksiä sairauspäivärahan ensisijaisuusajasta ja suhteesta työeläkelakien mukaiseen täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Jos tartuntatautipäivärahaa saavalle henkilölle myönnettäisiin takautuvasti työeläkelakien mukainen tartuntatautipäivärahan saamisen estävä vanhuuseläke tai kuntoutusraha, samalta ajalta maksettu eläke tai kuntoutusraha voitaisiin maksaa sairausvakuutusrahastolle tartuntatautipäivärahaa vastaavalta osalta. Työntekijän eläkelain 118 §:ssä ehdotetaan otettavaksi huomioon nämä muutokset siten, että 1 ja 3 momenttiin lisättäisiin maininnat tartuntatautipäivärahasta.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan takautuvasti myönnettävä työraeläke maksettaisiin sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta työntekijälle maksettua sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa. Eläkkeensaajalle maksettaisiin työraeläkkeestä sairauspäivärahan määrän ylittävä osa. Sairauspäivärahan ensisijaisuusajalla ei olisi merkitystä, vaan työraeläke maksettaisiin ensisijaisuusajasta riippumatta sairausvakuutusrahastolle. Menettely olisi toimeenpanon kannalta yksinkertainen eikä sairausvakuutusrahaston tarvitsisi käynnistää takaisinperintämenettelyä aiheettomasti tai liian suurena maksetun etuuden takaisin saamiseksi. Momentin säännös koskisi vain harvoja tapauksia, koska työraeläkettä ei voida myöntää takautuvasti hakemusta edeltävältä ajalta.

Lisäksi pykälään tehtäisiin eräitä teknisluonteisia sanamuodon tarkistuksia.

119 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle.* Pykälässä säädetään eläkkeen maksamisesta kunnalle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle, jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona ja samalle ajalle myönnetään eläkettä takautuvasti. Lainkohdan mukaan eläke on maksettava sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Pykälään ehdotetaan tehtäväksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetusta laista (815/2015) johtuva muutos. Kyseisellä lainmuutoksella perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirretään Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi vuoden 2017 alusta alkaen. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki jäävät edelleen kuntien hoidettavaksi.

Pykälän otsikkoon lisättäisiin kunnan ja sosiaalihuoltolain mukaisen toimielimen lisäksi Kansaneläkelaitos. Lisäksi pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Kansaneläkelaitos toimeentulotukea maksavaksi tahoksi, jotta samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke voitaisiin maksaa toimeentulotuen korvaamiseksi Kansaneläkelaitokselle.

123 §. *Eläkkeen maksamisjärjestys.* Pykälässä säädetään eläkkeen maksamisjärjestyksestä silloin, kun eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen ja kahdella tai useammalla taholla on oikeus eläkkeeseen. Pykälän 7 ja 15 kohdissa on säädetty eläkkeen maksamisesta sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle ja kohdissa 5, 6 ja 9 eläkkeen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle.

Vuoden 2017 alussa voimaan tulevan toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (815/2015) 23 §:n 3 momentissa säädetään kunnan toimielimen ja Kansaneläkelaitoksen välisestä tulon tai saatavan maksujärjestyksestä. Säännöksen mukaan, jos samaan tuloon kohdistuu sekä Kansaneläkelaitoksen että kunnan toimielimen maksuvaatimus, tulot tai saatavat maksetaan ensin Kansaneläkelaitokselle. Kansaneläkelaitos suorittaa perustoimeentulotuen kuittaukseen käytettyjen varojen jälkeen jäljelle jääneet varat kunnan toimielimelle.

Jotta työntekijän eläkelain 123 § vastaisi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 23 §:n 3 momentissa säädettyä etusijajärjestystä, työntekijän eläkelain 123 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta eläkkeen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle 119 §:n 1 momentin mukaisesti. Momentin nykyiset 7—9 kohdat siirtyisivät 8—10 kohdaksi.

126 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti eläkelaitoksen oikeudesta saada kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettu eläke palautetuksi pankilta ilman kuolinpesään kohdistuvaa takaisinperintämenettelyä.

Työeläkelakien mukaan eläkelaitoksen on perittävä aiheettomasti maksettu eläke takaisin. Eläkkeensaajan kuoleman jälkeen syntyy usein tilanteita, joissa eläke on ehditty maksaa eläkkeensaajan tilille aiheetta ennen kuin tieto kuolemasta saapuu eläkelaitokselle.

Toimeenpanon sujuvuuden vuoksi eläkelaitokset ja pankit ovat eläkkeiden ja tiettyjen muiden etuuksien osalta sopineet, että pankki palauttaa kuoleman jälkeen maksetut aiheettomat suoritukset niiden maksajalle. Eläkelaitokset ja pankit ovat keskustelleet toimintatavasta myös Finanssivalvonnan kanssa, viimeksi vuonna 2007. Alun perin menettelystä on sovittu jo 1960-luvulla. Sopimuksen tarkoituksena on ollut helpottaa hallinnollista menettelyä siten, että pankit voivat palauttaa aiheetta maksetut suoritukset ilman, että eläkelaitoksen pitäisi käynnistää kuolinpesään kohdistuva takaisinperintäprosessi. Näin on pyritty hoitamaan inhimillisemmin ne tilanteet, joissa etuus on jo ehditty maksaa ennen kuin tieto etuudensaajan kuolemasta on tullut etuudenmaksajalle. Menettelystä ei ole säädetty työeläkelaeissa. Etuudensaajalta pyydetään etuushakemuksella suostumus siihen, että pankki palauttaa kuoleman jälkeen aiheetta maksetut suoritukset etuudenmaksajalle. Suostumus ei koske muita tilanteita, joissa etuutta on maksettu virheellisin perustein.

Hakijoiden yhteydenotot asiasta etuuden hakemisvaiheessa ovat lisääntyneet eläkelaitoksissa. Etuudenhakijoille on usein epäselvää se, mitä hakemuksessa annettu suostumus tarkoittaa ja asia sekoitetaan muuhun aiheetta maksetun etuuden takaisinperintään.

Menettelyn selkiyttämiseksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka perusteella eläkelaitoksella olisi oikeus saada kuoleman jälkeen aiheetta maksettu eläke takaisin pankilta ilman eläkkeensaajan tai kuolinpesän suostumusta ja erillisen takaisinperintämenettelyn käynnistämistä. Käytännössä nykyinen eläkelaitosten ja pankkien välinen menettely jatkuisi ennallaan. Pankit palauttaisivat jatkossakin kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetut eläkkeet eläkkeen maksajalle. Asian säätäminen laissa selkiyttäisi toimeenpanoa ja hakijalta ei tarvitsisi enää jatkossa pyytää eläkkeen hakemisvaiheessa suostumusta asiaan.

139 §. *Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella.* Pykälässä säädetään eläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen velvollisuudesta tutkia lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen, jos asiassa ilmenee uutta selvitystä. Eläkelaitos tai muutoksenhakuelin voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen määrää aikaisempaa suuremmaksi. Edellytyksenä päätöksen oikaisemiselle on, että ratkaisu on asianosaisen eduksi. Jos päätöstä tulisi uuden selvityksen perusteella muuttaa asianosaisen vahingoksi, eläkelaitos voi hakea päätöksen poistamista muutoksenhakuelimeltä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi Eläketurvakeskus tahona, jonka olisi tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen, jos asiassa ilmenee uutta selvitystä. Eläketurvakeskus voisi ratkaista sen toimivaltaan kuuluvan asian uudelleen asianosaisen eduksi vastaavasti kuin eläkelaitos. Pykälä voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi tilanteissa, joissa Eläketurvakeskus ratkaisee ulkomailta Suomeen lähetettyjen työntekijöiden vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista koskevia asioita tai joissa Eläketurvakeskus ratkaisee, onko ulkomailta työskentelevään henkilöön sovellettava Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä.

158 §. *Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään ajasta, jonka kuluessa eläkelaitoksen on määrättävä työntekijän eläkelain mukainen työeläkevakuutusmaksu. Jos vakuutusmaksua ei määrätä pykälässä säädettyinä aikana, eläkelaitoksen oikeus vakuutusmaksun määräämiseen vanhentuu. Pykälän 1 momentissa säädetyn työeläkevakuutusmaksun viiden vuoden vanhentumisajan laskemisen alkamisajankohtaa ehdotetaan muutettavaksi.

HE 120/2016 vp

Työeläkevakuutusmaksun määräämisen vanhentumiselle asetettu viiden vuoden määräaika laskettaisiin sopimustyönantajalla samalla tavalla kalenterivuositain kuin työntekijän eläkelain 147 §:ssä tarkoitetulla tavalla eläketurvan järjestäneellä tilapäisellä työnantajalla. Sopimustyönantajalla tarkoitetaan työntekijän eläkelain 142 §:n mukaisesti eläketurvan työeläkevakuutusyhtiössä järjestänyttä työnantajaa. Muutos koskisi sopimustyönantajan lisäksi myös työnantajaa, joka on järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan eläkesäätiössä tai eläkekassassa. Vanhentuminen alkaisi vakuutusehtojen tai eläkekassan tai eläkesäätiön sääntöjen mukaisesta lopullisesta eräpäivästä, kuten nykyisinkin, mutta viiden vuoden määräajan laskeminen alkaisi vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaisen lopullisen eräpäivän sijasta seuraavan vuoden alusta.

Työntekijän eläkelain mukaisen vakuutus sopimuksen vakuutusehtojen mukainen lopullinen eräpäivä on viimeistään palkanmaksuvuotta seuraavan vuoden kesäkuun 20 päivä, joten muutos pidentäisi käytännössä noin kuudella kuukaudella aikaa, jona eläkelaitoksen on määrättävä työeläkevakuutusmaksu sopimustyönantajalle.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että työntekijän eläkelain 147 §:ssä tarkoitetulla tavalla eläketurvan järjestäneen tilapäisen työnantajan vakuutusmaksun määräämiselle säädetyn viiden vuoden määräajan laskemisen alkamisaikaa siirrettäisiin. Työeläkevakuutusmaksun määräämisen viiden vuoden määräajan laskemisen alkamista siirrettäisiin yhdellä vuodella eteenpäin nykyisestä eli palkanmaksuvuotta seuraavan toisen vuoden alkuun.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetuilla muutoksilla poistettaisiin ristiriita eläkelaitoksella olevan työeläkeotteen selvitysvelvollisuuden ja työeläkevakuutusmaksun perimisen väliltä sekä selkeytettäisiin vanhentumisajan laskemista ja eläkelaitosten toimeenpanoa. Muutoksilla myös yhdenmukaistettaisiin sopimustyönantajan ja tilapäisen työnantajan työeläkevakuutusmaksujen määräämistä koskevien viiden vuoden määräaikojen laskennan alkamisajankohdat.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentissa säädetään nykyisin poikkeuksesta 1 momentin mukaiseen viiden vuoden vanhentumisaikaan. Niissä tilanteissa, joissa työntekijälle on lisätty ansaintarekisteriin selvittelyn perusteella yli viisi vuotta vanhoja riidattomia ansioita, eläkelaitoksella on oikeus määrätä näihin ansioihin perustuva työeläkevakuutusmaksu poikkeuksellisesti kymmenen vuoden aikana. Sen sijaan aiheettomasti työnantajalta perityn työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viidessä vuodessa. Jotta eläkelaitoksen oikeus määrätä työeläkevakuutusmaksu ja eläkelaitoksen velvollisuus palauttaa aiheettomasti maksettu työeläkevakuutusmaksu vanhentuisivat samassa ajassa, kymmenen vuoden määräajasta ehdotetaan luovuttavaksi. Oikeus määrätä työeläkevakuutusmaksu vanhentuisi aina 1 momentin mukaisessa määräajassa eikä vanhentumisaikaa voitaisi enää pidentää. Myös työntekijän eläkelain 163 §:n mukaisen laiminlyöntikorotuksen määrääminen vanhentuisi käytännössä samassa ajassa. Muutos ei vaikuttaisi henkilön oikeuteen saada korjatuksi takautuvasti ansiotietoja, mutta työeläkevakuutusmaksuja ei korjatuista ansioista voisi enää määrätä työnantajalle normaalia viiden vuoden vanhentumisaikaa vanhemmalta ajalta.

162 §. *Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen.* Pykälässä säädetään aiheettomasti maksetun työnantajan työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumiselle säädetty viiden vuoden määräaika määräytyisi kalenterivuositain, ja tämän määräajan alkamisajankohta muuttuisi sekä sopimustyönantajan että tilapäisen työnantajan osalta. Selkeyden vuoksi työntekijältä aiheettomasti pidätetyn

HE 120/2016 vp

työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumisesta säädettäisiin omassa momentissa ja pykälä jaettaisiin kokonaisuudessaan kolmeen eri momenttiin.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautussaatavan vanhentumiselle säädetyin viiden vuoden määräajan laskenta alkaisi sopimustyönantajalla vakuutusehtojen, tai eläkesäätiössä ja eläkekassassa sääntöjen, mukaista lopullista eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien, eikä todellisesta maksupäivästä kuten nykyisin. Ehdotettu vanhentumisaika vastaisi 158 §:n 1 momenttiin ehdotettua työeläkevakuutusmaksun määrittämisen vanhentumisaikaa sopimustyönantajalle. Käytännössä työnantajan aiheettomasti maksama työeläkevakuutusmaksu tulee useimmiten esille eläkelaitoksen tekemän vuosilaskennan yhteydessä, kun työnantajalle tuleva lopullinen, edellisen vuoden vakuutusmaksu määrätään työnantajalle. Tämän vuoksi aiheettomasti perityn työeläkevakuutusmaksun palautussaatavan vanhentumisaajan perustaksi ja alkamisajan kohdaksi määritettäisiin lopullisen työeläkevakuutusmaksun eräpäivä. Lopullisella työeläkevakuutusmaksun eräpäivällä tarkoitettaisiin työntekijän eläkelain mukaisen vakuutus-sopimuksen vakuutusehtojen 9 §:n 1 momentissa mainittua lopullisen työeläkevakuutusmaksun eräpäivää eli vakuutuskautta seuraavan kesäkuun 20 päivää. Työnantajien yhdenvertaisuuden takaamiseksi vanhentumisaajan viiden vuoden määräajan laskenta alkaisi vakuutusehtojen mukaista eräpäivää seuraavan vuoden alusta myös siinä tapauksessa, että työnantaja omasta syystä maksaisi työeläkevakuutusmaksun eräpäivän jälkeen myöhässä. Sen sijaan, jos työeläkevakuutusmaksu olisi eläkelaitoksesta johtuvasta syystä määrätty maksettavaksi lopullisen eräpäivän jälkeen, eläkelaitos palauttaisi nykykäytännön mukaisesti työnantajalle aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun saatuaan asiasta tiedon, riippumatta palautusta koskevan vanhentumisaajan mahdollisesta päättymisestä.

Pykälässä mainitulla aiheettomasti maksetulla työeläkevakuutusmaksulla tarkoitetaan sellaista eläkelaitoksen määräämää ja sille tilitettyä maksua, joka liittyy työeläkevakuutusmaksuun, mutta joka jälkikäteen todetaan aiheettomaksi esimerkiksi sen takia, että työntekijä on alun perin liitetty väärän työnantajan vakuutukseen. Pykälä ei siten koske esimerkiksi tilanteita, joissa työeläkevakuutusmaksu on vahingossa maksettu kahteen kertaan tai väärälle tilille.

Tilapäisen työnantajan aiheettomasti maksaman työeläkevakuutusmaksun palautuksen viiden vuoden määräajan laskenta alkaisi palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta lukien. Voimassa olevassa laissa viiden vuoden määräaika on alkanut todellisesta maksupäivästä lukien. Tilapäinen työnantaja maksaa työeläkevakuutusmaksut eläkelaitokselle kuukausittain. Jotta tilapäisen työnantajan aiheettomasti maksaman vakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen kohdistuisi samalle ajalle kuin eläkelaitoksen oikeus panna maksuun tilapäisen työnantajan vakuutusmaksu, aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautussaatavan viiden vuoden määräajan laskeminen alkaisi palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta lukien.

Ehdotettujen muutosten mukaan eläkelaitoksen oikeus määrätä työeläkevakuutusmaksu ja velvollisuus palauttaa aiheettomasti peritty työeläkevakuutusmaksu kohdistuisivat samalle ajalle. Tämä selkeyttäisi työeläkevakuutusmaksun perinnän ja palautuksen toimeenpanoa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Momenttiin siirrettäisiin nykyisin pykälässä olevat säännökset, jotka koskevat työnantajan työntekijältään aiheettomasti pidättämän työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumista. Myös aiheettomasti pidätetyn työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumista ehdotetaan muutettavaksi siten, että viiden vuoden määräaika määräytyisi kalenterivuositain kuten muutkin pykälässä mainitut vanhentumista koskevat määräajat. Työntekijän työeläke-

HE 120/2016 vp

vakuutusmaksun palautusta koskeva viiden vuoden määräaika laskettaisiin vakuutusmaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien eikä pidätyspäivästä lukien kuten nykyisin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 3 momentti, johon siirrettäisiin sellaisenaan pykälän kolme viimeistä virkettä.

175 §. *Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin siitä puuttuva viittaus työntekijän eläkelain 76 §:n 3 momenttiin. Eläkelaitoksen vastuuta laskettaessa vastuuta pienentävänä otetaan huomioon myös kyseisessä lainkohdassa tarkoitettu vähimmäispäiväraha.

178 §. *Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta.* Pykälässä säädetään eläkelaitosten keskinäisestä vastuusta palkattomien aikojen perusteella karttuneesta eläkkeen osasta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain säätämisestä aiheutuvat tekniluontoiset muutokset, jotta vakuutettaessa jatkossa työansioita julkisten alojen eläkelain mukaan Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen keskinäiset kustannustenjaon vastuut säilyisivät nykyisellään. Tämä vastaisi voimassa olevissa erillisissä työeläkelaeissa (kunnallinen eläkelaki, valtion eläkelaki, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki ja Kansaneläkelaitoksesta annettu laki) nykyisin säädettyjä vastuita.

Pykälä ehdotetaan jaettavaksi kahdeksi eri momentiksi. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan eriteltäväksi julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioiden mukaisesta osuudesta työansioiden mukaisessa suhteessa vastaavat mainitut tahot tavalla, joka vastaa palkattomilta ajoilta karttuneen eläkkeen osan rahoituksen nykytilannetta. Momentin 1 kohdan mukaan Keva vastaisi julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioiden mukaisesta osuudesta siten kuin sen eläketurvaa koskevasta rahoitusvastuusta säädetään Kevasta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin valtion ja 3 kohdassa Kirkon eläkerahaston vastuista, joista säädetään niistä koskevissa rahoituslaeissa. Momentin 4 kohdan mukaan Kansaneläkelaitos vastaisi pykälässä mainittujen kustannusten rahoituksesta siten kuin Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä säädetään. Momentti vastaisi kustannustenjaon osalta asiallisesti nykytilannetta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirrettävän voimassa olevan pykälän viimeinen virke muuttamattomana.

179 §. *Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin viittauskorjaus. Momentin toisesta virkkeestä poistettaisiin virheellinen viittaus 1 momentin 4 kohtaan. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 4 kohdassa mainituista osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen kuluista määräytyisi 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa.

182 §. *Työttömyysvakuutusrahaston maksu.* Pykälän 1 momentin 3—5 kohtaa ehdotetaan muutettaviksi julkisten alojen eläkelain säätämisestä aiheutuvien tekniluontoisten muutosten vuoksi. Pykälän 1 momentissa luetellaan tahot, joille Eläketurvakeskus hyvittää Työttömyysvakuutusrahastolta saamansa maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan sekä vuorotteluvapaan huomioon ottamisesta aiheutuneita vastuita ja kuluja. Momentin 3 kohtaa täsmennettäisiin siten, että nykytilaa vastaavalla tavalla Eläketurvakeskus tilittäisi maksun Kevalle siltä osin kuin Keva itse vastaa julkisen alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kevasta annetun lain mukaan. Kuten nykyisinkin, momentissa ei säädettäisi erikseen Työttömyysvakuutusrahaston maksun välittämisestä valtiolle siltä osin kuin valtio vastaa julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettavista työansioista, koska maksun tilitystä ei hoideta Eläketurvakeskuksen kautta. Momentin 4 kohdassa säädettäisiin Työttömyys-

vakuutusrahaston maksun hyvittämisestä Kirkon eläkerahastolle ja 5 kohdassa Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin ne vastaavat omien rahoituslakiensa mukaan julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta. Kirkon keskusrahaston nimi ehdotetaan muutettavaksi Kirkon eläkerahastoksi. Momentti vastaisi kustannustenjaon nykytilannetta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtävän julkisten alojen eläkelain säätämisestä johtuva tekninen tarkistus.

183 §. *Kustannusten selvittely.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain säätämisestä aiheutuvat teknisluontoiset muutokset. Momenttiin ehdotetaan täsmennettäväksi julkisten alojen eläkelain mukaan viimeisenä eläkelaitoksena toimivan Kevan osalta vastuita, jotta julkisten alojen eläkelain säätäminen ei kustannustenjaon näkökulmasta muuttaisi nykytilaa. Kevan toimiessa julkisten alojen eläkelain mukaisesti viimeisenä eläkelaitoksena, kustannustenjaossa otettaisiin huomioon, mitä säädetään Kevasta annetussa laissa Kevan, valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa valtion, evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa Kansaneläkelaitoksen osalle tulevista eläketurvan rahoitusvastuista. Pykälän 1 momentissa sekä jäljempänä 2—4 momentissa olevat säännökset eläkelaitoksesta koskisivat myös mainittujen lakien mukaisia toimijoita (valtio, Kirkon eläkerahasto, Kansaneläkelaitos). Momentti vastaisi kustannustenjaon osalta nykytilannetta.

184 §. *Päätös kustannusten jakamisesta.* Pykälässä säädetään Eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa yksityisten alojen eläkelaitoksille ja Kevalle päätös 183 §:ssä tarkoitettujen kustannusten jakamisesta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain säätämisestä aiheutuva teknisluontoinen muutos, jonka mukaan Eläketurvakeskus, antaessaan Kevalle kustannustenjakoa koskevan päätöksen, erittelee päätöksessään Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen vastuulle tulevat kustannukset, kullekin niistä erikseen säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa. Mainittujen toimijoiden rahoitusvastuusta on säädetty 183 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

198 §. *Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi.* Pykälässä säädetään eläkelaitoksen, Eläketurvakeskuksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi. Pykälän 1 momentin mukaan näillä tahoilla on oikeus saada muun muassa työnantajalta ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamisasian ratkaisemista varten. Pykälään on viittaus yrittäjän eläkelain 146 §:n 4 momentissa.

Käytännössä on tilanteita, joissa eläkelaitos, Eläketurvakeskus tai muutoksenhakuelimet tarvitsisivat tietoja yrittäjän eläkelain mukaisen vakuuttamisasian selvittämiseksi taholta, jota ei voida pitää edes mahdollisena työnantajana. Näissä tilanteissa työskentely, jonka vakuuttamista selvitetään, on siis tapahtunut yrittäjäasemassa ja taho, jolta tietoja tarvittaisiin, on maksanut työn teon perusteella korvausta henkilölle, jonka yrittäjän eläkelain mukaista vakuuttamisvelvollisuutta selvitetään. Esimerkiksi silloin, kun selvitetään, kuuluuko sinällään yrittäjäasemassa työskennelleen henkilön vakuuttaa toimintansa yrittäjän eläkelain mukaisesti, on usein keskeistä hänen työpanoksensa arviointi eli esimerkiksi sen arvioiminen, ylittääkö työpanos yrittäjän eläkelain mukaisen vakuuttamisen alarajan. Epäselvyyttä voi olla myös siitä, onko korvaus kokonaisuudessaan maksettu sellaisen toiminnan perusteella, jota yrittäjän eläkelain mukainen vakuuttamisvelvollisuus koskee. Tietoja työpanoksesta ja toiminnan todellisesta luonteesta yritetään hankkia aina työnsuorittajalta itseltään, mutta on tilanteita, joissa on tarvetta kysyä tarkentavia tietoja myös työn teon perusteella korvausta maksaneelta taholta. Tietotarpeet voivat koskea muun muassa työsuorituksen luonnetta, työtä koskevaa sopimusta ja ylipäättään maksetun suorituksen perustetta ja määrää.

Voimassa olevassa 198 §:ssä ei ole mainittu muita työn teon perusteella korvausta maksaneita tahoja kuin työnantajaa sellaisena tahona, jolta tietoja voidaan saada vakuuttamisasian ratkaisemista varten. Tietoja voidaan kuitenkin tarvita muiltakin tahoilta kuin työnantajalta ja nämä tiedot voivat olla arkaluonteisina pidettäviä asioita liittyen esimerkiksi rahamääriin. Edellä mainituin perustein pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada tietoja työnantajan lisäksi myös muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta.

199 §. *Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja valvontaa varten.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin Eläketurvakeskuksen oikeudesta saada työsuojeluviranomaisilta ja Verohallinnolta työturvallisuuslain (738/2002) 52 b §:ssä ja verotusmenettelylain (1558/1995) 15 b ja 15 c §:ssä tarkoitettuja tietoja valvontaa varten. Pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi uudeksi 4 momentiksi. Tässä yhteydessä 4 momenttiin lisättäisiin siinä nykyisin mainitun teknisen käyttöyhteyden rinnalle mahdollisuus myös muuhun sähköiseen tietoluovutukseen.

Heinäkuussa 2014 voimaan tulleen työturvallisuuslain 52 b §:n mukaan pääurakoitsijan tai päätoteuttajan on pidettävä työturvallisuuden varmistamiseksi ja työturvallisuuslaissa säädettyjen velvoitteiden valvontaa varten ajantasaista luetteloa yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista. Samaan aikaan voimaan tulleen verotusmenettelylain 15 b §:ssä säädetään yhteisen rakennustyömaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan velvollisuudesta toimittaa kuukausittain Verohallinnolle muun muassa yksilöinti- ja yhteystiedot yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista sekä työnantajista ja vuokratyönteettäjistä. Verotusmenettelylain 15 c §:n mukaan rakennuspalvelujen tilaajan on kuukausittain toimitettava Verohallinnolle yksilöinti- ja yhteystiedot niistä yrityksistä, jotka suorittavat tilaajalle rakentamispalvelua, rakennustelineen pystytys- tai purkutyötä tai vuokraavat tilaajalle työvoimaa edellä mainittuihin tarkoituksiin. Ilmoitusmenettelyjen avulla pystytään tehostamaan harmaan talouden torjuntaa, koska käytössä on selvästi aiempaa enemmän lähes reaaliaikaista tietoa muun muassa erilaisia vertailuja sekä kohdennettuja valvontatoimenpiteitä varten.

Työturvallisuuslain 52 b §:n perusteella pidettävän luettelon ja verotusmenettelylain 15 b ja 15 c §:n perusteella Verohallinnolle toimitettavat tiedot ovat tarpeellisia tietoja työeläkevakuuttamisen valvonnan kannalta. Tiedot auttaisivat Eläketurvakeskusta sekä valvonnan kohdentamisessa että konkreettisten vakuuttamistoimenpiteiden suorittamisessa. Työntekoa koskevien tietojen sujuva vaihtaminen valvovien viranomaisten kesken tehostaisi myös toimintaa yhteistarkastuksilla. Käytännössä Eläketurvakeskus on jo saanut kyseisiä tietoja pääurakoitsijoilta, vaikka työntekijän eläkelaiassa ei aseteta pääurakoitsijalle velvoitteita tiedonantoon. Tiedot ovat olleet samoja, joita pääurakoitsija on merkinnyt työntekijäluetteloon ja toimittanut Verohallinnolle.

Jotta Eläketurvakeskus voisi pyytää valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja suoraan Verohallinnolta ja työsuojeluviranomaisilta, olisi perusteltua lisätä tiedonsaantioikeutta koskeva säännös työntekijän eläkelakiin. Momentin mukaan Eläketurvakeskuksella olisi oikeus saada työsuojeluviranomaisilta ja Verohallinnolta yksilöidyistä tahoista sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeellisia valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Yksilöidyillä tahoilla tarkoitettaisiin yksilöityä pääurakoitsijaa, muuta päätoteuttajaa tai tilaajaa, jonka nimeämällä Eläketurvakeskus saisi yhteisen rakennustyömaan kaikkien työnantajien, vuokratyönteettäjien, itsenäisten työnsuorittajien ja työntekijöiden tiedot, urakoita koskevat tiedot sekä työturvallisuuslain 52 b §:n mukaisen luettelon käyttöön.

Työturvallisuuslain 52 §:n mukaisen luettelon tietoja ovat työntekijän yksilöintitiedot, tiedot työskentelyn alkamis- ja päättymispäivistä, työnantajan yksilöintitiedot sekä työnantajan edustajan yhteystiedot. Verotusmenettelylain 15 b §:n perusteella Verohallinnolle toimitettavista tiedoista tarpeellisia vakuuttamisen valvonnan kannalta ovat työntekijöitä, työskentelyaika, työskentelyn luonnetta, vakuuttamista, työnantajaa ja vuokrantyönteettäjää sekä työmaan sijaintia koskevat tiedot. Verotusmenettelylain 15 c §:n perusteella Verohallinnolle toimitettavista tiedoista tarpeellisia vakuuttamisen valvonnan kannalta ovat urakoitsijaa, urakan kestoa, urakan suuruutta, toimeksiannon lajia sekä työmaan sijaintia koskevat tiedot.

Edellä mainittujen tietojen avulla Eläketurvakeskus voi valvoa vakuuttamista, tehdä arvioita vakuuttamisen oikeellisuudesta sekä kohdentaa valvontatoimenpiteitä. Tietojen ajantasaisuus lisää niiden vaikuttavuutta vakuuttamisen valvonnassa.

205 §. *Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään tietojen antamisesta sosiaaliturvaan liittyvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi. Säännökset tulevat sovellettaviksi erityisesti tilanteissa, joissa henkilö saa etuuksia monesta eri järjestelmästä. Säännöksiä sovelletaan myös yrittäjän eläkelain, maatalousyrittäjän eläkelain ja merimieseläkelain toimeenpanossa niissä olevien viittaussäännösten perusteella.

Voimassa olevan 1 momentin mukaan eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus antaa tietoja rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle vain, jos sen hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen vaikuttaa työeläkelakien mukainen eläke. Säännöksen perusteella eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen ei ole mahdollista antaa tietoja sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle niissä tilanteissa, joissa työeläkelakien mukaan vakuutettava työ- tai yrittäjäsuhde voi vaikuttaa henkilön sosiaaliturvaetuuteen, mutta henkilö ei saa työeläkettä. Käytännössä etenkin työeläkevakuuttamisen puutteita selvitettäessä tulee vastaan tilanteita, joissa henkilö on saanut työttömyysetuutta samanaikaisesti sellaisen jälkikäteen vakuutettavaksi tulevan työ- tai yrittäjäsuhteisen työskentelyn kanssa, jonka oikea-aikainen asianmukainen vakuuttaminen on laiminlyöty. Näissä tilanteissa eläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei voi oma-aloitteisesti antaa tietoja työttömyysetuuden suorittajalle, koska työttömyysetuuteen vaikuttaa vakuutettava työskentely eikä mahdollinen tuleva eläke.

Erilaisten sosiaaliturvaetuuksien väärinkäytöstilanteiden selvittämisen sujuvoittamiseksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella olisi oikeus antaa sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tietoja myös niissä tapauksissa, joissa työeläkelakien mukaan vakuutettava työskentely vaikuttaa toisen laitoksen tai yhteisön hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen.

Lisäksi pykälän 2 momentissa olevaa luetteloa annettavista tiedoista täydennettäisiin siten, että myös tietoja vakuutettavasta työskentelystä ja ansioista voitaisiin 1 momentin perusteella luovuttaa. Tähän liittyen poistettaisiin 2 momentin alussa oleva luovutettavien tietojen kohdetta koskeva rajaus, jonka mukaan tietojen antaminen koskee vain eläkettä saavia tai saaneita henkilöitä. Sekä henkilön oikeuteen saada erilaisia etuuksia että näiden etuuksien tasoon vaikuttavat useasti hänen työskentelynsä perusteella joko suoraan (työansio) tai välillisesti (ansio) saaman tulon määrä eikä asiaa voida ratkaista pelkästään sen perusteella, että käytettävissä on tieto henkilön työskentelystä. Kokonaiskuvan saamiseksi henkilön tilanteesta, on toisinaan tarve työskentelyä ja työansiota koskevien tietojen lisäksi antaa tietoja myös eläkejärjestelmään rekisteröidyistä palkattomien aikojen ansioista. Jos esimerkiksi

annettaessa tietoja työskentelystä tapaturmavakuutuslaitokselle huomataan, että henkilö on saanut samalta ajalta työttömyysetuutta, asian käsittelyä selkeyttää, jos myös tästä etuudesta voisi antaa tiedon. Tämän takia on tarpeen, että eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella olisi oikeus antaa tietoja myös tiedossaan olevista ansioista, mikä siis tarkoittaa sekä työansiota että palkattoman ajan perusteena olevia ansioita.

Pykälän 3 momentissa säädetään oikeudesta antaa tietoja poliisi- ja syyttäviviranomaiselle rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Käytännössä useimmiten annettavaksi tulevat vakuuttamisen järjestämiseen ja hoitoon sekä niiden laiminlyönteihin liittyvät sellaiset tiedot, joilla on merkitystä selvittäessä talous- ja työriskillisuutta. Voimassa oleva 4 momentti rajaa säännöksen ulkopuolelle arkaluonteiset, kuten terveydentilaa koskevat tiedot. Termi ”poliisiviranomainen” ehdotetaan korvattavaksi termillä ”esitutkintaviranomainen”. Esitutkintalain (805/2011) mukaan poliisin lisäksi esitutkintaviranomaisia ovat rajavartio-, tulli- ja sotilasviranomaiset. Lisäksi momentin sanamuotoa ehdotetaan selkiytettäväksi.

206 §. *Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta tietojen luovuttamisesta Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalle vakuutusyhtiölle. Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus oma-aloitteisesti antaa Tapaturmavakuutuskeskukselle ja vakuutusyhtiölle tiedot, jotka ovat niille välttämättömiä työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Tätä tarkoitusta varten saisi luovuttaa työnantajaa ja vakuutusta koskevia välttämättömiä tietoja vain, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt mainitun lain mukaista maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan. Tarkoituksena on, että Eläketurvakeskus ja eläkelaitokset voisivat antaa sellaisia tietoja, jotka havaitaan valvonnan yhteydessä. Tietojen antamiseen ei olisi velvollisuutta, vaan se olisi tapauskohtaisesti tietojen antajan harkittavissa.

Voimassa olevan pykälän nojalla eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus antaa tietoja muun muassa Verohallinnolle ja työttömyysvakuutusrahastolle niille laissa säädettyjen valvontavelvollisuuksien täyttämiseksi. Vastaavasti Verohallinto ja työttömyysvakuutusrahasto voivat antaa oma-aloitteisesti tietoja eläkelaitokselle ja Eläketurvakeskukselle valvontaa varten verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) nojalla. Myös Tapaturmavakuutuskeskuksella ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalle vakuutusyhtiöllä on oikeus oma-aloitteisesti antaa tietoja työeläkevakuuttamisen valvontaa varten työtapaturma- ja ammattitautilain 256 §:n perusteella.

Ehdotettava säännös vastaisi työtapaturma- ja ammattitautilain säännöstä oikeudesta luovuttaa tietoja oma-aloitteisesti. Säännöksen tarkoituksena olisi tehostaa harmaan talouden torjuntaa. Usein maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti jonkin lain piirissä antaa aihetta epäillä laiminlyöntiä myös toisen lain piirissä. Molemminpuolinen oikeus antaa tietoja oma-aloitteisesti tehostaa vakuuttamis- ja maksuvelvollisuuden täyttämisen valvontaa.

Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin 1 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdissa tarkoitettujen tietojen antamisesta edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten sekä tietojen hävittämisvelvollisuudesta. Vastaava säännös on verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n 3 momentissa, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 22 b §:n 2 momentissa ja työtapaturma- ja ammattitautilain 256 §:n 2 momentissa.

Koska pykälän 1 momentissa mainitut tiedot voivat koskea laissa säädettyä vakuuttamis- ja maksuvelvollisuuden laiminlyöntiä ja rikosepäilyä, asianosaisen oikeusturva edellyttää, että aiheettomiksi osoittautuneet tiedot hävitetään välittömästi. Henkilötietolain (523/1999) mukaan käsiteltävien henkilötietojen tulee olla määritellyn henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia. Se edellyttää myös, että rekisterinpitäjän on ilman aiheutonta viivytystä poistettava rekisterissä oleva käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeeton henkilötieto. Koska 1 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdan säännös koskee myös muita kuin henkilötietoja, olisi hävittämisestä säädetävä erikseen.

Myös pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän nykyinen otsikko ei vastaa pykälän sisältöä, sillä pykälässä säädetään jo nykyisellään tietojen antamista muillekin tahoille kuin viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle.

1.2 Työntekijän eläkelain voimaanpanolaki

7 §. Pykälään lisättäisiin puuttuvat viittaukset työntekijän eläkelain 107 a ja 107 b §:ään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä.

27 §. Pykälässä säädetään ennen vuotta 1947 syntyneen työntekijän osa-aikaeläkkeestä ja sen jälkeisestä vanhuuseläkkeestä. Voimassa olevan 2 momentin mukaan osa-aikatyöstä karttunutta vanhuuseläkkeen osaa korotetaan lykkäyskorotuksella siten kuin työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentissa säädetään, jos vanhuuseläke alkaa 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Koska työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentti lykkäyskorotuksesta muuttuu vuoden 2017 alusta, täsmennettäisiin 27 §:n 2 momenttia siten, että lykkäyskorotus momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tehdään 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleen työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentin mukaisesti.

30 b §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 ja 6 momentti, joissa säädetään 31 päivänä joulukuuta 2016 lakkaavan rekisteröidyn TEL-lisäeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden lisäeläkejärjestelyjen rekisteritietojen korjaamiselle säädetävästä erillisestä tarkastusajasta ja mainitun tarkastusajan jälkeisestä korjaamisen lakkaamisesta tietyissä tilanteissa.

Pykälän 5 momentin mukaan työnantajan tai työntekijän tulisi tehdä ilmoitus eläkelaitokselle tietojen korjaamisesta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2020, mikäli työnantaja tai työntekijä huomaa lisäeläkevakuutukseen tai lisäeläkkeeseen vaikuttavissa rekisteritiedoissa olevan virheen tai puutteen. Vaatimus virheen korjaamiseksi sekä selvitys tiedon virheellisyydestä tai puutteellisuudesta olisi esitettävä eläkelaitokselle viimeistään mainittuna päivänä. Ilmoituksen virheestä voisi tehdä työnantaja, mutta myös työntekijä. Työntekijän ilmoittaessa virheestä, käytännössä eläkelaitos selvittää asian yhdessä työnantajan kanssa tai siirtää asian selvitettäväksi työnantajalle, jolla on tieto lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluvista henkilöistä. Työnantajan tai työntekijän olisi tarvittaessa esitettävä ilmoituksensa tai vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Kohtuullisen selvityksen riittävyttä arvioitaessa näyttökynnystä ei olisi pidettävä kovin korkeana.

Työntekijällä ja työnantajalla olisi siten rekisteröidyn TEL-lisäeläkejärjestelyn vakuuttamisen päättymisen jälkeen yhteensä neljä vuotta aikaa tarkastaa ja tehdä eläkelaitokselle ilmoitus virheellisen tiedon tai puuttuvan tiedon korjaamiseksi. Jokaisella työntekijällä olisi työeläkeotteiden porrastetusta lähettämistä johtuen vähintään vuosi aikaa tarkistaa työeläkeotteeltaan tietojen oikeellisuus. Aikaa voidaan pitää riittävänä työnantajalle tai työntekijälle tarkistaa mahdolliset puutteet vakuuttamista tai vapaakirjaa koskevissa tiedoissa sekä tehdä korjausvaatimus eläkelaitokselle. Momentin mukaan eläkelaitoksen olisi

määrättävä tietojen korjaamisesta aiheutuva lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksu työnantajalle viimeistään 20 päivänä kesäkuuta 2021. Tämän jälkeen vakuutusmaksua ei voisi enää maksuunpanna työnantajalle. Eläkelaitoksella olisi siten noin puoli vuotta aikaa tehdä korjaus lisäeläkevakuutusta koskeviin tietoihin sekä määrätä työnantajalle kertamaksutekniikalla laskettu työeläkevakuutusmaksu, vaikka korjauspyyntö saapuisi eläkelaitokselle viimeisenä mahdollisena päivänä eli 31 päivänä joulukuuta 2020. Tarkemmat määräykset lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksun määrittämisestä annetaan työntekijän eläkelain 166 §:ssä tarkoitetuissa sosiaali- ja terveysministeriön antamissa ja vahvistamissa laskuperusteissa.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa rekisteröidyn TEL-lisäeläkejärjestelyn tiedoissa huomataan virhe tai puute 1 momentissa säädetyt tarkastusajan jälkeen. Tällöin jos työnantaja tai työntekijä tekee ilmoituksen 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen lisäeläkevakuutukseen tai lisäeläkkeeseen vaikuttavissa tiedoissa olevasta virheestä tai puutteesta, eläkelaitos olisi velvollinen korjaamaan virheen tai puutteen, jos se on aiheutunut eläkelaitoksesta (laiminlyönti, huolimattomuus, rekisteröintivirhe tms.) johtuvasta syystä. Tällöin eläkelaitos korjaisi rekisterissä olevan puutteen tai virheen ja vakuutettu saisi puuttuvan eläketurvan taannehtivasti koko ajalta. Virheen suuruudella ei olisi merkitystä, vaan eläkelaitos korjaisi kaikki eläketurvaan vaikuttavat virheet. Sen selvittäminen, onko virhe aiheutunut eläkelaitoksesta johtuvasta syystä, edellyttäisi käytännössä sekä eläkelaitoksen että työnantajan myötävaikuttamista asiassa. Työnantajan tai työntekijän olisi tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Riittävien perusteiden osalta kohtuullisuutta arvioitaessa näyttökynnystä ei olisi pidettävä kovin korkeana. Mikäli virhe tai puute johtuisi työnantajasta johtuvasta syystä, eläkelaitos ei korjaisi virhettä tai mahdollisesti puuttuvaa eläketurvaa tältä osin. Eläkelaitos antaisi työntekijälle ja työnantajalle päätöksen korjaamista koskevassa asiassa.

1.3 Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolaki

1 §. Voimaantulo. Pykälän 4 momentin sanamuotoa korjattaisiin. Termi ”vakuutustapahtuma” korvattaisiin termillä ”vahinkotapahtuma”, koska raideliikennevastuulain (113/1999) mukaisen vahingonkorvausvastuun varalta ei ole pakko ottaa kaikenkattavaa vakuutusta.

3 §. Lykkäyskorotus. Pykälässä säädetään siirtymäsäännöksiä lykkäyskorotukseen liittyen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutoksia, jotka koskevat vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän oikeutta lykkäyskorotukseen.

Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin nykyisin 3 momentissa oleva säännös vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän oikeudesta lykkäyskorotukseen.

Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että se koskisi selkeästi vuonna 1940—1948 syntyneitä henkilöitä.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin uusi säännös, jonka mukaan vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän eläkkeen rinnalla tehdystä työstä olisi oikeus lykkäyskorotukseen enintään 31 päivään joulukuuta 2016 saakka. Pykälän nykyiset säännökset jättävät epäselväksi sen, saavatko vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneet työntekijät eläkkeen rinnalla karttuneeseen eläkkeeseen lykkäyskorotuksen, kuten he saisivat ennen eläkeuudistusta voimassa olevien säännösten mukaan. Pykälän nykyisessä 3 momentissa ei myöskään säädetä sitä, miten lykkäyskorotus määräytyy työsuhteesta, joka on alkanut eläkkeen rinnalla 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen ja johon ei enää sovelleta ennen vuotta 2005 voimassa olleita säännöksiä. Tässä tilanteessa ennen vuotta 2017 voimassa olevien säännösten mukaan

eläkkeen rinnalla tehdystä työstä karttuneesta eläkkeestä on oikeus lykkäyskorotukseen 68 vuoden iän täyttämiskauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä. Lykkäyskorotus on 0,4 prosenttia.

Eläkeuudistuksen myötä periaate lykkäyskorotuksen osalta on, että siihen ei ole oikeutta enää eläkkeen rinnalla tehdystä työstä. Näin ollen ei ole perusteita myöskään sille, että vanhemmat ikäryhmät, vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneet, olisivat oikeutettuja eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen. Tämän vuoksi uudessa 3 momentissa vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän oikeus lykkäyskorotukseen eläkkeen rinnalla tehdystä työstä rajoitettaisiin vuoden 2016 loppuun. Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneille ikäryhmille on jo saattanut syntyä oikeus lykkäyskorotukseen eläkkeen rinnalla tehdystä työstä ennen uuden lain voimaantuloa. Heillä säilyisi oikeus lykkäyskorotukseen tästä työstä 31 päivään joulukuuta 2016 saakka niiden säännösten nojalla, jotka olivat voimassa ennen uuden lain voimaantuloa.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirrettäisiin 4 momentiksi. Säännös koskee niitä vuonna 1949—1953 syntyneitä työntekijöitä, jotka eivät ole ehtineet täyttää 68 vuoden ikää ennen uuden lain voimaantuloa. Nämä ikäluokat ovat uusien säännösten piirissä eikä heillä ole oikeutta lykkäyskorotukseen eläkkeen rinnalla tehdystä työstä uuden lain voimaantulon jälkeen.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 5 momentti. Momentin mukaan työntekijällä ei olisi oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

Lykkäyskorotuksesta säädetään 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen työntekijän eläkelain 12 §:n 2 momentissa. Vanhuuseläkkeen määrää korotetaan lykkäyskorotuksella, jos työntekijä ei käytä oikeuttaan vanhuuseläkkeeseen alimmissa vanhuuseläkeissä. Korotuksen tarkoituksena on kannustaa työuran jatkamiseen alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen. Lykkäyskorotus korvaa nykyisen 4,5 prosentin karttuman, jota työntekijä voi saada 63—68-vuotiaana tehdystä työstä, jos hän on lykännyt vanhuuseläkkeelle siirtymistä. Kuten 4,5 prosentin karttumaa, lykkäyskorotustakaan ei voi saada enää sen jälkeen, kun työntekijälle on myönnetty vanhuuseläke jonkin työsuhteen perusteella, vaikka hän jatkaisikin työskentelyä jossain muussa työsuhteessa.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 4 §:ssä säädetään siirtymäajan korotetusta karttumasta. Vuoden 2025 loppuun 53—62-vuotiaalle työntekijälle karttuu eläkettä 1,7 prosenttia työansioista. Korotettuun karttumaan ei ole kuitenkaan oikeutta ajalta, jolta työntekijä saa luopumistukea. Myöskään nykyiseen 4,5 prosentin korotettuun karttumaan ei ole oikeutta luopumistuen ajalta.

Koska lykkäyskorotuksella on tarkoitus korvata 4,5 prosentin korotettu karttuma ja kannustaa työnteon jatkamiseen yli alimman vanhuuseläkeiän, olisi perusteltua, että luopumistuki estäisi lykkäyskorotuksen saamisen. Ehdotettu säännös olisi myös yhdenmukainen siirtymäajan korotettua karttumaa koskevan säännöksen kanssa.

5 §. Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei olisi oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen, joka on eläkeuudistuksen myötä käyttöön otettava uusi eläkemuoto. Vuonna 1948 syntyneet työntekijät ovat eläkeuudistuksen voimaan tullessa 1 päivänä tammikuuta 2017 jo täyttäneet 68 vuotta. He ovat siten saavuttaneet jo joustavan vanhuuseläkeikänsä yläikärajan. Lisäksi heillä on ollut mahdollisuus osa-aikaeläkkeeseen, jonka osittainen varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona korvaa.

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja sen jälkeisen vanhuuseläkkeen toimeenpano olisi näille ikäluokille haasteellista, koska työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolaissa on erityissäännöksiä esimerkiksi koskien vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneiden oikeutta lykkäyskorotukseen. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan muutunutta sisältöä.

7 a §. *Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen.* Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentamisesta. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävään vanhuuseläkkeeseen tehtäisiin varhennusvähennys, jos eläke myönnetään jonkin eläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä. Varhennusvähennys kohdistettaisiin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaan osaan. Jos työntekijällä on oikeus esimerkiksi julkisten alojen eläkelain mukaiseen alennettuun eläkeikään, hänen työntekijän eläkelain 18 §:n 2 momentin mukaista eläkeosuuttaan varhennettaisiin 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijän eläkelain 11 §:n mukaista alinta eläkeikää.

Voimassa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaan alennetussa eläkeiässä myönnettävä vanhuuseläke kokonaisuudessaan varhennetaan. Myös osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävässä vanhuuseläkkeessä eläkkeen perusteesta vielä myöntämättä oleva osuus tulisi varhentaa, jos se myönnetään kyseisessä laissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää alemmassa iässä. Työeläkelakien mukaan työntekijälle myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä vielä myöntämättä oleva osuus kaikkien työeläkelakien mukaan, jos työntekijälle myönnetään vanhuuseläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen. Näin tehdään myös silloin, kun vanhuuseläke myönnetään alennetussa eläkeiässä.

8 §. *Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä.* Pykälän 4 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi. Momentin toiseksi viimeisen virkkeen on tarkoitus koskea vain varhennusvähennystä eikä muita mahdollisia eläkkeen myöntämistä koskevia säännöksiä.

1.4 Yrittäjän eläkelaki

2 §. *Keskeiset määritelmät.* Pykälän 1 momentin 9 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

9 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 12 §:ään.

40 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalla.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 43 §:ään.

62 §. *Eläkkeen karttuminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 65 §:n 2 momenttiin.

65 §. *Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 68 §:n 3 momenttiin.

68 §. *Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta eläkkeen karttumasta tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan ajalta. Säännös vastaisi työntekijän eläkelain 74 §:n 3 momenttiin ehdotettua uutta 4 kohtaa.

HE 120/2016 vp

72 §. *Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 78 §:n 1 momenttiin.

73 §. *Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista.* Pykälän sanamuotoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 79 §:ään.

74 §. *Eläke entisin perustein.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 80 §:ään.

84 §. *Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa.* Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi ja säännös siirrettäväksi 84 a §:ään vastaavin perustein kuin työntekijän eläkelain 91 §:n 3 momentti.

84 a §. *Leskeneläkkeen tarkistaminen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain 91 a §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavat muutokset.

85 §. *Eläkkeestä vähennettävät etuudet.* Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaan.

103 §. *Kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Uusi 2 momentti vastaisi työntekijän eläkelain 117 §:ään ehdotettua uutta 5 momenttia.

107 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti vastaavasti kuin työntekijän eläkelain 126 §:ään.

135 §. *Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat lisäykset kuin työntekijän eläkelain 139 §:ään.

152 §. *Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen luovuttamiseen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaisi sisällöltään työntekijän eläkelain 206 §:ään ehdotettua uutta 2 momenttia. Lisäksi pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

1.5 Yrittäjän eläkelain voimaannpanosta annettu laki

5 §. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin eläkeuudistuksen aiheuttama muutos. Vuoden 2017 alusta yrittäjän eläkelain 4 §:n 1 momentissa säädetty vakuuttamisvelvollisuuden yläikäraja ei enää ole kaikille ikäluokille 68 vuotta, joten maininta 68 vuoden iästä muutettaisiin maininnaksi vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajasta.

10 §. Pykälään lisättäisiin puuttuvat viittaukset työntekijän eläkelain 107 a ja 107 b §:ään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä. Muutos vastaisi työntekijän eläkelain voimaannanolain 7 §:ään ehdotettua muutosta.

27 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain voimaannanolain 27 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

1.6 Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaansääntölaiki

1 §. *Voimaantulo.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaansääntölain 1 §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

3 §. *Lykkäyskorotus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaansääntölain 3 §:ään.

5 §. *Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaansääntölain 5 §:ään.

7 a §. *Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen.* Pykälä olisi uusi ja se vastaisi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaansääntölakiin ehdotettua uutta 7 a §:ää.

8 §. *Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi lisäys, joka vastaa työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaansääntölain (71/2016) 8 §:n 4 momentin toista virkettä. Lisäeläkejärjestelyistä lain voimaantullessa eläkkeellä jo olevien henkilöiden yrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeeseen ei tehtäisi varhennusvähennystä, kun eläke myönnetään suojatun lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä. Yrittäjän eläkelain mukainen eläke myönnettäisiin varhentamattomana myös siinä tapauksessa, että suojasäännöksen piiriin kuuluva yrittäjä on ennen lain voimaantuloa täyttänyt lisäeläketurvan mukaisen eläkeiän, mutta ei ole lain voimaantullessa vielä eläkkeellä.

1.7 Maatalousyrittäjän eläkelaki

32 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 12 §:ään.

53 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalla.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 43 §:ään.

68 §. *Eläkkeen karttuminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 65 §:n 2 momenttiin.

71 §. *Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejäljeltä.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 68 §:n 3 momenttiin.

101 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti vastaavasti kuin työntekijän eläkelain 126 §:ään.

138 §. *Sovellettavat säännökset.* Pykälän 5 momentin 7 kohtaan tehtäisiin työntekijän eläkelain 206 §:ään ehdotetun muutoksen edellyttämä korjaus.

1.8 Maatalousyrittäjän eläkelain voimaansääntölaiki

5 §. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin eläkeuudistuksen aiheuttama muutos. Vuoden 2017 alusta maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentissa säädetty vakuuttamisvelvollisuuden yläikäraja ei enää ole kaikille ikäluokille 68 vuotta, joten maininta 68 vuoden iästä muutettaisiin maininnaksi vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajasta.

9 §. Pykälään lisättäisiin puuttuvat viittaukset työntekijän eläkelain 107 a ja 107 b §:ään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä. Muutos vastaisi työntekijän eläkelain voimaanpanolain 7 §:ään ehdotettua muutosta.

26 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 27 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

1.9 Maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki

3 §. *Lykkäyskorotus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 3 §:ään.

5 §. *Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 5 §:ään.

7 a §. *Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen.* Pykälä olisi uusi ja se vastaisi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolakiin ehdotettua uutta 7 a §:ää.

8 §. *Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaava lisäys kuin yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 8 §:ään on ehdotettu. Lisäys vastaa työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 8 §:n 4 momentin toista virkettä. Lisäeläkejärjestelyistä lain voimaantullessa eläkkeellä jo olevien henkilöiden maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeeseen ei tehtäisi varhennusvähennystä, kun eläke myönnetään suojatun lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä. Maatalousyrittäjän eläkelain mukainen eläke myönnettäisiin varhentamattomana myös siinä tapauksessa, että suojasäännöksen piiriin kuuluva maatalousyrittäjä on ennen lain voimaantuloa täyttänyt lisäeläketurvan mukaisen eläkeiän, mutta ei ole lain voimaantullessa vielä eläkkeellä.

1.10 Merimieseläkelaki

2 §. *Keskeiset määritelmät.* Pykälän 1 momentin 6 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

11 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 12 §:ään.

43 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalla.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 43 §:ään.

72 §. *Eläkkeen karttuminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 65 §:n 2 momenttiin.

75 §. *Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 68 §:n 3 momenttiin.

80 §. *Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta eläkkeen karttumasta tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan ajalta. Säännös vastaisi työntekijän eläkelain 74 §:n 3 momenttiin ehdotettua uutta 4 kohtaa.

84 §. *Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 78 §:n 1 momenttiin.

85 §. *Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat täsmennykset kuin työntekijän eläkelain 79 §:ään.

86 §. *Eläke entisin perustein.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 80 §:n 1 momenttiin.

96 §. *Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa.* Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi ja säännös siirrettäväksi 96 a §:ään vastaavin perustein kuin työntekijän eläkelain 91 §:n 3 momentti.

96 a §. *Leskeneläkkeen tarkistaminen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain 91 a §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavat muutokset.

97 §. *Eläkkeestä vähennettävät etuudet.* Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaan.

114 §. *Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jolloin nykyiset 5 ja 6 momentti siirtyisivät 6 ja 7 momentiksi. Uusi 5 momentti vastaisi työntekijän eläkelain 117 §:ään ehdotettua uutta 5 momenttia.

115 §. *Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 118 §:ään.

116 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle.* Pykälän 1 momenttiin ja otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 119 §:ään.

120 §. *Eläkkeen maksamisjärjestys.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 123 §:ään.

123 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti vastaavasti kuin työntekijän eläkelain 126 §:ään.

136 §. *Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat lisäykset kuin työntekijän eläkelain 139 §:ään.

156 §. *Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava täydennys kuin työntekijän eläkelain 175 §:n 1 momenttiin.

158 §. *Eläkekassan vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 178 §:ään.

159 §. *Eläkekassan vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava korjaus kuin työntekijän eläkelain 179 §:n 3 momenttiin.

165 §. *Viittaus rikoslakiin.* Pykälässä säädetään rikoslain 29 luvun 4 a ja 4 b §:n työeläkevakuutusmaksupetosta ja törkeää työeläkevakuutusmaksupetosta koskevien pykälien soveltamisesta merimieseläkelain mukaisiin tilanteisiin. Pykälän sisältö ehdotetaan

sisällytettäväksi rikoslain mainittuihin pykäliin. Pykälää muutettaisiin siten, että siinä olisi vain informatiivinen viittaus rikoslakiin. Lisäksi pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan sen sisältöä. Säännös vastaisi työntekijän eläkelain 190 §:ää. Säännös vastaisi työntekijän eläkelain 190 §:ää.

215 §. *Sovellettavat säännökset.* Pykälän 4 momentin 6 kohtaan tehtäisiin työntekijän eläkelain 206 §:ään ehdotetun muutoksen edellyttämä korjaus.

1.11 Laki merimieseläkelain voimaannpanosta

2 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 6—8 momentit, joissa säädettäisiin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja työuraeläkkeen määräytymisestä.

Uudessa 6 momentissa säädettäisiin työuraeläkkeen määräytymisestä. Jos merimieseläkekassa on toimivaltainen käsittelemään työuraeläkettä koskevan hakemuksen, työuraeläkkeen määrä määräytyisi tämän pykälän 1, 2 ja 5 momentin mukaisesti. Muissa tapauksissa työuraeläkkeen määrä määräytyisi 3—5 momentin mukaisesti. Jos kuitenkin työuraeläke myönnettäisiin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen, työuraeläkkeen määrä määräytyisi siten kuin 7 ja 8 momentissa säädetään.

Uudessa 7 momentissa säädettäisiin, miten osittainen varhennettu vanhuuseläke sekä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävä vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke ja työuraeläke määräytyisivät tilanteissa, joissa työntekijä jää osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain alaisesta työsuhteesta Merimieseläkekassan ollessa toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen. Tällöin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena oleva eläkkeen määrä määräytyisi tämän pykälän 5 momentin mukaisesti. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen määrä määräytyy tällöin soveltaen samoja tämän pykälän 1 ja 2 momentin kohtia, joita on sovellettu laskettaessa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevan eläkkeen määrää.

Uudessa 8 momentissa säädettäisiin, miten osittainen varhennettu vanhuuseläke sekä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeinen vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke ja työuraeläke määräytyisivät muissa kuin tämän pykälän 7 momentissa säädetyissä tilanteissa. Tällöin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena oleva eläkkeen määrä määräytyisi 2 §:n 3—5 momentin mukaisesti. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen määrä määräytyy tällöin soveltaen samoja tämän pykälän 3 ja 4 momentin kohtia, joita on sovellettu laskettaessa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevan eläkkeen määrää.

21 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain voimaannanolain 27 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos. Lisäksi pykälästä poistettaisiin viittaus merimieseläkelain 66 §:ään.

1.12 Merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannanolaki

1 §. *Voimaantulo.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannanolain 1 §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

3 §. *Lykkäyskorotus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannanolain 3 §:ään.

4 §. *Siirtymäajan korotettu karttuma.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi viittauskorjaus. Momentissa tulisi viitata työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 4 §:n 3 momenttiin 2 momentin sijasta.

5 §. *Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 5 §:ään.

7 a §. *Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen.* Pykälä olisi uusi ja se vastaisi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolakiin ehdotettua uutta 7 a §:ää.

9 §. *Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaava lisäys kuin yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 8 §:ään on ehdotettu. Lisäys vastaa työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 8 §:n 4 momentin toista virkettä. Lisäeläkejärjestelyistä lain voimaantullessa eläkkeellä jo olevien henkilöiden merimieseläkelain mukaisen eläkkeeseen ei tehtäisi varhennusvähennystä, kun eläke myönnetään suojatun lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä. Merimieseläkelain mukainen eläke myönnettäisiin varhentamattomana myös siinä tapauksessa, että suojasäännöksen piiriin kuuluva työntekijä on ennen lain voimaantuloa täyttänyt lisäeläketurvan mukaisen eläkeiän, mutta ei ole lain voimaantullessa vielä eläkkeellä.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uudet 2—4 momentit koskien lisäeläkejärjestelyjä, jotka liittyvät julkisten alojen toimintojen yhtiöittämissiin, joissa työntekijät ovat siirtyneet merimieseläkelain piiriin. Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 8 §:n 1 momentin 4 kohtaa vastaavasti työntekijän oikeudesta saada lakisääteinen eläke maksuun perusturvan mukaista eläkeikää alemmassa lisäeläketurvan eläkeiässä. Ehdotettu 3 momentti vastaisi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 8 §:n 3 momenttia ja ehdotettu 4 momentti työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 8 §:n 4 momenttia.

1.13 Julkisten alojen eläkelaki

3 §. *Keskeiset määritelmät.* Pykälän 8 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaava lisäys kuin työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohtaan on ehdotettu. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa määriteltäisiin eläketapahtuma. Momentti vastaisi vuoden 2017 alusta voimaan tulevaa työntekijän eläkelain 2 §:n 2 momenttia.

12 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 12 §:ään.

40 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen takautuva maksaminen.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 43 §:ään.

50 §. *Ohjaus kuntoutukseen.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viimeinen virke koskien kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annettua lakia (497/2003), koska laki on kumottu 1 päivänä tammikuuta 2015.

75 §. *Leskeneläkkeen tarkistaminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sama muutos kuin työntekijän eläkelain 91 a §:n ehdotettuun 2 momenttiin. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin tekninen sanamuodon tarkistus. Lisäksi pykälän otsikon sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi.

81 §. *Eläkkeen karttuminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 65 §:n 2 momenttiin.

84 §. *Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejalt.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 68 §:n 3 momenttiin.

87 §. *Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 kohta eläkkeen karttumasta tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan ajalta. Säännös vastaisi työntekijän eläkelain 74 §:n 3 momenttiin ehdotettua uutta 4 kohtaa.

90 §. *Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin työntekijän eläkelain 78 §:n 1 momenttiin.

91 §. *Tulevan ajan ansion jakautuminen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 79 §:ään.

92 §. *Eläke entisin perustein.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 80 §:ään. Pykälän 1 momenttiin tehtävien muutosten johdosta pykälän 3 momentti kumotaan tarpeettomana.

96 §. *Eläkkeestä vähennettävät etuudet.* Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaan.

128 §. *Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle ja sairauskassalle.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jolloin nykyiset 5 ja 6 momentti siirtyisivät 6 ja 7 momentiksi. Uusi 5 momentti vastaisi työntekijän eläkelain 117 §:ään ehdotettua uutta 5 momenttia.

129 §. *Eläkkeen ja kuntoutusrahan maksaminen sairausvakuutusrahastolle.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 118 §:ään. Pykälän sanamuotoa täsmennettäisiin vastaamaan työntekijän eläkelain säännöksiä.

131 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle.* Pykälän otsikkoon ja 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 119 §:ään.

134 §. *Eläkkeen maksamisjärjestys.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 123 §:ään.

137 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti vastaavasti kuin työntekijän eläkelain 126 §:ään.

151 §. *Kevan oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisen tehtävien toimeenpanemiseksi.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaava lisäys kuin työntekijän eläkelain 198 §:n 1 momentin 1 kohtaan.

157 §. *Tietojen antaminen viranomaisille.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka vastaisi työntekijän eläkelakiin ehdotettua uutta 206 §:n 2 momenttia.

158 §. *Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 205 §:ään.

170 §. *Työntekijän eläkemaksun tilittäminen.* Pykälän 2 momentin mukaan kirkon julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu tilitetään Kirkon eläkerahaston tilille Kevan määräämällä tavalla. Myös valtion työnantajat ovat velvollisia pidättämään työntekijän eläkemaksun julkisten alojen eläkelain 168 §:ssä säädetyllä tavalla, mutta valtion työntekijän eläkemaksun tilittämisestä ei ole nykyisin säännöstä julkisten alojen eläkelaisissa. Valtion eläkerahastosta annetun lain (1297/2006) 5 §:n 1 momentissa on säännös valtion eläkerahastolle tuloutettavista tuloista. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan selvyuden vuoksi lisättäväksi kirkon eläkemaksuja vastaava säännös. Sen mukaan valtion työnantajat eli valtion virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset sekä yhteisöt ja laitokset, joiden henkilöstön tai sen osan eläketurva on muualla lainsäädännössä säädetty valtion vastattavaksi tai joihin on sovellettu kumottua valtion eläkelakia (1295/2006) tilittäisivät työntekijän eläkemaksun valtion eläkerahastolle Kevan määräämällä tavalla.

171 §. *Työntekijän eläkemaksun vanhentuminen.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentissa säädetään nykyisin poikkeuksesta 1 momentin mukaiseen viiden vuoden vanhentumisaikaan. Niissä tilanteissa, joissa työntekijälle on lisätty ansaintarekisteriin selvittelyn perusteella yli viisi vuotta vanhoja riidattomia ansioita, Kevalla on oikeus määrätä näihin ansioihin perustuva eläkemaksu poikkeuksellisesti kymmenen vuoden aikana. Sen sijaan aiheettomasti työnantajalta perityn eläkemaksun palautus vanhentuu viidessä vuodessa. Jotta oikeus määrätä eläkemaksu ja velvollisuus palauttaa aiheettomasti maksettu eläkemaksu vanhentuisivat samassa ajassa, kymmenen vuoden määräajasta ehdotetaan luovuttavaksi. Oikeus määrätä eläkemaksu vanhentuisi aina 1 momentin mukaisessa määräajassa eikä vanhentumisaikaa voitaisi enää pidentää. Myös julkisten alojen eläkelain 153 §:n mukaisen korotetun maksun määrääminen vanhentuisi käytännössä samassa ajassa. Ehdotettava muutos vastaisi työntekijän eläkelain 158 §:ään ehdotettua muutosta.

173 §. *Aiheettomasti maksetun eläkemaksun ja työntekijän eläkemaksun palautuksen vanhentuminen.* Pykälässä säädetään aiheettomasti maksetun työntekijän eläkemaksun palautuksen vanhentumisesta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautuksen vanhentumiselle säädetty viiden vuoden määräaika määräytyisi kalenterivuositain lopullisen työntekijän eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Ehdotettu vanhentumisaika vastaisi julkisten alojen eläkelain 171 §:n säännöstä siitä, missä ajassa Kevan on määrättävä eläkemaksu. Ehdotettava muutos vastaisi myös työntekijän eläkelain 162 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa olisi uusi säännös työntekijältä aiheettomasti pidätetyn työntekijän eläkemaksun palautuksen vanhentumisesta. Työntekijän eläkemaksun palautusta koskeva viiden vuoden määräaika laskettaisiin eläkemaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Ehdotettava säännös vastaisi työntekijän eläkelakiin ehdotettua uutta 162 §:n 2 momenttia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 3 momentti, johon siirrettäisiin nykyisestä 1 momentista säännökset siitä, miten vanhentuminen katkeaa ja miten vanhentumisaika pidentyy.

1.14 Julkisten alojen eläkelain voimaanpanolaki

1 §. *Voimaantulo.* Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 1 §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

12 §. *Eläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaisi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulakiin ehdotettua uutta 7 a §:ää. Julkisten alojen eläkelain 18 §:ssä säädetään vanhuuseläkkeestä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen. Jos työntekijä jää vanhuuseläkkeelle jonkin työeläkelain mukaan, hänelle myönnetään julkisten alojen eläkelain 18 §:n mukaan kaikkien työeläkeläiden mukainen vielä myöntämättä oleva osuus osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaitusta vanhuuseläkkeestä (*säästöosuus*). Jos työntekijällä on jonkin muun työeläkelain kuin julkisten alojen eläkelain voimaantulakiin mukainen alennettu eläkeikä, hänelle myönnetään myös julkisten alojen eläkelain mukainen säästöosuus yksityisen sektorin alemmassa eläkeiässä. Ehdotetun uuden 3 momentin mukaan julkisten alojen eläkelain mukaista säästöosuutta varhennettaisiin tällöin 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen julkisten alojen eläkelain mukaista alinta vanhuuseläkeikää. Nykyisissä säännöksissä ei ole huomioitu tässä tilanteessa tehtävää varhennusvähennystä. Jos henkilö jää osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen vanhuuseläkkeelle julkisten alojen eläkelain voimaantulakiin mukaisessa alemmassa eläkeiässä tai eroamisiässä, julkisten alojen eläkelain mukaisen säästöosuuden saa ilman varhennusvähennystä pykälän 1 ja 2 momentin mukaisesti.

15 §. *Lykkäyskorotus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulakiin 3 §:ään.

Lisäksi pykälän 1 momenttiin siirrettyä nykyisen 3 momentin säännöstä ehdotetaan muutettavaksi. Nykyisen 3 momentin mukaan vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Ennen vuotta 2017 voimassa olevien säännösten mukaan ennen vuotta 1940 syntyneiden henkilöiden valtion eläkelain säännösten mukaan laskettuihin vanhuuseläkkeisiin lasketaan 0,4 prosentin korotus jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus on laskettu 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä. Vastaava lykkäyskorotus on kirkon ja Kelan henkilöstön eläkkeissä. Kunnallisen eläkelain voimaantulakiin (550/2003) 3 §:n mukaan kunnallisen eläkelain eläkkeen määräytymistä ja eläkeoikeutta koskevia säännöksiä ei sovelleta viranhaltijaan, työntekijään eikä perhe- tai omaishoitajaan, joka on syntynyt vuonna 1939 tai sitä ennen. Hänen eläketurvansa määräytyy edelleen kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain sekä kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön perusteella, sellaisina kuin ne olivat voimassa kunnallisen eläkelain voimaantullessa. Mainituissa säännöksissä ei ole säädetty lykkäyskorotuksesta. Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän lykkäyskorotukseen ehdotetaan sovellettavaksi edellä kuvattuja säännöksiä, sellaisena kuin ne olivat voimassa ennen vuotta 2017 kuitenkin niin, että työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen ehdotetun 3 momentin mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016 saakka. Ehdotuksen mukaan vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen henkilön kunnalliseen eläkkeeseen ei laskettaisi lykkäyskorotusta.

16 a §. *Eläkkeen karttumisen eläketapahtumavuosilta 2017—2019.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 a §, jossa säädettäisiin eläkkeen kartumisesta eläketapahtumavuodelta, kun eläketapahtumavuosi on vuosina 2017—2019.

Jos työntekijällä on julkisten alojen eläkelain mukaisia ansioita vähintään kolmena perättäisenä kalenterivuotena ennen eläketapahtumavuotta kunakin vuonna vähintään 8 238

HE 120/2016 vp

euroa (vuoden 2016 tasossa), eläke karttuu julkisten alojen eläkelain 82 §:n mukaan eläketapahtumavuodelta eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansioista. Julkisten alojen eläkelain mukaisia ansioita on ensimmäisen kerran kolmena perättäisenä vuotena ennen eläketapahtumaa vuonna 2020, jolloin julkisten alojen eläkelain 82 §:ää voidaan soveltaa ensimmäisen kerran.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos työntekijällä on ansioita kolmena perättäisenä kalenterivuotena ennen eläketapahtumavuotta kunakin vuonna vähintään 8 238 euroa (vuoden 2016 tasossa), eläke karttuisi eläketapahtumavuodelta eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansioista. Ansiorajan täyttymistä arvioitaessa käytettäisiin ajalta ennen julkisten alojen eläkelain voimaantuloa kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alaisen palveluksen vuosiansioita yhteenlaskettuna. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvaan sovelletaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaan valtion eläkelakia. Vuoden 2017 alusta ansioina olisivat julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot.

Pykälän 2 momentin mukaan edellisen vuoden ansiot kerrottaisiin eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien lukumäärällä ja jaettaisiin luvulla 12. Eläketapahtumavuoden ansiot vuodelle 2017 laskettaisiin kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alaisilla yhteenlasketuilla vuosiansioilla vuodelta 2016.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansiot poikkeaisivat kahden sitä edeltäneen vuoden keskiansioista yli 10 prosenttia, eläke karttuisi eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista ansioista. Eläketapahtuman ollessa ennen vuotta 2020 ansioiden vertailussa ajalta ennen vuotta 2017 käytettäisiin vuosien 2014—2016 kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alaisia vuosittaisia ansioita yhteenlaskettuna. Vuoden 2017 alusta ansioina olisivat julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot.

Pykälän 4 momentin mukaan, jos työntekijällä olisi eläketapahtumavuoden aikana ollut oikeus julkisten alojen eläkelain 87 §:n tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaisiin etuuksiin, eläke karttuisi eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista julkisten alojen eläkelain mukaisista ansioista.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että pykälässä mainittu rahamäärä vastaisi julkisten alojen eläkelain 3 §:n 12 kohdassa mainittua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004 ja sitä tarkistettaisiin vuosittain.

17 §. *Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain 5 §:ään.

21 §. *Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi lisäys, joka vastaa työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 4 momentin toista virkettä. Lisäeläkejärjestelyistä lain voimaantullessa eläkkeellä jo olevien henkilöiden julkisten alojen eläkelain mukaisen eläkkeeseen ei tehtäisi varhennusvähennystä, kun eläke myönnetään suojatun lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä. Eläke myönnettäisiin ilman varhennusvähennystä myös siinä tapauksessa, että suojasäännöksen piiriin kuuluva työntekijä on ennen lain voimaantuloa täyttänyt lisäeläketurvan mukaisen eläkeiän, mutta ei ole lain voimaantullessa vielä eläkkeellä. Eläke kuitenkin muunnettaisiin julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain 8 §:n 1 momentin mukaan vastaamaan 63 vuoden

ikä. Pykälään lisättäisiin viittaus merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulon 9 §:ään.

1.15 Laki Kevasta

20 §. *Eläkemaksun perintä ja maksusaatavan vanhentuminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään ajasta, jonka kuluessa Kevan on määrättävä Kevasta annetun lain mukainen eläkemaksu. Jos eläkemaksua ei määrätä pykälässä säädettyä aikana, Kevan oikeus eläkemaksun määräämiseen vanhentuu. Pykälän 1 momentissa säädetyn eläkemaksun viiden vuoden vanhentumisajan laskemisen alkamisajankohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Nykyisen säännöksen mukaan Kevan on määrättävä eläkemaksu viiden vuoden kuluessa saatavan syntymisestä. Maksusuussaatavan katsotaan syntyvän Kevasta annetun lain mukaisen lopullisen maksun eräpäivänä. Useimmiten aiheettoman eläkemaksun palautus tulee esille lopullisen palkkaperusteisen maksun laskennan yhteydessä, kun maksettuja ennakoita verrataan palvelussuhderekisteriin ilmoitettuihin ansioihin. Palautettavan maksun yksilöinti kuukausitasolle ei ole mahdollista käytettävissä olevilla tiedoilla. Vanheneminen on näin tarkoituksenmukaista laskea vuodenvaihteesta lukien. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kevan olisi määrättävä eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Ehdotettu muutos vastaisi työntekijän eläkelain 158 §:ään ehdotettua muutosta ja julkisten alojen eläkelain 171 §:n säännöstä työntekijän eläkemaksun määräämisestä. Lisäksi pykälän sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että maksun sijasta käytetään termiä eläkemaksu.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin 1 momenttiin, jotta maksun perimisen ja aiheettomasti suoritetun eläkemaksun palautuksen vanhentumista koskevat määräajat laskettaisiin samasta ajankohdasta. Ehdotettu muutos vastaisi työntekijän eläkelain 162 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.16 Laki valtion eläketurvan rahoituksesta

3 §. *Eläkemaksun perintä ja maksusaatavan vanhentuminen.* Pykälässä säädetään aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautuksen vanhentumisesta. Nykyisen säännöksen mukaan aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työnantajan eläkemaksun maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin Kevasta annetun lain 20 §:ää vastaavasti eläkemaksun määräämisestä. Keva huolehtii Kevasta annetun lain 2 §:n mukaisesti valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaisten eläkemaksujen perimisestä. Tehtävän hoitamista varten on tarpeen säätää eläkemaksujen perinnästä. Ehdotettu 1 momentti vastaisi työntekijän eläkelain 158 §:ää ja Kevasta annetun lain 20 §:ää.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi nykyisen pykälän sisältö siten muutettuna, että säännökseen tehtäisiin vastaavat muutokset kuin on ehdotettu työntekijän eläkelain 162 §:n 1 momenttiin ja Kevasta annetun lain 20 §:n 2 momenttiin. Ehdotuksen mukaan Kevan olisi määrättävä valtion eläketurvan rahoituksesta annettuun lakiin perustuva eläkemaksu lopullisen eläkemaksun eräpäivän ja viiden edellä mainittua eräpäivää seuraavan kalenterivuoden aikana.

1.17 Laki Eläketurvakeskuksesta

1 §. *Eläketurvakeskus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain säätämisestä aiheutuva tekninen muutos.

2 §. *Eläketurvakeskuksen tehtävät.* Pykälässä on lueteltu Eläketurvakeskuksen tehtävät. Eläketurvakeskuksen tehtävänä on muun muassa edistää ja yhteen sovittaa työeläketurvan toimeenpanoa ja kehittämistä sekä harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilasto- ja tutkimustoimintaa. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Eläketurvakeskuksen tehtävänä on toimialaansa kuuluvan tilastointi- ja tutkimustoiminnan lisäksi laatia arvioita ja laskelmia eläketurvan kehityksestä ja rahoituksesta.

Eläketurvan kehittäminen on jo pitkään perustunut paitsi tilasto- ja tutkimustoimintaan, myös muunlaiseen arviointiin ja erilaisiin pitkän aikavälin ennustelaskelmiin ja selvityksiin. Näitä on tehty pääasiassa Eläketurvakeskuksen suunnitteluosastolla. Tämä toiminta on ollut ja on eläketurvan kehittämisessä varsin merkityksellistä. Siksi olisi tarkoituksenmukaista, että Eläketurvakeskuksen nykyisiä tehtäviä täsmennettäisiin mainitsemalla myös tämä toiminto laissa.

Vuoden 2017 alussa eläkeuudistuksen voimaantulon myötä vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden työntekijöiden alin vanhuuseläkeikä sopeutetaan eliniän muutokseen työntekijän eläkelain 82 ja 83 §:ssä säädetyllä tavalla siten, että elinajanodotteen muuttuessa myös eläkeikä muuttuisi. Tavoitteena on pitää näin eläkeajan ja työssäoloajan suhde vakaana. Eläketurvakeskus olisi omalta osaltaan mukana arvioimassa alimman vanhuuseläkeiän muutosta. Myös tämä puoltaisi, että eläketurvan arviointi ja laskelmat mainittaisiin laissa Eläketurvakeskuksen tehtävinä.

4 §. *Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaan ehdotetaan Tapaturmavakuutuslaitosten liiton nimen muuttamista Tapaturmavakuutuskeskukseksi uuden työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesti.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös Eläketurvakeskuksen oikeudesta antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia taikka viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten siten kuin julkisuuslain 28 §:ssä säädetään.

Työntekijän eläkelain 208 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin. Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot Kansaneläkelaitokselle tai muulle sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella. Säännös soveltuu tietoihin, joita tietojen vastaanottajalla on oikeus saada suoraan julkisten alojen eläkelaitokselta, mutta ei olisi oikeutta saada suoraan yksityisten alojen eläkelaitokselta tai Eläketurvakeskukselta. Säännöksen mukaan eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen on kuitenkin ennen tällaisten tietojen antamista sovittava julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten kanssa siitä, mitä tietoja voidaan luovuttaa edelleen ja kenelle niitä voidaan edelleen luovuttaa.

Käytännössä tietojen luovutuspyyntöjä ei ole evätty, mutta luovutuspyynnön tekeminen aiheuttaa hallinnollista taakkaa Eläketurvakeskukselle ja julkisten alojen eläkelaitoksille, lähinnä Kevalle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Eläketurvakeskuksella olisi oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia taikka viranomaisten suunnittelu- ja selvitystyötä varten siten kuin julkisuuslain 28 §:ssä säädetään.

Työntekijän eläkelain 208 §:ssä säädettyä lupakäytäntöä ei siis noudatettaisi silloin, kun kyse on tietojen luovuttamisesta tieteellistä tutkimusta, tilastointia taikka viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten.

Jos menettelyä voitaisiin joustavoittaa poistamalla lupaedellytys, Eläketurvakeskus voisi toimia keskitettynä tahona, joka toimittaa koko työeläkejärjestelmän kattavien tieteellisten tutkimusten aineistoja tutkimuslaitoksille. Tämä helpottaisi myös eläkelaitosten ja tutkijoiden työtä, mutta ei toisi sanottavaa lisätyötä Eläketurvakeskukselle, joka muutenkin valmistelee luovutuksiin tarvittavat päätökset ja aineistot. Lupaedellytyksen poistaminen olisi sopu-soinnussa myös tilastolaista (280/2004) ilmenevän pyrkimyksen kanssa edistää tilasto-tarkoituksia varten kerättyjen tietojen käyttöä tieteellisissä tutkimuksissa ja yhteiskuntaoloja koskevissa tilastollisissa selvityksissä. Tilastolain perustelujen mukaan tavoitteena on edistää tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksia ja saattaa suomalaisen tutkimuksen toiminta-edellytykset tältä osin samalle tasolle kuin muissa Pohjoismaissa.

Työntekijän 208 §:ää ei ehdoteta muutettavaksi, joten sopimisvelvollisuus jäisi voimaan muissa kuin julkisuuslain 28 §:n tarkoittamissa tietojen eteenpäin luovuttamistilanteissa.

5 §. Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain säätämisestä aiheutuva tekninen viittaussäännöksen muutos.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentti vastaisi julkisten alojen eläkelain voimaantulon jälkeen asiasisällöltään eläkelaitosten välisen kustannustenjaon nykytilaa. Säännöksiä, jotka koskevat Eläketurvakeskuksen kustannuksista johtuvaa eläkelaitosten välistä kustannustenjakoa täsmennettäisiin siten, että julkisten alojen eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavan Kevan osalta kustannusvastuu jakautuisi Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken niille työntekijän eläkelain 178 §:n 1 momentissa säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa.

Pykälän 6 momentissa oleva pykäläviittaus korkolain (633/1982) 4 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi työntekijän eläkelain 184 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään kustannustenjakoverien viivästyskoron määräytymisestä korkolain 4 a §:n 1 momentin mukaan. Korkolain mainittu lainkohta koskee viivästyskoron määrää kaupallisissa sopimuksissa, ja muutoksella täytäntönpantiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta (ns. maksuviivästys-direktiivi). Mainittua viivästyskorkoa sovellettaisiin myös Eläketurvakeskuksen kustannuk-sista johtuvien kustannusosuuksien perinnässä.

9 §. Hallituksen nimeäminen ja kokoonpano. Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että Eläketurvakeskuksen hallituksen jäseneltä edellytettäisiin hyvän työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksen sijaan hyvää työeläkevakuutustoiminnan asian-tuntemusta.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia on muutettu lailla 1046/2015 muun muassa työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenen kelpoisuusehtojen osalta siten, että hallituksen jäseneltä edellytettävän hyvän työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksen sijaan edellytetään hyvää työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta. Lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 96/2014 vp) mukaan muutoksella ei ole ollut tarkoituksena muuttaa muutosta tehtäessä voimassa ollutta soveltamiskäytäntöä.

Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen kelpoisuusehdot ovat aiemmin vastanneet työeläke-vakuutustoiminnan tuntemusta koskevan vaatimuksen osalta työeläkevakuutusyhtiöiden

HE 120/2016 vp

hallituksen jäseneltä vaadittavaa kelpoisuutta eikä vastaavuudesta ole syytä poiketa jatkossakaan. Tämän vuoksi 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi vastaavasti kuin työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia on muutettu.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi täsmennys, jossa todettaisiin, että Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen erottua tehtävästään, uusi jäsen voidaan nimetä edustajiston seuraavassa varsinaisessa kokouksessa. Lisäksi säännöksessä todettaisiin, että uuden jäsenen nimeämiseen saakka hallituksen jäsenenä toimii eronneelle hallituksen jäsenelle aikanaan nimetty henkilökohtainen varajäsen.

Eläketurvakeskuksen edustajisto nimeää Eläketurvakeskuksen hallituksen kolmetoista jäsentä sekä kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Jos hallituksen jäsen eroaa kesken toimikauden, hänen tilalleen on Eläketurvakeskuksesta annetun lain 9 §:n 3 momentin mukaan nimettävä hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen. Sama koskee 9 §:n 4 momentin mukaan myös hallituksen jäsenen henkilökohtaista varajäsentä.

Eläketurvakeskuksen edustajiston varsinaiset kokoukset ovat Eläketurvakeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1010/2006) mukaisesti kevätkokous ja syyskokous. Kevätkokous on pidettävä viimeistään toukokuun 15 päivänä ja syyskokous viimeistään joulukuun 15 päivänä. Ylimääräinen edustajiston kokous on pidettävä, jos hallitus tai edustajiston puheenjohtaja katsoo sen Eläketurvakeskuksen valvontaa ja muita edustajistolle kuuluvia tehtäviä varten tarpeelliseksi tai jos sosiaali- ja terveysministeriö, Finanssivalvonta, tilintarkastaja tai vähintään kolme edustajiston jäsentä on vaatinut sitä kirjallisesti ilmoitettua asiaa varten.

Eläketurvakeskuksen hallitus kokoontuu asetuksen mukaisesti puheenjohtajan tai Eläketurvakeskuksen toimitusjohtajan kutsusta. Käytännössä hallituksen kokouksia on ollut keskimäärin kerran kuukaudessa.

Jos hallituksen jäsen eroaa edustajiston kevä- ja syyskokouksen välisenä aikana, seuraavaan edustajiston varsinaiseen kokoukseen on aikaa puoli vuotta. Käytännössä ylimääräistä edustajiston kokousta ei ole tarkoituksenmukaista kutsua koolle vain hallituksen uuden jäsenen tai tämän henkilökohtaisen varajäsenen nimeämistä varten. Jotta ylimääräistä edustajiston kokousta ei tarvitsisi näissä tilanteissa kutsua kokoon, lakiin tulisi lisätä maininta siitä, että hallituksen jäsenen henkilökohtainen varajäsen jatkaa hallituksessa, vaikka varsinainen jäsen eroaakin siitä. Eronneen hallituksen jäsenen henkilökohtainen varajäsen tulisi tällöin eronneen hallituksen jäsenen tilalle varsinaiseksi jäseneksi siihen saakka, kunnes uusi jäsen on nimetty. Uusi jäsen voitaisiin nimetä edustajiston seuraavassa varsinaisessa kokouksessa. Näin voitaisiin toimia siinäkin tapauksessa, että sekä varsinainen että varajäsen jättävät paikkansa hallituksessa kesken toimikauden.

11 §. Toimitusjohtajan esteellisyys. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin toimitusjohtajan esteellisyydestä. Uuden 2 momentin säätämisen myötä nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 10 §:n 5 momentissa on säännös hallituksen jäsenen esteellisyydestä. Sen sijaan toimitusjohtajan esteellisyydestä ei ole nykyisin säännöstä. Esteellisyyssäännösten tarkoituksena on turvata asioiden käsittelyn puolueettomuus ja säännökset turvaavat luottamusta hallintoon. Tämän vuoksi Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi toimitusjohtajan esteellisyyttä koskeva säännös, joka vastaisi Eläketurvakeskuksen hallituksen jäseniä koskevaa esteellisyyssäännöstä.

1.18 Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta

4 §. *Oikeus siirtoon ja siirrettävä eläkeoikeus.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain säätämistä johtuva tekninen muutos. Näin ollen jatkossakin siirrettävän eläkeoikeuden määrää laskettaessa julkisten alojen eläkelakien mukaan karttuneet eläkeosat tulee tarvittaessa muuntaa vastaamaan 63 vuoden ikää.

6 §. *Siirtomäärälle maksettava korko.* Suomessa käytettävä siirtomäärälle maksettava korko vastaa Euroopan unionin omista eläkeoikeuden pääoma-arvoa koskevissa laskelmissaan käyttämää korkoa. Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelusuhteen ehtojen vahvistamista ja komission virkamiehiin väliaikaisesti sovellettavista erityistoimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen N:o 259/68 (henkilöstöasetus) säännöksiä kyseisestä korosta on muutettu. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan kyseistä muutosta. Henkilöstöasetuksen vuotuisen muutoksen jälkeen vuotuisen koron määrä on 3,1 prosenttia. Pykälän viittaus Euroopan yhteisöihin ehdotetaan myös muutettavaksi viittaukseksi Euroopan unionin eläkejärjestelmään.

12 §. *Eläkeoikeuden palauttaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin Keva:n kunnallisen eläkelaitoksen sijaan.

13 §. *Palauttamisen oikeusvaikutukset.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkisten alojen eläkelain ja alimman vanhuuseläkeiän nostamisesta johtuvat laki- ja pykäläviittausmuutokset.

14 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentin viittaus valtion eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi julkisten alojen eläkelakiin.

1.19 Kansaneläkelaki

11 §. *Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälässä säädettäisiin kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (803/2012) voimaantulosäännöksen 3 momenttia vastaavasta ennen vuotta 1958 syntyneen henkilön oikeudesta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä. Lisäksi pykälässä säädettäisiin vuonna 1958—1961 syntyneen henkilön oikeudesta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle, jos hän on saanut työttömyysturvan lisäpäiviä. Heidän kohdallaan ikäraja olisi 64 vuotta. Tämä tarkoittaisi, että vuonna 1959—1961 syntynyt saisi vanhuuseläkkeen työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella jonkin verran ennen työeläkkeen vanhuuseläkeiän täyttymistä. Vuonna 1959 syntyneillä työeläkkeen vanhuuseläkeikä on 64 v 3 kk, vuonna 1960 syntyneillä 64 v 6 kk ja vuonna 1961 syntyneillä 64 v 9 kk. Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneillä ei olisi enää oikeutta vanhuuseläkkeeseen lisäpäivien perusteella. Ehdotettu ratkaisu olisi samanlainen kuin on säädetty jo vahvistetussa, 1 päivänä tammikuuta 2017 voimaantulevassa, kansaneläkelain 10 §:n 2 momentissa siinä tarkoitetun varhennetun vanhuuseläkkeen osalta.

75 a §. *Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettujen etuuksien palauttaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada kuoleman jälkeen aiheetta maksettu etuus palautetuksi pankilta ilman kuolinpesään kohdistuvaa takaisinperintämenettelyä. Säännös vastaisi työntekijän eläkelain 126 §:ään ehdotettua uutta 5 momenttia.

1.20 Laki kansaneläkelain voimaanpanosta

2 §. *Työttömyyseläke.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Ennen vuotta 1950 syntyneillä ja pitkäaikaisesti työttömällä 60 vuotta täyttäneellä henkilöllä on tietyn edellytyksin ollut oikeus saada työttömyyseläkettä 65-vuotiaaksi saakka. Työttömyyseläke on muuttunut kansaneläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja on täyttänyt 65 vuotta. Vuonna 1949 syntyneet ovat täyttäneet 65 vuotta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014, joten kaikki maksussa olleet työttömyyseläkkeet ovat muuttuneet vanhuuseläkkeeksi viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2015.

4 §. *1 päivänä heinäkuuta 1950 tai sitä ennen syntyneen lesken oikeus leskeneläkkeeseen.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Leskeneläkkeeseen on tämän pykälän mukaan sovellettu muilta osin, mitä kansaneläkelain on säädetty leskeneläkkeestä. Kansaneläkelain mukaan leskeneläkkeeseen ei ole oikeutta leskellä, joka on täyttänyt 65 vuotta. Leskeneläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski on täyttänyt 65 vuotta. Tämän pykälän mukaista leskeneläkettä saanut henkilö on täyttänyt 65 vuotta viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2015, jolloin hänen saamansa leskeneläke on lakannut seuraavan kuukauden alusta.

6 §. *Ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkanut lapsikorotus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Kansaneläkelain voimaan tullessa 1 päivänä tammikuuta 2008 maksussa olleen, ennen 1 päivänä tammikuuta 1996 alkaneen lapsikorotuksen maksamista jatkettiin niin kauan kuin eläkkeensaajan oikeus lapsikorotukseen jatkui entisin määräämisperustein. Lapsikorotuksen maksaminen lakkaa aina viimeistään lapsen täyttäessä 16 vuotta. Ne lapset, joista on voitu maksaa lapsikorotusta ennen vuotta 1996, ovat jo ylittäneet tämän ikärajan.

10 §. *Etuoikeutetut eläketulot ja eräät ulkomailta maksettavat etuudet.* Pykälän 3 ja 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Pykälän 3 momentin mukaan kansaneläkkeen määrää ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tulona ei oteta huomioon ennen 1 päivänä tammikuuta 1999 alkanutta, edelleen yhdenjaksoisesti maksettavaa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista tapaturmaeläkettä ja elinkorkoa eikä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansiomenetyksen korvausta ja työkyvyttömyyseläkettä. Momentissa säädettyjä korvauksia ei ole enää maksussa eikä uusia soveltamistilanteita voi syntyä.

Pykälän 4 momentin mukaan ennen vuotta 1997 alkaneet ulkomailta maksetut etuudet on otettu tulona huomioon ennen vuotta 1997 alkaneissa kansaneläkkeissä ja perhe-eläkkeissä seuraavassa tarkistuksessa ja aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 1997 lukien. Kansaneläkelain 24 §:n 3 momentin perusteella kansaneläkkeen määrääikainen tarkistaminen tehdään silloin, kun kansaneläkkeen saaja saa kansaneläkelain 22 §:ssä tarkoitettua, kansaneläkkeessä tulona huomioon otettavaa ulkomaista etuutta. Kansaneläkelain 36 §:n mukaisesti lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärä on tarkistettu aina kahden vuoden välein. Siten kaikkiin kumottavaksi ehdotettujen lainkohtien mukaisiin kansaneläkkeisiin tai lesken jatkoeläkkeiden täydennysmääriin on jo tehty tarkistus.

1.21 Takuueläkkeestä annettu laki

7 §. *Oikeus takuueläkkeeseen.* Vuoden 2017 eläkeuudistukseen liittyen muutettiin takuueläkkeestä annetun lain 7 §:n 1 momenttia siten, että vanhuuseläkkeen perusteella oikeus takuueläkkeeseen sidottiin työntekijän eläkelain mukaiseen alimpaan eläkeikään. Oikeus takuueläkkeeseen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteella olisi sen sijaan pykälän

sanamuodon mukaan aina riippumatta henkilön iästä. Oikeus takuueläkkeeseen tulisi pykälän sanamuodon mukaan minkä tahansa varhennetun vanhuuseläkkeen perusteella ilman minkäänlaista ikärajaa ja esimerkiksi vapaaehtoisen eläkkeen perusteella. Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että se koskisi pelkästään kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos poistamalla viittaus kansaneläkelain säädösnumeroon.

32 §. *Takuueläkettä koskevat menettelysäännökset.* Pykälän 2 momentin luetteloon takuueläkkeeseen sovellettavista kansaneläkelain menettelysäännöksistä lisättäisiin viittaus ehdotettuun kansaneläkelain 75 a §:ään kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettujen etuuksien palauttamisesta.

1.22 Rintamasotilaseläkelaki

17 §. Pykälän 1 momentin luetteloon sovellettavista menettelysäännöksistä lisättäisiin viittaus ehdotettuun kansaneläkelain 75 a §:ään kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettujen etuuksien palauttamisesta.

1.23 Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä

10 §. Pykälän luetteloon sovellettavista menettelysäännöksistä lisättäisiin viittaus ehdotettuun kansaneläkelain 75 a §:ään kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettujen etuuksien palauttamisesta.

1.24 Laki eläkkeensaajan asumistuesta

33 a §. *Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun asumistuen palauttaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 33 a §, joka vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua uutta 75 a §:ää.

1.25 Laki vammaisetuuksista

34 a §. *Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun vammaisetuuden palauttaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 34 a §, joka vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua uutta 75 a §:ää.

1.26 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista

39 §. *Takautuva maksaminen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettaviksi työntekijän eläkelain 43 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta. Työntekijän eläkelain 43 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukainen kuntoutusraha ei jatkossa estäisi takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahan kanssa samalle ajalle myönnettävästä takautuvasta työkyvyttömyyseläkkeestä maksettaisiin eläkkeensaajalle vain kuntoutusrahan ylittävä osa. Kansaneläkelaitoksella ei olisi regressioikeutta takautuvasti myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen, koska Kansaneläkelaitoksen kuntoutusraha on maksettu tietyn Kansaneläkelaitoksen vastuulla olevan kuntoutustoimenpiteen tukemiseksi.

40 §. *Kuntoutusrahan määrän tarkistaminen.* Pykälän säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi työntekijän eläkelain 43 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta. Työntekijän eläkelain 43 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukainen kuntoutusraha ei jatkossa estäisi takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 40 §:n säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että

kuntoutusrahan ja työkyvyttömyyseläkkeen suhde ei tulisi huomioitua moneen kertaan. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaa ei siten tarkistettaisi takautuvasti eläkkeensaajan kuntoutusrahaksi. Tarkistaminen ei olisi tarkoituksenmukaista, sillä kuntoutusraha vähennetään maksettavan eläkkeen määrästä jo eläkettä myönnettäessä. Jos kuntoutujalle olisi jo ehditty myöntää eläkkeensaajan kuntoutusraha esimerkiksi kansaneläkkeen perusteella, takautuvan työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen määrä huomioitaisiin kuitenkin takautuvasti eläkkeensaajan kuntoutusrahan määrässä.

1.27 Työtapaturma- ja ammattitautilaki

62 §. *Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin työntekijän eläkelain 153 §:n muutoksesta johtuva korjaus. Vuoden 2017 alusta alkaen 153 §:ssä ei enää säädetä erikseen alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksusta ja 53 vuotta täyttäneen työntekijän korotetusta työeläkevakuutusmaksusta. Siten työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta päivärahasta tehtävässä palkansaajamaksujen vähennyksessä tulisi vuoden 2017 alusta lähtien ottaa huomioon kaikenikäisille työntekijöille samansuuruinen työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettu työntekijän työeläkevakuutusmaksu.

68 §. *Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella.* Pykälässä rajoitetaan vanhuuseläkkeen aikana tehdyssä työssä sattuneen vahinkotapahtuman johdosta maksettavan tapaturmaeläkkeen suoritusaikaa, kun vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta. Voimassa olevan lain nojalla tapaturmaeläkettä voidaan maksaa enintään siihen saakka, kun vahingoittunut täyttää 68 vuotta. Pykälän ikäraja perustuu silloiseen työeläkelakien mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaan. Pykälän sanamuotoa muutettaisiin niin, että tapaturmaeläkkeen päättymisajankohta määräytyisi vahingoittunutta koskevan työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan mukaisesti.

103 §. *Perhe-eläkeoikeuden alkaminen ja päättyminen.* Pykälän 4 momentissa säädetään perhe-eläkkeen päättymisestä tilanteissa, joissa vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut on tehnyt eläkkeellä ollessaan. Voimassa olevan momentin nojalla oikeus perhe-eläkkeeseen päättyy näissä tilanteissa viimeistään, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut olisi sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta. Momentin sanamuotoa muutettaisiin niin, että perhe-eläke päättyisi viimeistään, kun vahingoittunut olisi eläessään saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

143 §. *Korvauksen maksaminen kunnalle, Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle.* Pykälän otsikkoon ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 119 §:ään.

145 §. *Korvausten maksamisen etusijajärjestys.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 123 §:ään.

189 §. *Yrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden päättymisen jälkeen.* Voimassaolevan pykälän nojalla yrittäjä voi 68 vuotta täyttäessään jatkaa edelleen vapaaehtoisena työajan vakuutustaan, vaikka yrittäjän eläkelain mukainen vakuuttaminen päättyykin. Pykälän sanamuotoa muutettaisiin niin, että ikärajana käytettäisiin työeläkelakien mukaista vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan pykälän muutettua sisältöä.

247 §. Takaisinperintä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti vastaavasti kuin työntekijän eläkelain 126 §:ään. Tapaturmavakuutuslaitoksella olisi oikeus saada kuoleman jälkeen aiheutta maksettu etuus takaisin pankilta ilman erillistä takaisinperintämenettelyä. Tapaturmavakuutusjärjestelmässä ei ole ollut käytössä vastaavaa suostumusmenettelyä kuoleman jälkeen aiheuttomasti maksetun etuuden palauttamisesta kuin työeläkelaitoksilla ja Kansaneläkelaitoksella. Myös tapaturmavakuutusjärjestelmässä etuuksien palauttamisen mahdollistava säännös olisi tarpeen, sillä se selkiyttäisi toimeenpanoa ja vähentäisi ylimääräisiä takaisinperintäprosesseja.

278 §. Työeläkelakien mukaisessa ammatillisessa kuntoutuksessa olevan vakuuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään tilanteista, joissa työeläkelaitoksella on velvollisuus vakuuttaa työeläkelakien mukaisessa ammatillisessa kuntoutuksessa oleva henkilö työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan. Voimassa olevassa momentissa ei viitata valtion eläkelakiin, koska tapaturmaturvasta valtion eläkelain mukaisen kuntoutuksen ajalta säädetään valtion eläkelain 26 §:ssä, jonka mukaan korvaus suoritetaan näissä tilanteissa valtion varoista. Julkisten alojen eläkelain säätämisen yhteydessä kyseinen säännös on siirretty julkisten alojen eläkelain 24 §:ään. Momentin sanamuotoa tarkistettaisiin julkisten alojen eläkelain voimaantulon johdosta siten, että työeläkelaitoksilla oli vakuuttamisvelvollisuus julkisten alojen eläkelain mukaisen kuntoutuksen ajalta lukuun ottamatta julkisten alojen eläkelain 24 §:ssä tarkoitettuja tilanteita.

283 §. Soveltamissäännös. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Lisäksi pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän uutta sisältöä.

Työeläkelakeihin tuli vuoden 2016 alusta voimaan eräitä muutoksia liittyen uusien tapaturmavakuutuslakien voimaantuloon. Työtapaturma- ja ammattitautilaki ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016 ja lakeja sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen sattuneisiin vahinkotapahtumiin. Etuuksien toimeenpanoa koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin myös ennen lakien voimaantuloa sattuneisiin vahinkotapahtumiin.

Työeläkelakeihin samanaikaisesti tehdyillä muutoksilla työeläkelakien viittaukset tapaturmavakuutuslakiin ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettuun lakiin (625/1991) muutettiin viittauksiksi työtapaturma- ja ammattitautilakiin. Samalla lainkohtiin lisättiin myös viittaukset maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin. Aikaisemminkin maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaiset etuudet on otettu työeläkkeiden toimeenpanossa huomioon kuten tapaturmavakuutuslain mukaiset etuudet, mutta tämä on perustunut maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa olleeseen sääntökseen siitä, että mainitun lain mukainen etuus otetaan huomioon muussa laissa säädettyä korvausta määrättäessä samalla tavoin kuin tapaturmavakuutuslain mukaiset etuudet. Näiden edellä mainittujen muutosten lisäksi työeläkelaeissa mainitut vanhojen tapaturmavakuutuslakien mukaiset termit ja korvausnimikkeet muutettiin vastaamaan uusien lakien mukaisia nimikkeitä.

Sosiaalivakuusetuuksien muutoslakien voimaantulosääntöksiin otettiin tältä osin selvyden vuoksi säännös, jolla haluttiin varmistaa, että muutoslaeilla muutettuja sääntöksiä sovellettaisiin myös vastaaviin vanhojen tapaturmavakuutuslakien mukaisiin etuuksiin, vaikka vanhoja lakeja ei muutetuissa sääntöksissä enää mainittaisi. Esimerkiksi työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain (874/2015) voimaantulosääntöksen 2 momentissa säädetään seuraavasti: ”Mitä tässä laissa säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta etuudesta, sovelletaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981)

HE 120/2016 vp

mukaiseen vastaavaan etuuteen.”. Samanlainen säännös on myös muun muassa kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain (878/2015) voimaantulosäännöksen 2 momentissa ja työttömyysturvalain muuttamisesta annetun lain (883/2015) voimaantulosäännöksen 2 momentissa. Vastaavalla etuudella tarkoitetaan myös ennen vuotta 1982 sattuneiden tapaturmien ja ammattitautien johdosta myönnettäviä etuuksia.

Työeläkeuudistuksen voimaantulon johdosta työtapaturma- ja ammattitautilakiin ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin olisi selvyuden vuoksi tarkoituksenmukaista lisätä edellä mainittujen muutoslakien voimaantulosäännösten 2 momenteja vastaava säännös.

1.28 Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki

58 §. *Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:ään ehdotettua muutosta vastaava muutos.

97 §. *Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 119 §:n 1 momenttiin.

98 §. *Korvausten maksamisen etusijajärjestys.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelain 123 §:ään.

178 §. *Soveltamissäännös.* Pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin työtapaturma- ja ammattitautilain 283 §:ään.

1.29 Sairausvakuutuslaki

11 luku Päivärahaetuuksien määrä

4 a §. *Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut.* Pykälään tehtäisiin työntekijän eläkelain 153 §:n muutoksesta johtuva korjaus. Vuoden 2017 alusta alkaen 153 §:ssä ei enää säädetä erikseen alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksusta ja 53 vuotta täyttäneen työntekijän korotetusta työeläkevakuutusmaksusta. Siten vuoden 2017 alusta alkaen päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtulosta vähennettävänä vakuutusmaksuna otettaisiin huomioon kaikenikäisille työntekijöille samansuuruinen työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettu työntekijän työeläkevakuutusmaksu.

1.30 Työttömyysturvalaki

3 luku Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §. *Estävät sosiaalietyudet.* Pykälän 3 momentissa oleva viittaus vuoden 2017 alusta kumottavaan valtion eläkelakiin korjattaisiin viittaukseksi julkisten alojen eläkelain voimaanpanolakiin. Julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain 7 §:ssä säädetään oikeudesta vanhuuseläkkeeseen eroamisiässä.

6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §. *Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin työntekijän eläkelain 153 §:n muutoksesta johtuva korjaus. Vuoden 2017 alusta alkaen 153 §:ssä ei enää säädetä erikseen alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksusta ja

53 vuotta täyttäneen työntekijän korotetusta työeläkevakuutusmaksusta. Siten vuoden 2017 alusta alkaen ansiopäivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai työtuloosuudesta vähennettävänä vakuutusmaksuna otettaisiin huomioon kaikenikäisille työntekijöille samansuuruinen työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettu työntekijän työeläkevakuutusmaksu.

1.31 Laki koulutuksen korvaamisesta

5 §. *Koulutuskorvauksen määrä.* Pykälässä oleva viittaus vuoden 2017 alusta kumottavaan valtion eläkelakiin korjattaisiin viittaukseksi julkisten alojen eläkelakiin. Julkisten alojen eläkelain 85 §:ssä säädetään eläkkeeseen oikeuttavista työnansioista.

1.32 Toimeentulotukilaki

2 a §. *Velvollisuus ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi.* Pykälän 1 momentin luettelossa säädetään tilanteista, joissa toimeentulotuen hakija ei ole velvollinen ilmoittautumaan työvoimatoimistoon työttömänä työnhakijana. Luettelon 3 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että työuraeläkettä saavan henkilön ei tarvitsisi ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi. Työuraeläke on työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 4 §:n 6 kohdan mukaan työttömyysetuuden estävä etuus.

1.33 Rikoslaki

29 luku Rikoksista julkista taloutta vastaan

4 a §. *Työeläkevakuutusmaksupetos.* Pykälässä säädetään työeläkevakuutusmaksupetoksesta. Työnantaja, joka laiminlyö työeläkevakuuttamiseen liittyviä velvoitteitaan ja tällä teolla aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa vakuutusmaksun määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian pienenä tai maksun palauttamisen aiheuttamana, voi syyllistyä työeläkevakuutusmaksupetokseen. Pykälän soveltamisala ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös merimieseläkelain mukaista työeläkevakuuttamista. Työeläkevakuutusmaksupetospykälää sovelletaan nykyisin myös merimieseläkelain mukaiseen vakuuttamiseen merimieseläkelain 165 §:n nojalla. Merimieseläkelain 165 §:ään ehdotetaan jätettäväksi vain viittaussäännös ja säännökset työeläkevakuutusmaksupetoksen soveltamisesta merimieseläkelain mukaisiin tilanteisiin sisällytettäisiin rikoslakiin, jossa tulisi säätää kaikista sellaisista rikoksista, joihin sisältyy vankeusrangaistuksen uhka.

Pykälän 1 momentissa määritellään ne tavat, joilla maksun virheellinen määrääminen tulee aiheuttaa, jotta työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistö täytyisi. Momentin 1 kohdan mukaan maksun määrääminen virheellisesti voi aiheutua joko koko vakuuttamisen laiminlyönnistä tai työntekijän eläkelaiassa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä puhuttaisiin vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnin sijasta eläketurvan järjestämisen velvollisuuden laiminlyönnistä. Lisäksi siinä viitattaisiin työntekijän eläkelain 141 ja 144 §:n sekä merimieseläkelain 138 § ja 139 §:n nimenomaisesti säännöksiin koskien eläketurvan järjestämisen velvollisuutta ja siihen liittyviä ilmoitusvelvollisuuksia.

Momentin 2 kohdan mukaan maksun määrääminen virheellisesti voi aiheutua eläkevakuuttamisen hoitamiseen tarvittavien tietojen antamisesta virheellisinä tai kieltäytymisestä näiden tietojen antamisesta. Työnantajan velvollisuudesta antaa tietoja eläkelaitokselle, Eläketurvakeskukselle ja muutoksenhakuelimelle säädetään muun muassa työntekijän eläkelain 195, 198 ja 199 §:ssä ja merimieseläkelain 219 §:ssä. Työntekijän eläkelain 195 §:n

ja merimieseläkelain 219 §:n perusteella työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle, Eläketurvakeskukselle tai muutoksenhakuelimelle tietoja työntekijän työskentelystä ja työolosuhteista tai muista vastaavista seikoista vakuuttamisasian ratkaisemista tai työntekijän eläkelain, merimieseläkelain tai Eläketurvakeskuksesta annetun lain mukaisten tehtävien toimeenpanoa varten. Työntekijän eläkelain 198 §:n perusteella työnantajalla on velvollisuus antaa eläkelaitokselle, Eläketurvakeskukselle ja muutoksenhakuelimelle tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamisasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä työntekijän eläkelaisa tai Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Työntekijän eläkelain 199 §:n perusteella Eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada työnantajalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille säädetyn vakuuttamisen valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Työntekijän eläkelain 198 ja 199 §:ää sovelletaan myös merimieseläkelain toimeenpanossa merimieseläkelain 215 §:n nojalla. Jos työnantaja antaa näitä tietoja virheellisesti tai kieltäytyy tietojen antamisesta, voi tämä johtaa siihen, että vakuutusmaksu tai eläkkeistä aiheutuvat kulut määrätään virheellisesti.

Pykälän 1 momentin 3 kohta ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnusmerkistö täyttyy jo 1 tai 2 kohdan perusteella. Kohdan poistaminen selkeyttäisi teon tunnusmerkistöä ja helpottaisi säännöksen soveltamista.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ja julkisten alojen eläkelain muuttamisesta annetun lain 96 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa eläkkeestä vähennettävistä etuuksista sovellettaisiin kuitenkin takautuvasti jo 1 päivästä tammikuuta 2016 lukien. Eläkkeensaajien yhdenvertaisuuden turvaamiseksi eläkkeensaajien kannalta edullista lakimuutosta koskien tapaturmapäivärahan vähentämistä työeläkkeestä sovellettaisiin takautuvasti uusien tapaturmavakuutuslakien voimaantulosta alkaen. Työtapaturma- ja ammattitaitulaki ja maatalousyrittäjän ammattitaitulaki ovat tulleet voimaan jo vuoden 2016 alusta.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen mukaan lakia sovellettaisiin myös sellaisen työeläkevakuutusmaksun määräämiseen ja sellaiseen aiheettomasti maksettuihin työeläkevakuutusmaksuihin, joka perustuu ennen lain voimaantuloa maksettuihin työansioihin. Tarkoituksena on, että siirtyminen uuden vanhentumissäännöksen soveltamiseen tapahtuisi heti lain voimaantullessa, eikä toimeenpanon kannalta hankalaa kahden eri vanhentumisajan rinnakkaista soveltamista olisi. Kahden rinnakkaisen vanhentumisajan voimassaolo ei myöskään ole työeläkevakuutusmaksun osapuolten kannalta perusteltua.

Voimaantulosäännöksessä säädettäisiin kuitenkin työntekijän eläkelain 162 §:n aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen osalta yhden vuoden siirtymäajasta. Työnantajan kannalta aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumisesta koskeva aika voi käytännössä joissakin tilanteissa lyhentyä, kun vanhentumisajan alkamisajankohta siirtyy sopimustyönantajalla nykyisestä todellisesta maksupäivästä aiemmaksi vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaista lopullista eräpäivää seuraavan vuoden alkuun, ja tilapäisellä työnantajalla palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterikuukauden alkuun. Tämän vuoksi voimaantulosäännöksessä ehdotetaan säädettäväksi aiheet-

tomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentumista koskevalle säännökselle yhden vuoden siirtymäaika. Muutoin olisi vaarana, että aikaisemman vanhentumisajan voimassaoloaikana aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautusta koskeva vanhentumisaika olisi lain voimaantullessa tai pian sen jälkeen jo kulunut tai juuri kulumassa loppuun. Vanhentuminen ei siten voisi tapahtua tänä yhden vuoden aikana lain voimaantulosta lukien yksin uuden säännöksen perusteella. Jos vanhentuminen sitä vastoin olisi tapahtunut myös aikaisempien säännösten perusteella, ei siirtymäaika estäisi vanhentumista.

Eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta annettua lakia sovellettaisiin eläkeoikeuden siirtoon Euroopan unionin eläkejärjestelmään, jos siirtomäärän laskentapäivä on 1 päivä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen. Lisäksi myös ennen lain voimaantuloa palautetun eläkeoikeuden perusteella henkilöllä olisi oikeus vanhuuseläkkeeseen julkisten alojen eläkelain 10 §:n mukaisesti.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotettujen lainmuutosten perustuslainmukaisuuden arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota perustuslain 15 §:n mukaiseen omaisuuden suojaan. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Ansioperusteiset työeläkkeet kuuluvat perustuslakivaliokunnan soveltamiskäytännön perusteella omaisuuden suojan piiriin. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneen käytäntönsä mukaisesti pitänyt henkilön itselleen ansaitsemaa eläke-etua lähtökohtaisesti omaisuudensuojan piiriin kuuluvana. Eläkeoikeuksien perustuslainsuojassa on valiokunnan käsityksen mukaan ollut kysymys nimenomaan ansaituksi katsotun konkreettisen taloudellisen edun, ei sen sijaan tietyn voimassa olevan eläkejärjestelmän suojaamisesta. Tavallisella lailla järjestettäviin, jollei jostakin erityisestä syystä muuta johdu, ovat kuuluneet muun muassa säännökset eläkeiästä, eläkkeen kertymisestä ja eläkkeiden tavoitetasosta. Tarkoitettunlaisen erityisen syyn on katsottu voivan muodostua lähinnä siitä, että eläkejärjestelyn muutokset toteutetaan tavalla, joka joiltakin osin saisi aikaan ansaittuna pidettävien eläke-etujen kohtuuttoman heikentymisen.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön perusteella myös varallisuusarvoisten sopimussuhteiden pysyvyys kuuluu perustuslain mukaisen omaisuuden suojan piiriin. Kielto puuttua taannehtivasti sopimussuhteiden koskemattomuuteen ei ole kuitenkaan valiokunnan käytännössä muodostunut ehdottomaksi (PeVL 37/1998, PeVL 48/1998, PeVL 63/2002). Omaisuuden suojan on katsottu suojaavan yksityisen oikeutta pysyä tehdyissä varallisuusarvoisissa sopimuksissa. Perusteltujen odotusten suojaan on valiokunnan käytännössä katsottu kuuluvan oikeus luottaa sopimussuhteen kannalta olennaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevän lainsäädännön pysyvyyteen niin, ettei tällaisia seikkoja voida säännellä tavalla, joka kohtuuttomasti heikentäisi sopimusosapuolten oikeusasemaa (PeVL 5/2002, PeVL 24/2002). Perusteltujen odotusten ja luottamuksen suojan merkityksen on katsottu korostuvan, kun kysymyksessä on ollut lailla alun alkaen luotu erikoisjärjestely (PeVL 45/2002 vp).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että rekisteröityä TEL-lisäeläkejärjestelmää koskevien rekisteritietojen korjaaminen päättyisi 31 päivänä joulukuuta 2020, jos puutteet eivät johdu eläkelaitoksen virheestä. Rekisteröidyn TEL-lisäeläketurvan vakuuttaminen on lakkautettu ja voimassa olevien TEL-lisäeläkevakuutuksien voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 2016. Rekisteritiedoissa olevien mahdollisten virheiden tai puutteiden korjaaminen kohdistuu vain siihen aikaan, kun TEL-lisäeläkejärjestelmä on ollut voimassa.

HE 120/2016 vp

Lisäeläketurvan omaisuuden suojaa tulee tarkastella sopimussuhteiden pysyvyyden näkökulmasta. Työnantajan ottamassa lisäeläketurvassa on kyse työnantajan ja työntekijän välisestä oikeussuhteesta ja siten työnteon ehdoista. Lähtökohtana työoikeudessa on, että tehdyt sopimukset sitovat. Niissä tilanteissa kun rekisteröity lisäeläketurva on työsuhteen ehto, työnantajan työntekijöilleen lupaamat työsuhteen edut, kuten oikeus eläkkeeseen, sitovat molempia osapuolia samanarvoisesti. Työsuhteen keston aikana ansaittu lisäeläke, kuten muukin eläke, on osa työsuhteen palkkaetuutta.

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ei puututtaisi kenenkään jo maksussa olevaan eläkkeeseen. Muutoksilla ei myöskään puututtaisi työnantajien ja työntekijöiden välisten lisäeläketurvaa koskevien yksityisoikeudellisten sopimusten sisältöön. Jos yksittäisen työntekijän lisäeläkejärjestelyn tiedoissa oleva virhe tai puute johtuu työnantajasta ja eläkelaitos ei ehdotuksen mukaisesti enää korjaa virhettä tai puutetta, tulee työnantajan järjestää työntekijälle luvattua lisäeläketurvaa koskeva turva muulla tavoin, jos puuttuva lisäeläketurva on ollut työsuhteen ehto. Jos rekisteritiedoissa oleva virhe tai puute johtuu eläkelaitoksen virheestä, korjaisi eläkelaitos mainitut virheet tai puutteet tarkasteluajan eli 31 päivänä joulukuuta 2020 jälkeenkin.

Esityksessä ehdotetaan, että rekisteritietojen korjauksia ei enää tehtäisi 31 päivänä joulukuuta 2020 jälkeen, mikäli virhe tai puute johtuu työnantajasta johtuvasta syystä. Lain voimaantulon ja korjausten päättymisen välissä olisi yhteensä neljän vuoden tarkastusaika, jonka aikana työntekijöillä ja työnantajilla olisi mahdollisuus ilmoittaa puutteista ja virheistä eläkelaitokselle. Jokaisella työntekijällä olisi mahdollisuus tarkistaa työeläkeotteeltaan ainakin kerran rekisteröidyn TEL-lisäeläketurvan määrä ja oikeellisuus. Työnantajilla ja työntekijöillä olisi siten ennen korjaamisen lopettamista riittävästi aikaa reagoida mahdollisiin virheisiin.

Edellä mainituin perustein hallitus katsoo, että esityksessä ehdotettu muutos koskien TEL-lisäeläketurvan rekisteritietojen korjaamista voidaan käsitellä tavallisina lakeina perustuslain 72 §:n mukaisessa järjestyksessä. Esityksessä ei ehdoteta muiltakaan osin sellaisia muutoksia maksussa oleviin ja ansaittuihin eläkkeisiin, joilla puututtaisiin perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuudensuojan piiriin. Esitykseen sisältyvät ehdotukset voidaan siten säätää tavallisessa lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 91 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 882/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 43 §, 65 §:n 2 momentti, 68 §:n 3 momentti, 78 §:n 1 momentti, 79 §, 80 §:n 1 momentti, 91 a §, 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 117—119 §, 123, 139, 158 ja 162 §, 175 §:n 1 momentti, 178 §, 179 §:n 3 momentti, 182 §:n 1 momentin 3—5 kohta ja 3 momentti, 183 §:n 1 momentti, 184 §:n 1 momentti, 198 §:n 1 momentin 1 kohta, 199 §, 205 §:n 1—3 momentti ja 206 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 65 §:n 2 momentti, 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 117 § ja 179 §:n 3 momentti laissa 69/2016, 43 § osaksi laeissa 1274/2006 ja 874/2015, 91 a § laeissa 882/2014 ja 69/2016, 118 § laissa 1274/2006, 123 § osaksi laeissa 1274/2006, 1097/2008, 354/2010 ja 69/2016, 158 § osaksi laissa 1097/2008, 175 §:n 1 momentti laissa 627/2009, 178 §, 182 §:n 3 momentti ja 184 §:n 1 momentti laissa 1427/2011, 182 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 634/2009, 198 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1456/2011 ja 206 § laeissa 526/2009 ja 354/2010, sekä

lisätään 74 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1203/2009 kumotun 4 kohdan tilalle uusi 4 kohta, ja 126 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 69/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

65 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 66 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioden yhteismäärästä 76 ja 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

HE 120/2016 vp

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

78 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansioita määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

79 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 76 tai 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

80 §

Eläke entisin perustein

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha, kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.

91 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 91 §:n 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty

91 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myönnetään myöhemmin muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 80 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 ja 3 momentissa tarkoitettusta eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

117 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitettuna sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta,

kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä. Vakuutus-kassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Eläkettä, kuntoutusrahaa tai kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle eikä sairauskassalle siltä osin kuin se on 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

118 §

Eläkkeen ja kuntoutusrahan maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

119 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea enakkona, eläkelaitoksen on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen enakkoa Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

HE 120/2016 vp

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

123 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 118 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 126 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle tai sairauskassalle 117 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 4 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;
- 7) Kansaneläkelaitokselle 119 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n 1 momentin mukaan;
- 9) kunnalle tai kuntayhtymälle 119 §:n 2 momentin mukaan;
- 10) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 5 momentin mukaan;
- 11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen tai muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan;
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 122 §:n mukaan.

126 §

Aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheuttomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

139 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyin asian asianosaisen

HE 120/2016 vp

eduksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 128—130 §:ssä säädetään.

158 §

Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen

Eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva työeläkevakuutusmaksu vakuutus-
ehtojen tai sääntöjen mukaisen lopullisen työeläkevakuutusmaksun eräpäivän ja viiden sitä
seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos kyseessä on 147 §:ssä tarkoitettulla tavalla eläketurvan
järjestänyt tilapäinen työnantaja, eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva
työeläkevakuutusmaksu palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta
määräytyvän viiden kalenterivuoden aikana.

162 §

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden
kuluttua vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaista lopullista eräpäivää seuraavan vuoden alusta
tai, jos kyseessä on 147 §:ssä tarkoitettulla tavalla eläketurvan järjestänyt tilapäinen työnantaja,
viiden vuoden kuluttua palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta, jollei
vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Työntekijältä aiheettomasti pidätetyn työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautus
vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden
alusta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 10 ja 11 §:ssä.
Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden
vuoden vanhentumisajan pidentymisestä säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n
3 momentissa.

175 §

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän
lain ja merimieseläkelain mukaisten työansioden yhteismäärä 76 §:n mukaisen tarkasteluajan
kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa, vastaa kukin
eläkelaitos, jonka toimintapiiriin vakuutettu kuului mainittujen kalenterivuosien aikana.
Eläkelaitos vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa
vakuutettujen tämän lain alaisten työansioden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen
eläkelakien mukaisten työansioden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion
sekä 74 §:ssä tarkoitettujen 76 §:n 2 ja 3 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 76 §:n
4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina
kalenterivuosina.

HE 120/2016 vp

178 §

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 74 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioiden mukaisesta osuudesta vastaavat työansioiden mukaisessa suhteessa:

1) Keva sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kevasta annetun lain (66/2016) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa;

2) valtio sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 1 §:ssä;

3) Kirkon eläkerahasto sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain (68/2016) 1 §:ssä;

4) Kansaneläkelaitos sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä.

Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkelaitosten mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, ja 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista ja 1 momentin 3, 5 ja 10 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin nojalla annetuissa laskuperusteissa tarkemmin määritellään. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkelaitoksen osuus vastaavista 1 momentin mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista mainitun momentin mukaisista kuluista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, josta säädetään siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

HE 120/2016 vp

3) Kevalle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kevasta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan;

4) Kirkon eläkerahastolle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain 1 §:n mukaan;

5) Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaan;

Työttömyysvakuutusrahaston tulee maksaa maksu Eläketurvakeskukselle vuosittain kustannustenjakoperusteissa asetetussa määräajassa. Eläketurvakeskus hyvittää maksuna saamansa varat 1 momentissa mainituille eläkelaitoksille vakuutettujen työansioiden suhteessa siten, että jaetuista varoista ennen hyvitystä vähennetään 1 momentissa mainittujen eläkelaitosten vastuulla oleva Eläketurvakeskuksen kustannusosuus. Tarkemmat määräykset maksun hyvittämisestä sisältyvät 183 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kustannustenjakoperusteisiin.

183 §

Kustannusten selvittely

Eläketurvakeskus selvittää kalenterivuosittain, miten työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten keskinäinen vastuu 174—181 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista ja 182 §:ssä tarkoitettu työttömyysvakuutusrahaston maksusta edellisen kalenterivuoden ajalta jakautuu ottaen huomioon, mitä yksityisten alojen eläkelaitokset ja Keva ovat 107 ja 109 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksaneet toisen eläkelaitoksen vastuulla olevaa eläkettä tai muuta etuutta. Tällöin viimeisenä eläkelaitoksena toimineen Kevan osalta selvittelyssä otetaan huomioon, mitä julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan rahoituksesta säädetään Kevasta annetussa laissa, valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa, evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä.

184 §

Päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus antaa 183 §:n 1 momentissa tarkoitetuille eläkelaitoksille päätöksen mainitussa pykälässä tarkoitettujen kustannusten jakamisesta, kuitenkin siten, että Kevalle annettavassa päätöksessä kyseiset kustannukset jaetaan Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken niille säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 9 luvussa säädetään.

198 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisäätteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta tai muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä tai Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

199 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten veroviranomaisilta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille maksaneiden työnantajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai työnantajien henkilötunnukset, yhteystiedot ja vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien työstä maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia työnantajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Lisäksi Eläketurvakeskuksella on oikeus saada edellä mainitut joukkotiedot, vaikka verotusta ei olisi vielä vahvistettu. Valvontatehtävän täytäntöönpanoa varten Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä yksilöidyistä tahoista seuraavia tietoja, jotka ovat tarpeellisia 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi:

1) työsuojeluviranomaisilta yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä pidettävästä luettelosta ilmenevät työntekijän ja työnantajan yksilöintitiedot, tiedot työskentelyn alkamis- ja päättymispäivistä sekä työnantajan edustajan yhteystiedot;

2) Verohallinnolta yhteisen rakennustyömaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan Verohallinnolle toimittamat tiedot yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työsuorittajista yksilöintitietoineen, tiedot työntekijöiden arvioiduista työskentelyajoista työmaalla, tiedot työ- tai toimeksiantosuhteiden laadusta, ulkomaisten työntekijöiden vakuuttamista koskevat tiedot, tiedot työnantajista ja vuokrantyönteettäjistä yksilöinti- ja yhteystietoineen sekä tieto työmaan sijainnista;

3) Verohallinnolta rakentamispalvelujen tilaajan Verohallinnolle toimittamat tiedot urakoitsijoista yksilöinti- ja yhteystietoineen, tiedot urakkasummista, tiedot urakkasopimusten mukaisista alku- ja loppupäivistä, tiedot toimeksiantojen lajeista sekä tieto työmaan sijainnista.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

205 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukaan vakuutettava työskentely tai sen mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta, vakuutettavasta työskentelystä ja ansioista; ja
- 4) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus antaa 2 momentissa mainittuja tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesen panoa varten.

206 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

- 1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;
- 2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;
- 3) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sellaiset tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta työeläkevakuutusmaksusaatavasta, jotka luottotietorekisterin pitäjällä lain mukaan on oikeus tallettaa luottotietorekisteriin;
- 4) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia eläkevakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai eläkevakuutusmaksujen maksamisesta;
- 5) työttömyysvakuutusrahastolle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä työttömyysetuuskien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan maksaa työttömyysvakuutusmaksuja;
- 6) Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalle vakuutusyhtiölle näille laissa säädetyn valvontaan liittyvän tehtävän täyttämiseksi työnantajaa

HE 120/2016 vp

ja vakuutusta koskevat välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt lakiin perustuvaa maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisen työeläkevakuutusmaksun määrittämiseen ja sellaiseen aiheettomasti maksettuihin työeläkevakuutusmaksuihin, joka perustuu ennen lain voimaantuloa maksettuihin työansioihin. Tämän lain 162 §:ssä tarkoitetun aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu kuitenkin aikaisintaan yhden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei kyseinen palautus tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan vanhentuisi tätä ennen.

2.

Laki

työntekijän eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 7 § ja 27 §:n 2 momentti sekä *lisätään* 30 b §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1210/2013 ja 70/2016, uusi 5 ja 6 momentti, seuraavasti:

7 §

Mitä työntekijän eläkelain 37, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu edellä mainittuja työntekijän eläkelain säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

27 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin työntekijä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentissa säädetään sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

30 b §

Jos työnantaja tai työntekijä huomaa 1 momentissa tarkoitettuun lisäeläkevakuutukseen tai lisäeläkkeeseen vaikuttavissa tiedoissa virheen tai puutteen, työnantajan tai työntekijän on esitettävä eläkelaitokselle vaatimus tietojen korjaamisesta viimeistään 31 päivänä joulukuuta

HE 120/2016 vp

2020. Työnantajan tai työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkelaitoksen on määrättävä tietojen korjaamisesta aiheutuva lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksu viimeistään 20 päivänä kesäkuuta 2021. Tarkemmat määräykset lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksun määrittämisestä annetaan työntekijän eläkelain 166 §:ssä tarkoitetuissa sosiaali- ja terveysministeriön antamissa ja vahvistamissa laskuperusteissa.

Jos työnantaja tai työntekijä ilmoittaa lisäeläkevakuutukseen tai lisäeläkkeeseen vaikuttavissa tiedoissa olevan virheen tai puutteen 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen, eläkelaitos korjaa virheen tai puutteen, jos se on aiheutunut eläkelaitoksesta johtuvasta syystä. Työnantajan tai työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkelaitos antaa päätöksen asiassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 1 §:n 4 momentti, 3 ja 5 § ja 8 §:n 4 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

1 §

Voimaantulo

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 92 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 95 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vahinkotapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016 saakka.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

HE 120/2016 vp

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 179 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin työeläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, työntekijän eläkelain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 11 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 1—3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijälle työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 11 §:n 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää. Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

4.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 84 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 888/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 9 kohta, 9 §:n 3 momentti, 40 §, 62 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 72 §:n 1 momentti, 73 §, 74 §:n 1 momentti, 84 a §, 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 103 ja 135 § ja 152 §:n otsikko,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 875/2015, 9 §:n 3 momentti, 62 §:n 2 momentti ja 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 72/2016, 40 § osaksi laissa 875/2015 sekä 84 a § laeissa 888/2014 ja 72/2016, sekä

lisätään 68 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1206/2009 kumotun 3 kohdan tilalle uusi 3 kohta, 107 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 72/2016, uusi 5 momentti ja 152 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 527/2009 ja 355/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta yrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitettua vuorottelukorvausta, työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetussa laissa (626/1991) tarkoitettua ansionmenetykskorvausta, liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettua päivärahaa, sotilastapaturmalakiin (1211/1990) perustuvaa päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa (873/2015) tarkoitettua päivärahaa tai kuntoutusrahaa;

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta yrittäjä on saanut työeläkelaeissa, työtapaturma- ja ammattitautilaissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan yrittäjälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin mukaan ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

62 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo eivätkä palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevat tulot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 63 §:ssä säädetään.

65 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos yrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus yrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitettun kokonaistyötulon osuus on työeläkelakien mukaisten työansioden yhteismäärästä 70 ja 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

68 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuskien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuskien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

3) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu yrittäjälle;

72 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos yrittäjällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun, jona yrittäjä on tullut työkyvyttömäksi.

73 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos yrittäjän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten kokonaistulojen osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 70 tai 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

74 §

Eläke entisin perustein

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle yrittäjälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahan liittyvää 33 prosentin korotusta.

84 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 84 §:n 1 momentissa tarkoitettut edellytykset eivät enää täyty.

HE 120/2016 vp

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 84 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 74 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

85 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yrittäjän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

103 §

Kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhön valmistuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhönvalmistuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin yrittäjä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan pois tästä ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä.

Kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 104 §:n ja työntekijän eläkelain 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

107 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

135 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyn asian asianosaisen eduksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiana käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 124—126 §:ssä säädetään.

152 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen luovuttamiseen

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tämän lain 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

5.

Laki

yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 5 §:n 1 momentti, 10 § ja 27 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Yrittäjän eläkelain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen yrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. Mainitussa lainkohdassa tarkoitettua vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa sovelletaan yrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

10 §

Mitä työntekijän eläkelain 37, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjäntäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu edellä mainittuja työntekijän eläkelain säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

27 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin yrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta,

HE 120/2016 vp

lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin yrittäjän eläkelain 9 §:n 3 momentissa säädetään sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

6.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (74/2016) 1, 3, 5 ja 8 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

1 §

Voimaantulo

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annettu laki (72/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) tarkoitettuun yrittäjätoimintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 85 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 88 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vahinkotapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen yrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen yrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä yrittäjällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle yrittäjälle lasketaan yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 9 ja 13 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

HE 120/2016 vp

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen yrittäjän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan yrittäjän eläkelain 84 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan yrittäjän eläkelain 20 ja 21 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 139 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, yrittäjällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä yrittäjällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin työeläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, yrittäjän eläkelain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen yrittäjän eläkelain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös yrittäjän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin yrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen yrittäjän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Myönnettäessä yrittäjän eläkelain mukainen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset yrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

7.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 3 momentti, 53 §, 68 §:n 2 momentti, 71 §:n 3 momentti ja 138 §:n 5 momentin 7 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 3 momentti ja 68 §:n 2 momentti laissa 75/2016 ja 53 § osaksi laissa 976/2015, sekä *lisätään* 101 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 75/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

53 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalla

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjä on saanut työeläkelaeissa, työtapaturma- ja ammattitautilaissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan maatalousyrittäjälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 52 §:n 2 momentin mukaan, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

HE 120/2016 vp

68 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo eivätkä palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevat tulot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 70 §:ssä säädetään.

71 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejältä

Jos maatalousyrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus maatalousyrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä työntekijän eläkelain 76 ja 78 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

138 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi mitä:

7) työntekijän eläkelain 206 §:ssä säädetään oikeudesta tietojen luovuttamiseen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

8.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 5 §:n 1 momentti, 9 § ja 26 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. Mainitussa lainkohdassa tarkoitettua vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa sovelletaan maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

9 §

Mitä työntekijän eläkelain 37, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka maatalousyrittäjätoimintaan tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu mainittuja työntekijän eläkelain säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

26 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin maatalousyrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut

HE 120/2016 vp

vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 32 §:n 4 momentissa säädetään sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ollut ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

9.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (77/2016) 3, 5 ja 8 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä karttuneesta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle maatalousyrittäjälle lasketaan maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 32 ja 36 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen maatalousyrittäjän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin

HE 120/2016 vp

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, maatalousyrittäjällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin muun työeläkelain kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, maatalousyrittäjän eläkelain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 31 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen maatalousyrittäjän eläkelain 31 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin maatalousyrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen maatalousyrittäjän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Myönnettäessä maatalousyrittäjän eläkelain mukainen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

10.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 96 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 885/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 6 kohta, 11 §:n 3 momentti, 43 §, 72 §:n 2 momentti, 75 §:n 3 momentti, 84 §:n 1 momentti, 85 §, 86 §:n 1 momentti, 96 a §, 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 114—116 §, 120 ja 136 §, 156 §:n 1 momentti, 158 §, 159 §:n 3 momentti, 165 § ja 215 §:n 4 momentin 6 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 6 kohta, 11 §:n 3 momentti, 72 §:n 2 momentti, 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 159 §:n 3 momentti laissa 78/2016, 43 § osaksi laissa 877/2015, 75 § 3 momentti laissa 296/2015, 96 a § laeissa 885/2014 ja 78/2016, 114 § osaksi laissa 78/2016, 120 § osaksi laeissa 1103/2008, 356/2010 ja 78/2016, 156 §:n 1 momentti laissa 629/2009 ja 158 § laissa 1429/2011, sekä

lisätään 80 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1205/2009 kumotun 4 kohdan tilalle uusi 4 kohta ja 123 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 78/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuis-koulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

72 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 73 §:ssä säädetään.

75 §

Eläkkeen karttuminen päätyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päätyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioden yhteismäärästä 82 ja 84 §:n mukaisena tarkasteluajana.

80 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

84 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

85 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 82 tai 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

86 §

Eläke entisin perustein

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.

96 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 96 §:n 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty

96 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 86 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitettun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

114 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

HE 120/2016 vp

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä.

Kuntoutusrahaa tai eläkettä ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 115 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

115 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

116 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkekassan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkekassan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

HE 120/2016 vp

120 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 115 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 123 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle 114 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 4 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;
- 7) Kansaneläkelaitokselle 116 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 116 §:n 1 momentin mukaan;
- 9) kunnalle tai kuntayhtymälle 116 §:n 2 momentin mukaan;
- 10) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 5 momentin mukaan;
- 11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimusten määräysten mukaan;
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n mukaan.

123 §

Aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkekassa on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheuttomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkekassalla oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

136 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkekassan tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkekassa voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyn asian asianosaisen eduksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 125—127 §:ssä säädetään.

156 §

Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkekassa on vastuussa sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja työntekijän eläkelain mukaisten työansioden yhteismäärä 82 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa. Eläkekassa vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on eläkekassassa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 80 §:ssä tarkoitettujen 82 §:n 2 ja 3 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 82 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

158 §

Eläkekassan vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 80 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioden mukaisesta osuudesta vastaavat työansioden mukaisessa suhteessa:

- 1) Keva sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kevasta annetun lain (66/2016) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa;
- 2) valtio sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 1 §:ssä;
- 3) Kirkon eläkerahasto sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain (68/2016) 1 §:ssä;
- 4) Kansaneläkelaitos sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä.

Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkekassan mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät työntekijän eläkelain 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

159 §

Eläkekassan vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkekassan osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3, 5 ja 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin nojalla annetuissa laskuperusteissa tarkemmin määritellään. Eläkekassan

HE 120/2016 vp

osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkekassan osuus vastaavista 1 momentin mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista.

165 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus työeläkevakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a ja 4 b §:ssä.

215 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä säädetään työntekijän eläkelain:

6) 206 §:ssä oikeudesta tietojen luovuttamiseen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tämän lain 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

11.

Laki

merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain (1291/2006) 21 §:n 2 momentti
ja
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2015, uusi 6—8 momentti, seuraavasti:

2 §

Jos eläkekassa on uuden lain 108 §:n mukaan toimivaltainen käsittelemään työuraeläkettä koskevan hakemuksen, työuraeläkkeen määrä määräytyy 1, 2 ja 5 momentin mukaan. Muussa tapauksessa työuraeläkkeen määrä määräytyy 3—5 momentin mukaan. Jos kuitenkin työuraeläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen, työuraeläkkeen määrä määräytyy siten kuin 7 ja 8 momentissa säädetään.

Jos työntekijä jää osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle uuden lain alaisesta työsuhteesta eläkekassan ollessa uuden lain 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena oleva eläkkeen määrä määräytyy 1, 2 ja 5 momentin mukaan. Tällöin myös osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen määrä määräytyy soveltaen samoja 1 ja 2 momentin kohtia, joita on aikaisemmin sovellettu laskettaessa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa eläkkeen määrää.

Jos työntekijä jää osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle muussa kuin 7 momentissa tarkoitettussa tilanteessa, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena oleva eläkkeen määrä määräytyy 3—5 momentin mukaan. Tällöin myös osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen määrä määräytyy soveltaen samoja 3 ja 4 momentin kohtia, joita on aikaisemmin sovellettu laskettaessa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa eläkkeen määrää.

21 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin työntekijä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Sen estämättä, mitä uuden lain 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään, eläkettä karttuu työansioista 2 prosenttia vuodessa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 65 vuotta, ja 1,6 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden

HE 120/2016 vp

iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin uuden lain 11 §:n 4 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016, säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

12.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (80/2016) 1 ja 3 §, 4 §:n 3 momentti ja 5 ja 9 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

1 §

Voimaantulo

Merimieseläkelain muuttamisesta annettu laki (78/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä merimieseläkelain (1290/2006) soveltamisalaan kuuluvassa työsuhteessa tehtyyn työhön 1 päivästä tammikuuta 2017.

Merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 97 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 100 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) ja raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vahinkotapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 11 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

HE 120/2016 vp

4 §

Siirtymäajan korotettu karttuma

Vuoden 2025 loppuun saakka 53 vuotta täyttäneen työntekijän eläkevakuutusmaksu määräytyy työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 4 §:n 3 momentissa säädetysti.

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan merimieseläkelain 96 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan merimieseläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 159 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin merimieseläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin muun työeläkelain kuin merimieseläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, merimieseläkelain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

9 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (69/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen merimieseläkelain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös merimieseläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin merimieseläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Myönnettäessä merimieseläkelain mukainen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä.

HE 120/2016 vp

Tarkemmat säännökset merimieseläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Jos 3 päivänä syyskuuta 2015 voimassa olevan työsuhteen ehtojen mukaan työntekijän lisäeläketurva perustuu siihen, että hän saa merimieseläkelain mukaisen eläkkeen merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain (78/2016) 8 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikänsä alemmässä iässä, ja alemman iän täyttäessään työntekijä kuuluu tähän työsuhteeseen liittyvän merimieseläkelain 3 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016, mainittujen lakien mukaista vähimmäisturvaa paremman eläketurvan korvanneen vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, on työntekijällä oikeus siirtyä tästä työsuhteesta merimieseläkelain mukaiselle eläkkeelle lisäeläkejärjestelyn mukaisessa eläkeiässä.

Jos 2 momentissa tarkoitetun lisäeläkejärjestelyn ehtojen mukaan lisäeläkejärjestelyn alemmasta eläkeiästä 63 vuoden ikään työntekijän eläketurva on järjestetty kokonaan lisäeläkejärjestelyn mukaisena eläkkeenä ja 63 vuoden iässä lisäeläkkeestä vähennetään merimieseläkelain mukainen eläke, mainitun lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluvalla työntekijällä on oikeus saada merimieseläkelain mukainen eläke 63 vuoden iässä. Oikeus koskee myös mainituista lisäeläkejärjestelyistä tämän lain voimaan tullessa eläkkeellä jo olevia henkilöitä ja henkilöitä, jotka ovat täyttäneet 2 momentissa tarkoitetun lisäeläkejärjestelyn eläkeiän ennen tämän lain voimaantuloa.

Myönnettäessä merimieseläkelain mukainen eläke 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, eläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijälle merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 8 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää. Myönnettäessä merimieseläkelain mukainen eläke 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa, eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset merimieseläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

13.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 92 §:n 3 momentti ja 171 §:n 2 momentti,
muutetaan 3 §:n 1 momentin 8 kohta, 12 §:n 3 momentti, 40 ja 50 §, 75 §:n 2 ja 4 momentti
ja otsikko, 81 §:n 2 momentti, 84 §:n 3 momentti, 87 §:n 3 momentin 7 kohta, 90 §:n
1 momentti, 91 §, 92 §:n 1 momentti, 96 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 128, 129, 131 ja 134 §,
151 §:n 1 momentin 1 kohta, 158, 170 §:n 2 momentti ja 173 § sekä
lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, 87 §:n 3 momenttiin uusi 8 kohta, 137 §:ään uusi
5 momentti ja 157 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuis-koulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilas-tapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikenne-vakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

Tässä laissa *eläketapahtumalla* tarkoitetaan:

- 1) vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kalenterikuukauden viimeistä päivää;
- 2) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kalenterikuukauden viimeistä päivää;
- 3) työkyvyttömyyden alkamista 33 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 4) työraueläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä 51 §:n mukaisesti; tai
- 5) edunjäntäjän kuolemaa.

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen takautuva maksaminen

Työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä makseta takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalta ajalta.

50 §

Ohjaus kuntoutukseen

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, Kevan on huolehdittava siitä, että työntekijälle annetaan tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan muuhun kuntoutukseen tai muihin palveluihin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa.

75 §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Jos leskeneläkettä ensimmäisen kerran vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 74 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi

mainitun eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

81 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 88 §:ssä säädetään.

84 §

Eläkkeen karttuminen päättäneeltä työkyvyttömyyseläkejältä

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättäneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioden yhteismäärästä 88 ja 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

87 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

7) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansiosta siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle; ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 6 kohdan mukaisesti;

8) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle.

90 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

91 §

Tulevan ajan ansion jakautuminen

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 88 tai 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

92 §

Eläke entisin perustein

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahan liittyvää 33 prosentin korotusta.

96 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansiomenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

128 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työura-eläkkeen ja työnantaja on maksanut työntekijälle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, menetellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta 1 momentissa säädetään.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 49 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä. Vakuutuskaalissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Eläkettä, kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle tai sairauskassalle siltä osin kuin se on 129 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 3 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

129 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

131 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, Kevan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, Kevan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon tai -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

134 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 129 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain (1272/2006) 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 137 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle tai sairauskassalle 128 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 1 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 2 tai 3 momentin mukaan;
- 7) Kansaneläkelaitokselle 131 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 131 §:n 1 momentin mukaan;
- 9) kunnalle tai kuntayhtymälle 131 §:n 2 momentin mukaan;
- 10) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 5 momentin mukaan;
- 11) EU- ja ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- ja ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan;
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 133 §:n mukaan.

137 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos Keva on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on

HE 120/2016 vp

Kevalla oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

151 §

Kevan oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Kevalla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta tai muulta työnteon perusteella korvausta maksavalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) jäljempänä *julkisuuslaki* sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan eläketurvan järjestämistä tai eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen tai sosiaaliturvasopimuksessa määrättyjen tehtävien toimeenpanossa;

157 §

Tietojen antaminen viranomaisille

Tämän pykälän 1 momentin nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

158 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Kevalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, Verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain piiriin kuuluva palvelussuhde tai tämän lain mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta, tämän lain piiriin kuuluvasta palvelussuhteesta ja ansioista; ja
- 4) muut 1—3 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten tai väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä tai muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kevalla on oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettuja tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä myös esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei saa antaa työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja eikä tietoja, jotka ovat tarkoitettut kuvaamaan työntekijän sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

170 §

Työntekijän eläkemaksun tilittäminen

Valtion tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu tilitetään valtion eläkerahastolle Kevan määräämällä tavalla. Kirkon tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu tilitetään Kirkon eläkerahaston tilille Kevan määräämällä tavalla.

173 §

Aiheettomasti maksetun työntekijän eläkemaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua lopullisen työntekijän eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu.

Työntekijältä aiheettomasti pidätetyn työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua eläkemaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu.

Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä. Viiden vuoden vanhentumisajan pidentymisestä säädetään mainitun lain 11 §:n 3 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 96 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisen eläkevakuutusmaksun määräämiseen ja sellaiseen aiheettomasti maksettuaan eläkevakuutusmaksuun, joka perustuu ennen lain voimaantuloa maksettuihin työansioihin.

Tämän lain 173 §:ssä tarkoitettu aiheettomasti maksetun eläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu kuitenkin aikaisintaan yhden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei kyseinen palautus myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan vanhentuisi tätä ennen.

14.

Laki

julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 1 §:n 6 momentti sekä 15, 17 ja 21 §, sekä
lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

1 §

Voimaantulo

Julkisten alojen eläkelain 96 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 99 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vahinkotapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

12 §

Eläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin muun työeläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, julkisten alojen eläkelain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 10 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

15 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen työntekijän VaEL-lain mukaista vanhuuseläkettä lykkäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykkäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi

68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan julkisten alojen eläkelain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

16 a §

Eläkkeen karttuminen eläketapahtumavuosilta 2017—2019

Sen estämättä, mitä julkisten alojen eläkelain 82 §:ssä säädetään, eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansioista, jos eläketapahtuma on:

1) vuonna 2017 ja työntekijällä on KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisia yhteenlaskettuja ansioita vuosina 2014—2016 kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa;

2) vuonna 2018 ja työntekijällä on KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisia yhteenlaskettuja ansioita vuosina 2015 ja 2016 sekä julkisten alojen eläkelain mukaisia ansioita vuonna 2017 kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa;

3) vuonna 2019 ja työntekijällä on KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisia yhteenlaskettuja ansioita vuonna 2016 sekä julkisten alojen eläkelain mukaisia ansioita vuosina 2017 ja 2018 kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa.

Eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot kerrotaan eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien määrällä ja jaetaan luvulla 12. Jos eläketapahtumavuosi on 2017, vuoden 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain yhteenlasketut ansiot kerrotaan eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien määrällä ja jaetaan luvulla 12.

Eläke karttuu 1 ja 2 momentissa säädetystä huolimatta eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista julkisten alojen eläkelain mukaisista ansioista, jos eläketapahtuma on:

1) vuonna 2017 ja vuoden 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaiset yhteenlasketut ansiot poikkeavat vuosien 2014 ja 2015 mainittujen lakien mukaisten yhteenlaskettujen ansioiden keskiansioista yli 10 prosenttia;

2) vuonna 2018 ja vuoden 2017 julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot poikkeavat vuosien 2015 ja 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisten yhteenlaskettujen ansioiden keskiansioista yli 10 prosenttia;

3) vuonna 2019 ja vuoden 2018 julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot poikkeavat vuoden 2017 julkisten alojen eläkelain mukaisten ansioiden ja vuoden 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisten yhteenlaskettujen ansioiden keskiansioista yli 10 prosenttia.

Jos työntekijällä on eläketapahtumavuoden aikana ollut oikeus julkisten alojen eläkelain 87 §:n tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaisiin etuuksiin, ei sovelleta, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, vaan eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista julkisten alojen eläkelain mukaisista ansioista.

Tässä pykälässä mainittu rahamäärä vastaa julkisten alojen eläkelain 3 §:n 12 kohdassa mainittua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004 ja sitä tarkistetaan vuosittain.

17 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan KuEL-lain 90 §:ää ja VaEL-lain 88 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan KuEL-lain 15 §:n 5 momenttia ja 16 §:ää sekä VaEL-lain 22 ja 23 §:ää, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin julkisten alojen eläkelain 81 §:ssä ja tämän lain 16 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

21 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin tai merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (80/2016) 9 §:n perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen julkisten alojen eläkelain 10 §:ssä säädettyä alinta vanhuuseläkeikää alemmassa iässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös julkisten alojen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin julkisten alojen eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Myönnettäessä julkisten alojen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin tai merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (80/2016) 9 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa, eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset julkisten alojen eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

15.

Laki

Kevasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kevasta annetun lain (66/2016) 20 § seuraavasti:

20 §

Eläkemaksun perintä ja maksusaatavan vanhentuminen

Kevan on määrättävä tähän lakiin perustuva eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n I momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

Aiheettomasti suoritetun eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua lopullisen eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

16.

Laki

valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 3 § seuraavasti:

3 §

Eläkemaksun perintä ja maksusaatavan vanhentuminen

Kevan on määrättävä tähän lakiin perustuva eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n I momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Aiheettomasti suoritetun eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua lopullisen eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

17.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 1 §, 2 §:n 1 momentin 2 kohta, 4 §:n 1 momentin 4 kohta ja 3 momentti, 5 §:n 1, 2 ja 6 momentti ja 9 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §, 5 §:n 1, 2 ja 6 momentti ja 9 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1111/2007, sekä
lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1111/2007, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Eläketurvakeskus

Eläketurvakeskus on työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa mainituissa työeläkelaeissa tarkoitetun työeläketurvan toimeenpanon ja kehittämisen yhteiselin.

2 §

Eläketurvakeskuksen tehtävät

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on:

2) harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilasto- ja tutkimustoimintaa sekä laatia arvioita ja laskelmia eläketurvan kehityksestä ja rahoituksesta;

4 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada toimialaansa kuuluvaan tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarvittavat henkilön yksilöintitiedot, tiedot työansioista ja työtuloista

sekä muut tiedot tietojen antajan hoitamasta eläkevakuutuksesta ja eläke- ja muusta sosiaaliturvasta:

4) Tapaturmavakuutuskeskukselta;

Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käyttää 1 momentin tai työntekijän eläkelain 197 ja 198 §:n perusteella saamia henkilö- ja muita tietoja tutkimus- ja tilastotoiminnan lisäksi tämän lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työeläketurvan kehittämistä varten tarvittavien selvitysten ja esitysten tekemiseen. Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten siten kuin julkisuuslain 28 §:ssä säädetään. Tietoja käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityisyys eikä liike- tai ammattisalaisuus vaarannu.

5 §

Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista

Eläketurvakeskuksella on oikeus periä tuottamistaan palveluista toimintokohtaisia palvelumaksuja. Työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastaavat Eläketurvakeskuksen tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin Eläketurvakeskuksen saamat toimintokohtaiset palvelumaksut ja muut tuotot eivät riitä niitä kattamaan.

Eläkelaitosten katettava osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan eläkelaitosten kesken kussakin eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa, kuitenkin siten, että Kevan osalta kustannukset jaetaan Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken niille työntekijän eläkelain 178 §:n 1 momentissa säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa. Eläkelaitoksen kustannusosuutta laskettaessa huomioon otettava vakuutettujen työansioden osuus määrätään kuitenkin erikseen julkisten alojen eläkelaitoksille, Merimieseläkekassalle ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle sen mukaan, kuinka suuri osuus Eläketurvakeskuksen tuottamista palveluista arvioidaan kohdistuvan näille eläkelaitoksille. Tällöin lasketaan ensin julkisten alojen eläkelaitosten, Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannusosuudet. Sen jälkeen kattamatta jäävä osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan muiden yksityisten alojen eläkelaitosten kesken kussakin eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Julkisten alojen eläkelaitosten, Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannusosuudessa huomioon otettavasta vakuutettujen työansioden osuudesta ja tämän osuuden tarkistamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kustannusosuus on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jollei maksua suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle pääomalle peritään vuotuista viivästyskorkoa työntekijän eläkelain 184 §:n 2 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta Eläketurvakeskus voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

9 §

Hallituksen nimeäminen ja kokoonpano

Hallituksen jäsenellä tulee olla riittävä työeläkealan asiantuntemus ja hänen on oltava hyvämaineinen. Jäsenenä ei saa olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Jos hallituksen jäsen eroaa tehtävästään kesken toimikauden, hänen tilalleen on nimettävä hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen edellä säädetyn mukaisesti. Uusi jäsen voidaan nimetä jäsenen eroamisen jälkeen pidettävässä edustajiston ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa. Uuden hallituksen jäsenen nimeämiseen saakka hallituksen jäsenenä toimii eronneelle hallituksen jäsenelle nimetty henkilökohtainen varajäsen.

11 §

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Toimitusjohtaja ei saa ottaa osaa sellaisen asian käsittelyyn, joka koskee hänen tai sellaisen yhteisön, jonka hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana tai toimihenkilönä hän on, yksityistä etua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

18.

Laki

eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain (165/1999) 4 §:n 2 momentti, 6 §, 12 §:n 3 momentti ja 13 ja 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti ja 13 ja 14 § laissa 687/2006 ja 12 §:n 3 momentti laissa 557/2012, seuraavasti:

4 §

Oikeus siirtoon ja siirrettävä eläkeoikeus

Siirron kohteena on eläkeoikeus, joka on karttunut siirtoon oikeutetulle siirtomäärän laskentapäivään mennessä, tarkistettuna työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisesti. Siirto koskee myös työntekijäin eläkelain 11 §:n, sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2006 sekä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 11 §:n ja yrittäjien eläkelain (468/1969) 11 §:n, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2000, mukaisia lisäetuja lukuun ottamatta hautausavustusta. Siirrettävä eläkeoikeus käsittää työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2006, mainittujen lakien, eläkeohjesäännön, eläkesääntöjen ja työntekijän eläkelain mukaiset eläkeoikeudet yhteen sovitettuina ja muunnettuina vastaamaan eläkeoikeutta 63 vuoden iässä sen mukaisesti, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäännöksessä ja kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain (713/2004) voimaantulosäännöksessä, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2016, säädetään.

6 §

Siirtomäärälle laskettava korko

Siirtomäärälle maksetaan 3,1 prosentin vuotuista korkoa siirtomäärän laskentapäivästä siihen päivään, jona siirto Euroopan unionin eläkejärjestelmään tapahtuu.

12 §

Eläkeoikeuden palauttaminen

Suomeen 1 momentin mukaisesti palautettavan eläkeoikeuden pääoma-arvona käytetään palautusmäärää. Pääoma-arvosta lasketaan eläkeoikeus 5 §:ssä tarkoitettujen perusteiden mukaisesti. Näistä eläkeoikeuksista huolehtii Keva samalla tavalla kuin valtion palvelukseen perustuvista eläkeoikeuksista. Palautusmäärä tuloutetaan valtion eläkerahastolle.

13 §

Palauttamisen oikeusvaikutukset

Palautetun eläkeoikeuden perusteella henkilöllä on oikeus julkisten alojen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen siten, että oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle määräytyy julkisten alojen eläkelain (81/2016) 10 §:n mukaisesti. Suomen työeläkejärjestelmään siirretyn eläkeoikeuden perusteella myönnettävää eläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi ei lueta julkisten alojen eläkelain 83 §:ssä tarkoitettua tulevaa aikaa eikä julkisten alojen eläkelain 88 §:n mukaisen tulevan ajan ansioissa oteta huomioon Suomen työeläkejärjestelmään siirrettyä määrää.

14 §

Muutoksenhaku

Jos eläkkeensaaja katsoo, ettei hänelle tämän luvun perusteella myönnetty eläke ole tämän lain mukainen, hän saa hakea päätökseen muutosta tai lainvoimaisen päätöksen poistamista siten kuin julkisten alojen eläkelaisissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tätä lakia sovelletaan eläkeoikeuden siirtoon Euroopan unionin eläkejärjestelmään, jos siirtomäärän laskentapäivä on 1 päivä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Tämän lain 13 §:ää sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa palautettuun eläkeoikeuteen.

19.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 84/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 75 a § seuraavasti:

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Ennen vuotta 1958 syntyneellä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyys-
turvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuotta
täytettyään ilman tämän lain 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä. Vastaava oikeus on
vuonna 1958—1961 syntyneellä henkilöllä 64 vuotta täytettyään.

75 a §

Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettujen etuuksien palauttaminen

Jos Kansaneläkelaitos on maksanut etuudensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheetto-
masti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu etuudensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen
aikaan, Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman
kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

20.

Laki

kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (569/2007) 2, 4 ja 6 § sekä 10 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1224/2009 ja 4 § osaksi laissa 1152/2007.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

21.

Laki

takuueläkkeestä annetun lain 7 ja 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 7 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 32 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta laissa 85/2016, seuraavasti:

7 §

Oikeus takuueläkkeeseen

Takuueläkkeeseen on oikeus henkilöllä, joka:

-
- 2) saa kansaneläkelain (568/2007) mukaista varhennettua vanhuuseläkettä;
 - 3) saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä;
-

32 §

Takuueläkettä koskevat menettelysäännökset

Takuueläkkeeseen sovelletaan kansaneläkelain 63 §:ää päätöksen antamisesta, 75 §:ää takaisinperinnästä, 75 a §:ää kuoleman jälkeen maksettujen etuuksien palauttamisesta, 76 §:ää takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta, 13 luvun säännöksiä tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta sekä 106 ja 107 §:ää viivästyskorotuksesta ja viivästysajasta, kuitenkin siten, että viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus 9 §:ssä mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

22.

Laki

rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rintamasotilaseläkelain (119/1977) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 169/2008,
seuraavasti:

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan lisäksi, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 55 §:ssä, 56 §:n 2 ja 4 momentissa, 62—65, 67, 71—74, 75 a, 76—84, 86, 88, 91, 96, 106, 107, 110 ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän maksamisajankohdasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

23.

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 573/2007, seuraavasti:

10 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 63, 75, 75 a, 76—84, 86, 91, 96, 106 ja 107 §:ssä, 110 §:n 2 momentissa ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

24.

Laki

eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin (571/2007) uusi 33 a § seuraavasti:

33 a §

Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun asumistuen palauttaminen

Jos Kansaneläkelaitos on maksanut etuudensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeensaajan asumistukea, joka kohdistuu etuudensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

25.

Laki

vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vammaisetuuksista annettuun lakiin (570/2007) uusi 34 a § seuraavasti:

34 a §

Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun vammaisetuuden palauttaminen

Jos Kansaneläkelaitos on maksanut etuudensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti vammaisetuuden, joka kohdistuu etuudensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

26.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 39 §:n 1 momentti ja 40 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 39 §:n 1 momentti laissa 1236/2014, seuraavasti:

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, vanhuuseläkettä tai takuueläkettä taikka korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle. Työeläkeläkien mukaista takautuvaa työkyvyttömyyseläkettä ja työuraeläkettä ei kuitenkaan makseta Kansaneläkelaitokselle kuntoutusrahaa vastaavalta osalta.

40 §

Kuntoutusrahan määrän tarkistaminen

Kuntoutusrahan määrää tarkistetaan, jos kuntoutusrahaan vaikuttavien etuuksien määrässä tapahtuu muutoksia. Kuntoutusrahaa tarkistetaan siitä päivästä, josta kuntoutusrahaan vaikuttavan muun etuuden määrä muuttuu. Kuntoutusrahaa ei kuitenkaan tarkisteta takautuvasti 34 §:n mukaiseksi eläkkeensaajan kuntoutusrahaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

27.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 62 §:n 1 momentti, 68 §, 103 §:n 4 momentti, 143 §:n otsikko ja 3 momentti ja otsikko, 145 ja 189 §, 278 §:n 1 momentti ja 283 § sekä

lisätään 247 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

62 §

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Päivärahasta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

68 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

103 §

Perhe-eläkeoikeuden alkaminen ja päättyminen

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut on tehnyt eläkkeellä ollessaan, oikeus perhe-eläkkeeseen päättyy kuitenkin viimeistään, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut olisi sitä aikaisemmin saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

143 §

Korvauksen maksaminen kunnalle, Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle

Jos vahingoittunut on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, vastaavalta ajalta myönnetty ansionmenetykskorvaus maksetaan toimeentulotuen korvaamiseksi Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle sen hakemuksesta.

145 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) vakuutuslaitokselle sen aiheuttomasti maksaman korvauksen 247 §:ssä tarkoitettuna takaisinperintänä;
- 2) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 22 §:n nojalla;
- 3) työnantajalle ja sairauskassalle 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain 16 §:n nojalla;
- 4) työttömyyskassalle 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle 141 tai 142 §:n nojalla;
- 5) eläkelaitokselle 140 §:n nojalla;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 143 §:n 3 momentin nojalla;
- 7) kunnalle 143 §:n nojalla;
- 8) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain 28 §:n nojalla;
- 9) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n nojalla.

189 §

Yrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden päättymisen jälkeen

Jos yrittäjä saavuttaessaan työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan jatkaa yrittäjätyötään, vakuutusyhtiö voi hakemuksesta jatkaa 188 §:n mukaisen vakuutuksen voimassaoloa. Tällöin vuosityöansio vahvistetaan yrittäjän työpanosta vastaavan vuotuisen työtulon suuruiseksi noudattaen yrittäjän eläkelain 112 §:n 1 momentissa säädettyjä periaatteita.

247 §

Takaisinperintä

Jos vakuutuslaitos on maksanut korvauksensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheuttomasti korvausta, joka kohdistuu korvauksensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, vakuutuslaitoksella on oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

HE 120/2016 vp

278 §

Työeläkelakien mukaisessa ammatillisessa kuntoutuksessa olevan vakuuttaminen

Eläkelaitoksen, joka korvaa työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen työeläkelakien nojalla ammatillisen kuntoutuksen kustannuksia, on vakuutettava kuntoutuja tämän lain 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella kuntoutukseen sisältyvässä työ- tai koulutuskokeilussa, työhön valmennuksessa tai työharjoittelussa sattuvan vahinkotapahtuman varalta. Vakuuttamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske julkisten alojen eläkelain 24 §:ssä mainittuja tilanteita.

283 §

Soveltamissäännös

Jos muualla laissa viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia. Mitä muulla laissa säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta korvauksesta, sovelletaan tapaturmavakuutuslain mukaiseen vastaavaan korvaukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

28.

Laki

maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 58, 97, 98 ja 178 §, sellaisena kuin niistä on 98 § laissa 1651/2015, seuraavasti:

58 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

- 1) työtaturma- ja ammattitautilain 139 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta työnantajalle ja sairauskassalle;
- 2) työtaturma- ja ammattitautilain 140 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta eläkelaitokselle;
- 3) työtaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle;
- 4) työtaturma- ja ammattitautilain 142 §:ssä säädetään muun takautuvan korvauksen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle;
- 5) työtaturma- ja ammattitautilain 143 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta kunnalle, Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle.

98 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

HE 120/2016 vp

- 1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 112 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;
 - 2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle sen aiheuttomasti maksama korvaus 145 §:n mukaisesti;
 - 3) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain (1224/2004) 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 22 §:n mukaisesti;
 - 4) työnantajalle ja sairauskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain (866/1998) 16 §:n mukaisesti;
 - 5) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 112 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;
 - 6) työttömyyskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 tai 142 §:n mukaisesti;
 - 7) eläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:n mukaisesti;
 - 8) Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:n 3 momentin nojalla;
 - 9) kunnalle työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:n mukaisesti;
 - 10) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain (65/1994) 28 §:n mukaisesti;
 - 11) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaisesti.
- Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, ei koske tämän lain mukaisten vapaaehtoisten vakuutusten vakuutusmaksuja.

178 §

Soveltamissäännös

Jos muualla laissa viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia. Mitä muulla laissa säädetään maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta korvauksesta, sovelletaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaiseen vastaavaan korvaukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

29.

Laki

sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 4 a §, sellaisena kuin se on laissa 1047/2009, seuraavasti:

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

4 a §

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Vähennys tehdään 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitettyistä työ- ja virkasuhteessa saaduista työtuloista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

30.

Laki

työttömyysturvalain 3 luvun 4 §:n ja 6 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 4 §:n 3 momentti ja 6 luvun 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 4 §:n 3 momentti laissa 1354/2007 ja 6 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 1049/2013, seuraavasti:

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Sen estämättä, mitä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen, jos hän saa vanhuuseläkettä sen johdosta, että hän on saavuttanut julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 7 §:ssä tarkoitetun eroamisiän.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ ja siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista, ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

HE 120/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

31.

Laki

koulutuksen korvaamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan koulutuksen korvaamisesta annetun lain (1140/2013) 5 §:n 3 momentti seuraavasti:

5 §

Koulutuskorvauksen määrä

Keskimääräinen päiväpalkka lasketaan siten, että työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä *rahoituslaki*, 19 a §:n mukainen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva palkkasumma jaetaan työnantajan keskimääräisellä työntekijämäärällä ja näin saatu osamäärä luvulla 200. Valtion viraston keskimääräinen päiväpalkka lasketaan siten, että julkisten alojen eläkelain (81/2016) 85 §:n mukainen eläkkeeseen oikeuttavien työansioiden palkkasumma jaetaan viraston keskimääräisellä työntekijämäärällä ja näin saatu osamäärä luvulla 200.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

32.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 2 a §:n 1 momentin 3 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 1294/2002, seuraavasti:

2 a §

Velvollisuus ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi

Toimeentulotukea hakeva 17—64-vuotias henkilö on velvollinen ilmoittautumaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistoon, ellei hän:

3) ole työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1—6 kohdassa tarkoitettu henkilö;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

33.

Laki

rikoslain 29 luvun 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 398/2006, seuraavasti:

29 luku

Rikoksista julkista taloutta vastaan

4 a §

Työeläkevakuutusmaksupetos

Työnantaja tai tämän edustaja, joka

1) laiminlyömällä työntekijän eläkelain (395/2006) 141 §:n tai merimieseläkelain (1290/2006) 138 §:n mukaisen työntekijän eläketurvan järjestämisvelvollisuuden tai työntekijän eläkelain 144 §:ssä tai sen nojalla annetussa asetuksessa tai merimieseläkelain 139 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai

2) antamalla työntekijän eläkelain tai merimieseläkelain mukaista tehtävää hoitavalle työntekijän eläkelain tai merimieseläkelain mukaan tarvittavan, vakuutusmaksuun tai eläkkeistä aiheutuvien kulujen jakamiseen vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytymällä antamasta tässä kohdassa mainittuja tietoja

aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa työeläkevakuutusmaksun määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian alhaisena tai sen aiheuttoman palauttamisen, on tuomittava *työeläkevakuutusmaksupetoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

HE 120/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Helsingissä 18 päivänä elokuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

1.

Laki**työntekijän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 91 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 882/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 43 §, 65 §:n 2 momentti, 68 §:n 3 momentti, 78 §:n 1 momentti, 79 §, 80 §:n 1 momentti, 91 a §, 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 117—119 §, 123, 139, 158 ja 162 §, 175 §:n 1 momentti, 178 §, 179 §:n 3 momentti, 182 §:n 1 momentin 3—5 kohta ja 3 momentti, 183 §:n 1 momentti, 184 §:n 1 momentti, 198 §:n 1 momentin 1 kohta, 199 §, 205 §:n 1—3 momentti ja 206 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 4 kohta, 12 §:n 3 momentti, 65 §:n 2 momentti, 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 117 § ja 179 §:n 3 momentti laissa 69/2016, 43 § osaksi laeissa 1274/2006 ja 874/2015, 91 a § laeissa 882/2014 ja 69/2016, 118 § laissa 1274/2006, 123 § osaksi laeissa 1274/2006, 1097/2008, 354/2010 ja 69/2016, 158 § osaksi laissa 1097/2008, 175 §:n 1 momentti laissa 627/2009, 178 §, 182 §:n 3 momentti ja 184 §:n 1 momentti laissa 1427/2011, 182 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 634/2009, 198 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1456/2011 ja 206 § laeissa 526/2009 ja 354/2010, sekä

lisätään 74 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1203/2009 kumotun 4 kohdan tilalle uusi 4 kohta, ja 126 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 69/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Keskeiset määritelmät

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuis-

4) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, *tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa*, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

koulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

Ehdotus

päivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta taikka työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä*.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

2 momentin perusteella, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

65 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden työansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 66 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 76 ja 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Ehdotus

mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

65 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden *ansiot*, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 66 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain *mukaisten* työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten *työansioiden* yhteismäärästä 76 ja 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

74 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

78 §

78 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevia tuloja tai 76 §:ssä tarkoitettuja tulevan ajan ansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

79 §

79 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain alainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 76 tai 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 76 tai 78 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

80 §

80 §

Eläke entisin perustein

Eläke entisin perustein

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, eläke määrätään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määrätty samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha, kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.

91 §

91 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

(3 mom. kumotaan)

91 a §

91 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 91 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 80 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien.

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 91 §:n 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 91 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työraueläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myönnetään myöhemmin muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu

Voimassa oleva laki

Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

Ehdotus

vanhuuseläke, johon ei sovelleta 80 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 ja 3 momentissa tarkoitettua eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa;

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja *ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan*, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja *ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan*;

117 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut

117 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut

Voimassa oleva laki

hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutus-kassalaissa tarkoitetun sairauskassan mak-sama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työntekijälle on myönnetty työ-kyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työn-antaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työn-antajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työ-uraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työn-antajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntou-tusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Eläkettä, kuntoutusrahaa tai kuntoutus-korotusta ei makseta työnantajalle tai sairauskassalle siltä osin kuin se on 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutus-rahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksa-mastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Ehdotus

hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutus-kassalaissa tarkoitetun sairauskassan mak-sama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työntekijälle on myönnetty työ-kyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työn-antaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työn-antajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työ-uraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työn-antajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä. Vakuutus-kassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairaus-kassalle samoin kuin työnantajalle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Eläkettä, kuntoutusrahaa tai kuntoutuskorotusta ei makseta työntekijälle eikä sairauskassalle siltä osin kuin se on 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työntekijä tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työntekijälle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

118 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *sairausvakuutuslain* mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua *sairausvakuutuslain* mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

118 §

Eläkkeen ja kuntoutusrahan maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa* samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautipäivärahaa*.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa*, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua *sairauspäivärahaa*, osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautipäivärahaa*.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

119 §

Eläkkeen maksaminen kunnalle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkelaitoksen on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä jo annetun toimeentulotuen korvaamiseksi sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

123 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) sairausvakuutusrahastolle 118 §:n mukaan;

2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän

119 §

*Eläkkeen maksaminen **Kansaneläkelaitokselle**, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle*

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkelaitoksen on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke *siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkkoa Kansaneläkelaitokselle* tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

123 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) sairausvakuutusrahastolle 118 §:n mukaan;

2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän

Voimassa oleva laki

eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;

3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 126 §:n mukaan;

4) työnantajalle tai sairauskassalle 117 §:n mukaan;

5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 4 momentin mukaan;

6) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;

7) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n 1 momentin mukaan;

8) kunnalle tai kuntayhtymälle 119 §:n 2 momentin mukaan;

9) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 5 momentin mukaan;

10 kohta on kumottu L:lla 29.1.2016/69.

11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;

12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;

13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;

14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitokselle eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan; sekä

15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 122 §:n mukaan.

126 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Ehdotus

eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;

3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 126 §:n mukaan;

4) työnantajalle tai sairauskassalle 117 §:n mukaan;

5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 4 momentin mukaan;

6) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;

7) *Kansaneläkelaitokselle 119 §:n 1 momentin mukaan:*

8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n 1 momentin mukaan;

9) kunnalle tai kuntayhtymälle 119 §:n 2 momentin mukaan;

10) Kansaneläkelaitokselle 120 §:n 5 momentin mukaan;

11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;

12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;

13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;

14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen tai muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan;

15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 122 §:n mukaan.

126 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

139 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä, eläkelaitoksen on tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasialla käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 128—130 §:ssä säädetään.

139 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. *Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyn asian asianosaisen eduksi.* Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasialla käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 128—130 §:ssä säädetään.

158 §

Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen

Eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva työeläkevakuutusmaksu viiden vuoden kuluessa vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaisesta työeläkevakuutusmaksun eräpäivästä tai, kun kyseessä on 147 §:ssä tarkoitettulla tavalla eläketurvan järjestänyt tilapäinen työnantaja, palkanmaksuvuotta seuraavan vuoden alusta lukien.

Jos työntekijälle lisätään hänen selvityksensä perusteella 75 b §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tai muulla perusteella takautuvasti yli viisi vuotta vanhoja eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, eläkelaitoksen on määrättävä näiden työansioiden perusteella työeläkevakuutusmaksu kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kyseisen työsuhteen työeläkevakuutusmaksu olisi vakuutusehtojen mukaan erääntynyt maksettavaksi. Tilapäisen työnantajan työeläkevakuutusmaksu on kuitenkin määrättävä kymmenen vuoden kuluessa palkanmaksuvuotta seuraavan vuoden alusta.

158 §

Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen

Eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva työeläkevakuutusmaksu *vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaisen lopullisen työeläkevakuutusmaksun eräpäivän ja viiden sitä seuraavan kalenterivuoden aikana.* Jos kyseessä on 147 §:ssä tarkoitettulla tavalla eläketurvan järjestänyt tilapäinen työnantaja, eläkelaitoksen on määrättävä tähän lakiin perustuva työeläkevakuutusmaksu *palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta määräytyvän viiden kalenterivuoden aikana.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

162 §

162 §

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun ja työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun maksupäivästä tai työntekijän työeläkevakuutusmaksun pidätyspäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua vakuutusehtojen tai sääntöjen mukaista lopullista eräpäivää seuraavan vuoden alusta tai, jos kyseessä on 147 §:ssä tarkoitettulla tavalla eläketurvan järjestänyt tilapäinen työnantaja, viiden vuoden kuluttua palkanmaksuvuotta seuraavan toisen kalenterivuoden alusta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Työntekijältä aiheettomasti pidätetyn työntekijän työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 10 ja 11 §:ssä. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaajan pidentymisestä säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa.

175 §

175 §

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Sellisestä työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja merimieseläkelain mukaisten työansioiden yhteismäärä 76 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin vakuutettu kuului mainittujen kalenterivuosien aikana. Eläkelaitos vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioiden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion

Sellisestä työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja merimieseläkelain mukaisten työansioiden yhteismäärä 76 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin vakuutettu kuului mainittujen kalenterivuosien aikana. Eläkelaitos vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioiden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion

Voimassa oleva laki

sekä 74 §:ssä tarkoitettujen 76 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 76 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

178 §

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 74 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkelaitosten mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista,

Ehdotus

sekä 74 §:ssä tarkoitettujen 76 §:n 2 ja 3 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 76 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

178 §

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 74 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. *Julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioiden mukaisesta osuudesta vastaavat työansioiden mukaisessa suhteessa:*

1) Keva sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kevasta annetun lain (66/2016) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa;

2) valtio sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 1 §:ssä;

3) Kirkon eläkerahasto sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään evankelisluterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain (68/2016) 1 §:ssä;

4) Kansaneläkelaitos sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä.

Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkelaitosten mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista,

Voimassa oleva laki

lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, sekä 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3—5 ja 10 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritelty. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkelaitoksen osuus vastaavista 1 momentin mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista momentin mukaisista kuluista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, joka on määritelty siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

Ehdotus

lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, ja 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista ja 1 momentin 3, 5 ja 10 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin nojalla annetuissa laskuperusteissa tarkemmin määritellään. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkelaitoksen osuus vastaavista 1 momentin mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista mainitun momentin mukaisista kuluista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, josta säädetään siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

- 3) kunnallisessa eläkelaiassa tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle;
- 4) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavalle Kirkon keskusrahastolle;
- 5) Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se hoitaa Kansaneläkelaitoksesta annetun lain

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

- 3) *Kevalle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kevasta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan;*
- 4) *Kirkon eläkerahastolle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta evankelis-luterilaisen kirkon*

Voimassa oleva laki

13 §:ssä tarkoitettua eläketurvaa;

Työttömyysvakuutusrahaston tulee maksaa maksu Eläketurvakeskukselle vuosittain kustannustenjakoperusteissa asetetussa määräjassa. Eläketurvakeskus hyvittää maksuna saamansa varat 1 momentissa mainituille eläkelaitoksille *eläkelaitoksessa* vakuutettujen työansioiden suhteessa siten, että jaetuista varoista ennen hyvitystä vähennetään 1 momentissa mainittujen eläkelaitosten vastuulla oleva Eläketurvakeskuksen kustannusosuus. Tarkemmat määräykset maksun hyvittämisestä sisältyvät 183 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kustannustenjakoperusteisiin.

183 §

Kustannusten selvittely

Eläketurvakeskus selvittää kalenterivuosittain, miten 3 §:n mukaisten lakien toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten keskinäinen vastuu 174—181 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista ja 182 §:ssä tarkoitettua työttömyysvakuutusrahaston maksusta edellisen kalenterivuoden ajalta jakautuu ottaen huomioon, mitä yksityisten ja julkisten alojen eläkelaitokset ovat 107 ja 109 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksaneet toisen eläkelaitoksen vastuulla olevaa eläkettä tai muuta etuutta.

*Ehdotus**eläketurvan rahoituksesta annetun lain 1 §:n mukaan;*

5) Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa julkisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaan;

Työttömyysvakuutusrahaston tulee maksaa maksu Eläketurvakeskukselle vuosittain kustannustenjakoperusteissa asetetussa määräjassa. Eläketurvakeskus hyvittää maksuna saamansa varat 1 momentissa mainituille eläkelaitoksille vakuutettujen työansioiden suhteessa siten, että jaetuista varoista ennen hyvitystä vähennetään 1 momentissa mainittujen eläkelaitosten vastuulla oleva Eläketurvakeskuksen kustannusosuus. Tarkemmat määräykset maksun hyvittämisestä sisältyvät 183 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kustannustenjakoperusteisiin.

183 §

Kustannusten selvittely

Eläketurvakeskus selvittää kalenterivuosittain, miten työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten keskinäinen vastuu 174—181 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista ja 182 §:ssä tarkoitettua työttömyysvakuutusrahaston maksusta edellisen kalenterivuoden ajalta jakautuu ottaen huomioon, mitä yksityisten alojen eläkelaitokset ja Keva ovat 107 ja 109 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksaneet toisen eläkelaitoksen vastuulla olevaa eläkettä tai muuta etuutta. *Tällöin viimeisenä eläkelaitoksena toimineen Kevan osalta selvitte-lyssä otetaan huomioon, mitä julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan rahoituksesta säädetään Kevasta annetussa laissa, valtion eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa, evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä.*

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

184 §

184 §

Päätös kustannusten jakamisesta

Päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus antaa 183 §:n 1 momentissa tarkoitetuille eläkelaitoksille päätöksen mainitussa pykälässä tarkoitettujen kustannusten jakamisesta. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 9 luvussa säädetään.

Eläketurvakeskus antaa 183 §:n 1 momentissa tarkoitetuille eläkelaitoksille päätöksen mainitussa pykälässä tarkoitettujen kustannusten jakamisesta, *kuitenkin siten, että Kevalle annettavassa päätöksessä kyseiset kustannukset jaetaan Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken niille säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa*. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 9 luvussa säädetään.

198 §

198 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoshakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä tai Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa taikka sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoshakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta *tai muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta*, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä tai Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

199 §

199 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia

Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia

Voimassa oleva laki

koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten veroviranomaisilta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille maksaneiden työnantajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai työnantajien henkilötunnukset, yhteystiedot ja vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien työstä maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitetut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia työnantajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Lisäksi Eläketurvakeskuksella on oikeus saada edellä mainitut joukkotiedot, vaikka verotusta ei olisi vielä vahvistettu. Valvontatehtävän täytäntöönpanoa varten Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Ehdotus

koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten veroviranomaisilta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille maksaneiden työnantajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai työnantajien henkilötunnukset, yhteystiedot ja vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien työstä maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitetut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia työnantajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä. Lisäksi Eläketurvakeskuksella on oikeus saada edellä mainitut joukkotiedot, vaikka verotusta ei olisi vielä vahvistettu. Valvontatehtävän täytäntöönpanoa varten Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä yksilöidyistä tahoista seuraavia tietoja, jotka ovat tarpeellisia 186 §:n 1 momentissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi:

1) työsuojeluviranomaisilta yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä pidettävästä luettelosta ilmenevät työntekijän ja työnantajan yksilöintitiedot, tiedot työskentelyn alkamis- ja päättymispäivistä sekä työnantajan edustajan yhteystiedot;

2) Verohallinnolta yhteisen rakennustyömaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan Verohallinnolle toimittamat tiedot yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista yksilöintitietoineen, tiedot

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työntekijöiden arvioiduista työskentelyajoista työmaalla, tiedot työ- tai toimeksiantosuhteiden laadusta, ulkomaisten työntekijöiden vakuuttamista koskevat tiedot, tiedot työnantajista ja vuokrantyönteettäjistä yksilöinti- ja yhteystietoineen sekä tieto työmaan sijainnista;

3) Verohallinnolta rakentamispalvelujen tilaajan Verohallinnolle toimittamat tiedot urakoitsijoista yksilöinti- ja yhteystietoineen, tiedot urakkasummista, tiedot urakkasopimusten mukaisista alku- ja loppupäivistä, tiedot toimeksiantojen lajeista sekä tieto työmaan sijainnista.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

205 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat tämän lain mukaista eläkettä saavan tai saaneen henkilön:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta; ja
- 4) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on 1 momentissa tarkoitettu oikeus antaa 2 momentissa mainittuja tietoja myös poliisi-

205 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukaan vakuutettava työskentely tai sen mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta, vakuutettavasta työskentelystä ja ansioista; ja
- 4) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus antaa 2 momentissa mainittuja

Voimassa oleva laki

ja syyttäjäviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesen panoa varten.

Ehdotus

tietoja *salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä esitutkinta-* ja syyttäjäviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesen panoa varten.

206 §

Tietojen antaminen viranomaisille ja luottotietoja harjoittaville rekisterinpitäjille

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

3) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sellaiset tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta työeläkevakuutusmaksusaatavasta, jotka luottotietorekisterin pitäjällä lain mukaan on oikeus tallettaa luottotietorekisteriin;

4) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia eläkevakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai eläkevakuutusmaksujen maksamisesta;

5) työttömyysvakuutusrahastolle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä työttö-

206 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

3) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle sellaiset tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta työeläkevakuutusmaksusaatavasta, jotka luottotietorekisterin pitäjällä lain mukaan on oikeus tallettaa luottotietorekisteriin;

4) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia eläkevakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai eläkevakuutusmaksujen maksamisesta;

5) työttömyysvakuutusrahastolle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä työttö-

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

myysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan maksaa työttömyysvakuutusmaksuja.

Ehdotus

myysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan maksaa työttömyysvakuutusmaksuja;

6) *Tapaturmavakuutuskeskukselle ja lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpanevalle vakuutusyhtiölle näille laissa säädetyn valvontaan liittyvän tehtävän täyttämiseksi työnantajaa ja vakuutusta koskevat välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt lakiin perustuvaa maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan.*

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4–6 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

Tämän lain 92 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisen työeläkevakuutusmaksun määräämiseen ja sellaiseen aiheettomasti maksettuun työeläkevakuutusmaksuun, joka perustuu ennen lain voimaantuloa maksettuihin työansioihin. Tämän lain 162 §:ssä tarkoitetun aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu kuitenkin aikaisintaan yhden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei kyseinen palautus tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan vanhentuisi tätä ennen.

2.

Laki

työntekijän eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 7 § ja 27 §:n 2 momentti sekä lisätään 30 b §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1210/2013 ja 70/2016, uusi 5 ja 6 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Mitä työntekijän eläkelain 37 ja 107—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdos-eläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän pykälän ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Ehdotus

7 §

Mitä työntekijän eläkelain 37, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdos-eläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu edellä mainittuja työntekijän eläkelain säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

27 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin työntekijä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentissa säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

30 b §

27 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin työntekijä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentissa säädetään *sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016*. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

30 b §

Jos työnantaja tai työntekijä huomaa 1 momentissa tarkoitettuun lisäeläkevakuutukseen tai lisäeläkkeeseen vaikuttavissa tiedoissa virheen tai puutteen, työnantajan tai työntekijän on esitettävä eläkelaitokselle vaatimus tietojen korjaamisesta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2020. Työnantajan tai työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkelaitoksen on määrättävä tietojen korjaamisesta aiheutuva lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksu viimeistään 20 päivänä kesäkuuta 2021. Tarkemmat määräykset lisäeläkevakuutuksen vakuutusmaksun määrittämisestä annetaan työntekijän eläkelain 166 §:ssä tarkoitetuissa sosiaali- ja terveysministeriön antamissa ja vahvistamissa laskuperusteissa.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos työnantaja tai työntekijä ilmoittaa lisäeläkevakuutukseen tai lisäeläkkeeseen vaikuttavissa tiedoissa olevan virheen tai puutteen 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen, eläkelaitos korjaa virheen tai puutteen, jos se on aiheutunut eläkelaitoksesta johtuvasta syystä. Työnantajan tai työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkelaitos antaa päätöksen asiassa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

3.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016)
 1 §:n 4 momentti, 3 ja 5 § ja 8 §:n 4 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Voimaantulo

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 92 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 95 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vakuutustapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Ehdotus

1 §

Voimaantulo

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 92 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 95 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka *vahinkotapahtuma* on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän

Voimassa oleva laki

Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

5 §

Osa-aikaeläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 179 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Ehdotus

täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016 saakka.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista huopumistukea.

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 179 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin työeläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, työntekijän eläkelain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 11 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 1—3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, eläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijälle työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 11 §:n 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää. Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tarkemmat säännökset työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 1—3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijälle työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 11 §:n 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää. Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa *eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä*. Tarkemmat säännökset työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 84 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 888/2014,
muutetaan 2 §:n 1 momentin 9 kohta, 9 §:n 3 momentti, 40 §, 62 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 72 §:n 1 momentti, 73 §, 74 §:n 1 momentti, 84 a §, 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 103 ja 135 § ja 152 §:n otsikko,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 875/2015, 9 §:n 3 momentti, 62 §:n 2 momentti ja 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 72/2016, 40 § osaksi laissa 875/2015 sekä 84 a § laeissa 888/2014 ja 72/2016, sekä
lisätään 68 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1206/2009 kumotun 3 kohdan tilalle uusi 3 kohta, 107 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 72/2016, uusi 5 momentti ja 152 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 527/2009 ja 355/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Keskeiset määritelmät

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta yrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitettua vuorottelukorvausta, työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetussa laissa (626/1991) tarkoitettua ansionmenetykskor-

9) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta yrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, *tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa*, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitettua vuorottelukorvausta, työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetussa laissa

Voimassa oleva laki

vausta, liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettua päivärahaa, sotilastapaturmalakiin (1211/1990) perustuvaa päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa (873/2015) tarkoitettua päivärahaa tai kuntoutusrahaa;

Ehdotus

(626/1991) tarkoitettua ansionmenetykskorvausta, liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettua päivärahaa, sotilastapaturmalakiin (1211/1990) perustuvaa päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa (873/2015) tarkoitettua päivärahaa tai kuntoutusrahaa;

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta yrittäjä on saanut työeläkelaeissa, *Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa*, työtapaturma- ja ammattitautilaissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin mukaan, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä*.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta yrittäjä on saanut työeläkelaeissa, työtapaturma- ja ammattitautilaissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan yrittäjälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

62 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 63 §:ssä säädetään.

62 §

Eläkkeen karttuminen

täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin mukaan ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo *eivätkä palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevat tulot*, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 63 §:ssä säädetään.

65 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos yrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus yrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon osuus on työeläkelaeissa tarkoitettujen ansioiden yhteismäärästä 70 ja 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

65 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos yrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus yrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon osuus on *työeläkelakien mukaisten työansioiden* yhteismäärästä 70 ja 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

68 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

68 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena

Voimassa oleva laki

Ehdotus

olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuus aika kohdentuu. Etuuskien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

3) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu yrittäjälle;

72 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos yrittäjällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevia tuloja tai 70 §:ssä tarkoitettuja tulevan ajan ansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona yrittäjä on tullut työkyvyttömäksi.

72 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos yrittäjällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun, jona yrittäjä on tullut työkyvyttömäksi.

73 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos yrittäjän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain alainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten kokonaistytulojen osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 70 tai 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

73 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos yrittäjän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten kokonaistytulojen osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 70 tai 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

74 §

Eläke entisin perustein

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle yrittäjälle myönnetään työkyvyt-

74 §

Eläke entisin perustein

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle yrittäjälle myönnetään työkyvyt-

Voimassa oleva laki

tömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, eläke määrätään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

84 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

84 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 84 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 74 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

Ehdotus

tömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, *työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.*

84 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

(3 mom. kumotaan)

84 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 84 §:n 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 84 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, *työuraeläke* tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 74 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

85 §

85 §

*Eläkkeestä vähennettävät etuudet**Eläkkeestä vähennettävät etuudet*

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yrittäjän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yrittäjän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja *ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan*, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja *ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan*;

103 §

103 §

*Kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle**Kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle*

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhön valmennuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhön valmennuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutuskorotusta ei makseta työn-

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää

Voimassa oleva laki

antajalle siltä osin kuin se on 104 §:n ja työntekijän eläkelain 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Ehdotus

kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhönvalmennuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin yrittäjä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan pois tästä ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä.

Kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 104 §:n ja työntekijän eläkelain 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

107 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolin-kuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

135 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä, eläkelaitoksen on tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä samoin

135 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. *Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyin asian asianosaisen eduksi.* Myös

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 124—126 §:ssä säädetään.

Ehdotus

työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 124—126 §:ssä säädetään.

152 §

*Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen
oikeus tietojen luovuttamiseen*

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammi-kuuta 2016.

5.

Laki

yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 5 §:n 1 momentti,
10 § ja 27 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Yrittäjän eläkelain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen yrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. Samassa lainkohdassa tarkoitettua 68 vuoden ikärajaa sovelletaan yrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

5 §

Yrittäjän eläkelain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen yrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. Mainitussa lainkohdassa tarkoitettua *vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa* sovelletaan yrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

10 §

Mitä työntekijän eläkelain 37 ja 107—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun

10 §

Mitä työntekijän eläkelain 37, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun

Voimassa oleva laki

lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän pykälän ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

27 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin yrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin yrittäjän eläkelain 9 §:n 3 momentissa säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Ehdotus

lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu edellä mainittuja työntekijän eläkelain säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

27 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin yrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin yrittäjän eläkelain 9 §:n 3 momentissa säädetään *sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016*. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (74/2016) 1, 3, 5 ja 8 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Voimaantulo

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annettu laki (72/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) tarkoitettuun yrittäjätöimintaan 1 päivästä tammikuuta 2017 lukien.

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 85 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 88 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vakuutustapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen yrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraa-

Ehdotus

1 §

Voimaantulo

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annettu laki (72/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) tarkoitettuun yrittäjätöimintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 85 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 88 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka *vahinkotapahtuma* on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen yrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraa-

Voimassa oleva laki

van kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle yrittäjälle lasketaan yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 9 ja 13 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen yrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

5 §

Osa-aikaeläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen yrittäjän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan yrittäjän eläkelain 84 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan yrittäjän eläkelain 20 ja 21 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 139 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-

Ehdotus

van kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen yrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä yrittäjällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle yrittäjälle lasketaan yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 9 ja 13 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen yrittäjän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan yrittäjän eläkelain 84 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan yrittäjän eläkelain 20 ja 21 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 139 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, yrittäjällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Ehdotus

aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, yrittäjällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä yrittäjällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin työeläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, yrittäjän eläkelain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaantulolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen yrittäjän eläkelain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikäänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös yrittäjän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin yrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen yrittäjän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Tarkemmat säännökset yrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaantulolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen yrittäjän eläkelain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikäänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös yrittäjän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin yrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen yrittäjän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. *Myönnettävässä yrittäjän eläkelain mukainen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan*

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset yrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

7.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 3 momentti, 53 §, 68 §:n 2 momentti, 71 §:n 3 momentti ja 138 §:n 5 momentin 7 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 3 momentti ja 68 §:n 2 momentti laissa 75/2016 ja 53 § osaksi laissa 976/2015, sekä *lisätään* 101 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 75/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkkeen määrä

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa.

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä*.

53 §

53 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjä on saanut työeläkelaeissa, *Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa*, työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjä on saanut työeläkelaeissa, työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Voimassa oleva laki

liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 52 §:n 2 momentin mukaan, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Ehdotus

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan maatalousyrittäjälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 52 §:n 2 momentin mukaan, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvasta ajalta.

68 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 70 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo *eivätkä palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevat tulot*, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 70 §:ssä säädetään.

71 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos maatalousyrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus maatalousyrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon osuus on

71 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos maatalousyrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus maatalousyrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon osuus on

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

työeläkelaeissa tarkoitettujen ansioiden yhteismäärästä työntekijän eläkelain 76 ja 78 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

138 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä:

7) työntekijän eläkelain 206 §:ssä säädetään tietojen antamisesta viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle;

Ehdotus

työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä työntekijän eläkelain 76 ja 78 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolin-kuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

138 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi mitä:

7) työntekijän eläkelain 206 §:ssä säädetään oikeudesta tietojen luovuttamiseen;

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

8.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 5 §:n 1 momentti, 9 § ja 26 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. Samassa lainkohdassa tarkoitettua 68 vuoden ikärajaa sovelletaan maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

5 §

Maatalousyrittäjän eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen. *Mainitussa* lainkohdassa tarkoitettua *vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa* sovelletaan maatalousyrittäjän mainitussa laissa tarkoitettuun maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu mainittua ajankohtaa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

9 §

Mitä työntekijän eläkelain 37 ja 107—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka maatalousyrittäjätoimintaan tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain

9 §

Mitä työntekijän eläkelain 37, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä, ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka maatalousyrittäjätoimintaan tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä taikka maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

(1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän pykälän ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

26 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin maatalousyrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 32 §:n 4 momentissa säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ollut ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Ehdotus

(1330/1992) mukaista luopumiskorvausta tai maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu mainittuja työntekijän eläkelain säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

26 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin maatalousyrittäjä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tällöin työansioista karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 32 §:n 4 momentissa säädetään *sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016*. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ollut ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

9.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannolain (77/2016) 3, 5 ja 8 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle maatalousyrittäjälle lasketaan maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 32 ja 36 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä karttuneesta eläkkeestä

Ehdotus

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä karttuneesta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle maatalousyrittäjälle lasketaan maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain 32 ja 36 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

5 §

5 §

Osa-aikaeläke

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen maatalousyrittäjän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, maatalousyrittäjällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Ennen vuotta 1956 syntyneen maatalousyrittäjän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, maatalousyrittäjällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta osittaisen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin muun työeläkelain kuin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, maatalousyrittäjän eläkelain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 31 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

8 §

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen maatalousyrittäjän eläkelain 31 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikäänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin maatalousyrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen maatalousyrittäjän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Tarkemmat säännökset maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen maatalousyrittäjän eläkelain 31 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikäänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin maatalousyrittäjän eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen maatalousyrittäjän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. *Myönnettäessä maatalousyrittäjän eläkelain mukainen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä.* Tarkemmat säännökset maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

10.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 96 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 885/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 6 kohta, 11 §:n 3 momentti, 43 §, 72 §:n 2 momentti, 75 §:n 3 momentti, 84 §:n 1 momentti, 85 §, 86 §:n 1 momentti, 96 a §, 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 114—116 §, 120 ja 136 §, 156 §:n 1 momentti, 158 §, 159 §:n 3 momentti, 165 § ja 215 §:n 4 momentin 6 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 6 kohta, 11 §:n 3 momentti, 72 §:n 2 momentti, 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 159 §:n 3 momentti laissa 78/2016, 43 § osaksi laissa 877/2015, 75 § 3 momentti laissa 296/2015, 96 a § laeissa 885/2014 ja 78/2016, 114 § osaksi laissa 78/2016, 120 § osaksi laeissa 1103/2008, 356/2010 ja 78/2016, 156 §:n 1 momentti laissa 629/2009 ja 158 § laissa 1429/2011, sekä

lisätään 80 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1205/2009 kumotun 4 kohdan tilalle uusi 4 kohta ja 123 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 78/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Keskeiset määritelmät

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja

6) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, *tartuntatautilain (/) mukaista tartuntatautipäivärahaa*, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansan-

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

Ehdotus

eläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa.

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä*.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, *Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain tai työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain* mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa,

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Ehdotus

työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalta ajalta.

72 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden työansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 73 §:ssä säädetään.

72 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden *ansiot*, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 73 §:ssä säädetään.

75 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 82 ja 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

75 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain *mukaisten* työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten *työansioiden* yhteismäärästä 82 ja 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

80 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuksien perusteena ovat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

4) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle;

84 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, *palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevia tuloja tai 82 §:ssä tarkoitettuja tulevan ajan ansioita* vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

84 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

85 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain alainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 82 tai 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

85 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten *työansioiden* yhteismäärästä 82 tai 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

86 §

86 §

*Eläke entisin perustein**Eläke entisin perustein*

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, eläke määrätään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.

96 §

96 §

*Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa**Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa*

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

(3 mom. kumotaan)

96 a §

96 a §

*Leskeneläkkeen tarkistaminen**Leskeneläkkeen tarkistaminen*

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 96 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 86 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien.

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 96 §:n 1 momentissa tarkoitetut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 96 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 86 §:n

Voimassa oleva laki

Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa;

114 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa,

Ehdotus

säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitettua eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläkäräjän täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläkäräjän täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

114 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa,

Voimassa oleva laki

eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Kuntoutusrahaa tai eläkettä ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 115 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Ehdotus

eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä.

Kuntoutusrahaa tai eläkettä ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 115 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 2 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työn-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 53 i §:ssä tarkoitetulla tavalla.

115 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *sairausvakuutuslain* mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua *sairausvakuutuslain* mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

115 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa* samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautipäivärahaa*.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa*, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua *sairauspäivärahaa*, osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautipäivärahaa*.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

116 §

116 §

Eläkkeen maksaminen kunnalle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle

*Eläkkeen maksaminen **Kansaneläkelaitokselle**, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle*

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkekassan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä jo annetun toimeentulotuen korvaamiseksi sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkekassan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkekassan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke *siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa Kansaneläkelaitokselle* tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkekassan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

120 §

120 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) sairausvakuutusrahastolle 115 §:n mukaan;

2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;

3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 123 §:n mukaan;

4) työnantajalle 114 §:n mukaan;

5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 4 momentin mukaan;

6) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) sairausvakuutusrahastolle 115 §:n mukaan;

2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;

3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 123 §:n mukaan;

4) työnantajalle 114 §:n mukaan;

5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 4 momentin mukaan;

6) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

- 7) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 116 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) kunnalle tai kuntayhtymälle 116 §:n 2 momentin mukaan;
- 9) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 5 momentin mukaan;
- 10 kohta on kumottu L:lla 29.1.2016/78, joka tulee voimaan 1.1.2017.
- 11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitokselle eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan; sekä
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n mukaan.

123 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Ehdotus

- 7) Kansaneläkelaitokselle 116 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 116 §:n 1 momentin mukaan;
- 9) kunnalle tai kuntayhtymälle 116 §:n 2 momentin mukaan;
- 10) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 5 momentin mukaan;
- 11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimusten määräysten mukaan;
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n mukaan.

123 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkekassa on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolin-kuukauden jälkeiseen aikaan, on eläkekassalla oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

136 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä, eläkekassan on tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen. Eläkekassa voi tällöin aikaisemman lain-

136 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkekassan tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen.

Voimassa oleva laki

voimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 125—127 §:ssä säädetään.

156 §

Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkekassa on vastuussa sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja työntekijän eläkelain mukaisten työansioiden yhteismäärä 82 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa. Eläkekassa vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on eläkekassassa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioiden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 80 §:ssä tarkoitettujen 82 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 82 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

158 §

Eläkekassan vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 80 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkekassan mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät

Ehdotus

Eläkekassa voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. *Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyn asian asianosaisen eduksi.* Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 125—127 §:ssä säädetään.

156 §

Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkekassa on vastuussa sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja työntekijän eläkelain mukaisten työansioiden yhteismäärä 82 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa. Eläkekassa vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on eläkekassassa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioiden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 80 §:ssä tarkoitettujen 82 §:n 2 ja 3 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 82 §:n 4—6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.

158 §

Eläkekassan vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta

Edellä 80 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. *Julkisten alojen eläkelain mukaan vakuutettujen työansioiden mukaisesta osuudesta vastaavat työansioiden mukaisessa suhteessa:*

Voimassa oleva laki

työntekijän eläkelain 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

Ehdotus

1) Keva sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kevasta annetun lain (66/2016) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa;

2) valtio sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 1 §:ssä;

3) Kirkon eläkerahasto sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään evankelisluterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain (68/2016) 1 §:ssä;

4) Kansaneläkelaitos sen mukaisesti kuin sen rahoitusvastuusta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä.

Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkekassan mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät työntekijän eläkelain 183 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannustenjakoperusteisiin.

159 §

*Eläkekassan vastuu yhteisesti
kustannettavista etuuksista*

Eläkekassan osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3—5 ja 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritetty. Eläkekassan osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkekassan osuus vastaavista 1 momentin

159 §

*Eläkekassan vastuu yhteisesti
kustannettavista etuuksista*

Eläkekassan osuus 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3, 5 ja 9 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin nojalla annetuissa laskuperusteissa tarkemmin määritellään. Eläkekassan osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy kuten eläkekassan osuus vastaavista 1 momentin

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista.

mukaisista yhteisesti kustannettavista kuluista.

165 §

165 §

Työeläkevakuutusmaksupetos

Viittaus rikoslakiin

Mitä rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a ja 4 b §:ssä säädetään työeläkevakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta sekä niiden rangaistuksesta, koskee myös tässä laissa tarkoitettua työnantajaa tai tämän edustajaa, joka on rikkonut mainituissa rikoslain säännöksissä tarkoitettulla tavalla tämän lain mukaiset velvoitteensa.

Rangaistus työeläkevakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a ja 4 b §:ssä.

215 §

215 §

Sovellettavat säännökset

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä säädetään työntekijän eläkelain:

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä säädetään työntekijän eläkelain:

6) 206 §:ssä tietojen antamisesta viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle;

6) 206 §:ssä oikeudesta tietojen luovuttamiseen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 97 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammi-kuuta 2016.

11.

Laki

merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain (1291/2006) 21 §:n 2 momentti
ja
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2015, uusi 6—8 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Jos eläkekassa on uuden lain 108 §:n mukaan toimivaltainen käsittelemään työuraeläkettä koskevan hakemuksen, työuraeläkkeen määrä määräytyy 1, 2 ja 5 momentin mukaan. Muussa tapauksessa työuraeläkkeen määrä määräytyy 3—5 momentin mukaan. Jos kuitenkin työuraeläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen, työuraeläkkeen määrä määräytyy siten kuin 7 ja 8 momentissa säädetään.

Jos työntekijä jää osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle uuden lain alaisesta työsuhteesta eläkekassan ollessa uuden lain 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena oleva eläkkeen määrä määräytyy 1, 2 ja 5 momentin mukaan. Tällöin myös osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen määrä määräytyy soveltaen samoja 1 ja 2 momentin kohtia, joita on aikaisemmin sovellettu laskettaessa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa eläkkeen määrää.

Jos työntekijä jää osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle muussa kuin 7 momentissa tarkoitettussa tilanteessa, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena oleva eläkkeen määrä määräytyy 3—5 momentin mukaan. Tällöin myös osittaisen varhennetun

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vanhuuseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen määrä määräytyy soveltaen samoja 3 ja 4 momentin kohtia, joita on aikaisemmin sovellettu laskettaessa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa eläkkeen määrää.

21 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin työntekijä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Sen estämättä, mitä uuden lain 66 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään, eläkettä karttuu työansioista 2 prosenttia vuodessa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 65 vuotta, ja 1,6 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin uuden lain 11 §:n 4 momentissa säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma on ennen 1 päivää tammi-kuuta 2005.

21 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 63 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin työntekijä jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muuttuu samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Sen estämättä, mitä uuden lain 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään, eläkettä karttuu työansioista 2 prosenttia vuodessa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 65 vuotta, ja 1,6 prosenttia vuodessa 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana. Jos osa-aikatyöstä karttunut vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lykättyä eläkkeen osaa korotetaan siten kuin uuden lain 11 §:n 4 momentissa, *sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016*, säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun myönnetään uutta eläkettä sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (80/2016) 1 ja 3 §, 4 §:n 3 momentti ja 5 ja 9 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Voimaantulo**Voimaantulo*

Merimieseläkelain muuttamisesta annettu laki (78/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä merimieseläkelain (1290/2006) soveltamisalaan kuuluvassa työsuhteessa tehtyyn työhön 1 päivästä tammikuuta 2017 lukien.

Merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 97 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 100 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vakuutustapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Merimieseläkelain muuttamisesta annettu laki (78/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä merimieseläkelain (1290/2006) soveltamisalaan kuuluvassa työsuhteessa tehtyyn työhön 1 päivästä tammikuuta 2017.

Merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 97 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 100 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) ja raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka *vahinkotapahtuma* on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

3 §

3 §

*Lykkäyskorotus**Lykkäyskorotus*

Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykkäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämistä

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykkäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämistä

Voimassa oleva laki

kuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 11 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

4 §

Siirtymäajan korotettu karttuma

Vuoden 2025 loppuun saakka 53 vuotta täyttäneen työntekijän eläkevakuutusmaksu määräytyy työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolain (71/2016) 4 §:n 2 momentissa säädetysti.

5 §

Osa-aikaeläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan merimieseläkelain 96 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016.

Ehdotus

kuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus laskeaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 11 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

4 §

Siirtymäajan korotettu karttuma

Vuoden 2025 loppuun saakka 53 vuotta täyttäneen työntekijän eläkevakuutusmaksu määräytyy työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulolain (71/2016) 4 §:n 3 momentissa säädetysti.

5 §

Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan merimieseläkelain 96 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016.

Voimassa oleva laki

Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan merimieseläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 159 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin merimieseläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Ehdotus

Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan merimieseläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 159 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin merimieseläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

7 a §

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen alennetussa eläkeiässä myönnettävän vanhuuseläkkeen varhentaminen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin muun työeläkelain kuin merimieseläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, merimieseläkelain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

9 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (69/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen merimieseläkelain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikäänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös merimieseläkelain mukaiseen eläkkeeseen.

9 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (69/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen merimieseläkelain 8 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikäänsä alemmassa eläkeiässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös merimieseläkelain mukaiseen eläkkeeseen.

Voimassa oleva laki

Tällöin merimieseläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Tarkemmat säännökset merimieseläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Ehdotus

Tällöin merimieseläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Myönnettäessä merimieseläkelain mukainen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset merimieseläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Jos 3 päivänä syyskuuta 2015 voimassa olevan työsuhteen ehtojen mukaan työntekijän lisäeläketurva perustuu siihen, että hän saa merimieseläkelain mukaisen eläkkeen merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain (78/2016) 8 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikänsä alemmassa iässä, ja alemman iän täyttäessään työntekijä kuuluu tähän työsuhteeseen liittyvän merimieseläkelain 3 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016, mainittujen lakien mukaista vähimmäisturvaa paremman eläketurvan korvanneen vapaaehtoisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, on työntekijällä oikeus siirtyä tästä työsuhteesta merimieseläkelain mukaiselle eläkkeelle lisäeläkejärjestelyn mukaisessa eläkeiässä.

Jos 2 momentissa tarkoitettujen lisäeläkejärjestelyn ehtojen mukaan lisäeläkejärjestelyn alemmasta eläkeiästä 63 vuoden ikään työntekijän eläketurva on järjestetty kokonaan lisäeläkejärjestelyn mukaisena eläkkeenä ja 63 vuoden iässä lisäeläkkeestä vähennetään merimieseläkelain mukainen eläke, mainitun lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluvalla työntekijällä on oikeus saada merimieseläkelain mukainen eläke 63 vuoden iässä. Oikeus koskee myös mainituista lisäeläkejärjestelyistä tämän lain voimaan tullessa eläkkeellä jo olevia henkilöitä ja henkilöitä, jotka ovat täyttäneet 2 momentissa tarkoitettujen lisäeläkejärjestelyn eläkeiän ennen tämän lain voimaantuloa.

Myönnettäessä merimieseläkelain mukainen eläke 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, eläkettä vähennetään pysyvästi

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijälle merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain 8 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää. Myönnettäessä merimieseläkelain mukainen eläke 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa, eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset merimieseläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

13.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 92 §:n 3 momentti ja 171 §:n 2 momentti,
muutetaan 3 §:n 1 momentin 8 kohta, 12 §:n 3 momentti, 40 ja 50 §, 75 §:n 2 ja 4 momentti
ja otsikko, 81 §:n 2 momentti, 84 §:n 3 momentti, 87 §:n 3 momentin 7 kohta, 90 §:n
1 momentti, 91 §, 92 §:n 1 momentti, 96 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 128, 129, 131 ja 134 §,
151 §:n 1 momentin 1 kohta, 158, 170 §:n 2 momentti ja 173 § sekä
lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, 87 §:n 3 momenttiin uusi 8 kohta, 137 §:ään uusi
5 momentti ja 157 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Keskeiset määritelmät

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta
työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain
(1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-,
isyys- tai vanhempainrahaa taikka
sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai
erityishoitorahaa, vuorotteluvapaalain
(1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta,
työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista
ansioon suhteutettua päivärahaa, aikuis-
koulutuksesta annetun lain (1276/2000)
mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelakien
tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista
ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain
(566/2005) mukaista kuntoutusrahaa,
liikennevakuutuslain perusteella korvatta-
vasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991)
mukaista ansionmenetykskorvausta, työtapa-
turma- ja ammattitautilain (459/2015),
maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammatti-
tautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain

8) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta
työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain
(1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-,
isyys- tai vanhempainrahaa taikka
sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai
erityishoitorahaa, *tartuntatautilain (/)*
mukaista tartuntatautipäivärahaa, vuorot-
teluvapaalain (1305/2002) mukaista
vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain
(1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua
päivärahaa, aikuiskoulutuksesta annetun lain
(1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea,
työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen
kuntoutusetuuksista ja kuntoutusraha-
etuksista annetun lain (566/2005) mukaista
kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perus-
teella korvattavasta kuntoutuksesta annetun
lain (626/1991) mukaista ansionmenetys-
korvausta, työtapaturma- ja ammattitautilain
(459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma-

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

(1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

Ehdotus

ja ammattitautilain (873/2015) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista päivärahaa;

*Tässä laissa **eläketapahtumalla** tarkoitetaan:*

1) vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kalenterikuukauden viimeistä päivää;

2) osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamista edeltävän kalenterikuukauden viimeistä päivää;

3) työkyvyttömyyden alkamista 33 §:ssä tarkoitettulla tavalla;

4) työuraeläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä 51 §:n mukaisesti; tai

5) edunjättäjän kuolemaa.

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyyspäivärahaa.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen takautuva maksaminen

Työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä makseta takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä*.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen takautuva maksaminen

Työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä makseta takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu

Voimassa oleva laki

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

50 §

Ohjaus kuntoutukseen

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, Kevan on huolehdittava siitä, että työntekijälle annetaan tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan muuhun kuntoutukseen tai muihin palveluihin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. *Lisäksi Kevan on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.*

75 §

Leskeneläkkeen tarkistus

Jos leskeneläkettä ensimmäisen kerran vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 74 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke tai työkyvyttömyyseläke.

Ehdotus

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työntekijälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalla.

50 §

Ohjaus kuntoutukseen

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, Kevan on huolehdittava siitä, että työntekijälle annetaan tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan muuhun kuntoutukseen tai muihin palveluihin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa.

75 §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Jos leskeneläkettä ensimmäisen kerran vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 74 §:n perusteella, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, *työuraeläke* tai työkyvyttömyyseläke.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitettuna eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

81 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden työansiot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 88 §:ssä säädetään.

84 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejältä

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 88 ja 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

87 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuskien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusajaksi kohdentuu.

Ehdotus

Leskeneläke tarkistetaan 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

81 §

Eläkkeen karttuminen

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden *ansiot*, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 88 §:ssä säädetään.

84 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejältä

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain mukaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten *työansioiden* yhteismäärästä 88 ja 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

87 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattoman ajan etuuskien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusajaksi kohdentuu.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

7) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetyskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle; ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 6 kohdan mukaisesti.

90 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, *palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevia tuloja tai 88 §:ssä tarkoitettuja tulevan ajan ansioita* vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

91 §

Tulevan ajan ansion jakautuminen

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain alainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 88 tai 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Ehdotus

Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

7) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetyskorvauksen perusteena olevasta työansioista siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle; ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 6 kohdan mukaisesti;

8) *65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu työntekijälle.*

90 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

91 §

Tulevan ajan ansion jakautuminen

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain *mukainen* tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain *mukaisten* työansioiden osuus on työeläkelakien *mukaisten työansioiden* yhteismäärästä 88 tai 90 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

92 §

92 §

Eläke entisin perustein

Eläke entisin perustein

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määrätään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

Jos *työeläkelakien* mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, *työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.*

Jos muun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään uuden työkyvyttömyyden perusteella samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke taikka kuntoutusrahakauden päättymisen jälkeen samoilla perusteilla kuin eläke olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa, eläkkeessä ei oteta huomioon aikaisemman eläkkeen tai kuntoutusrahakauden päättymisen jälkeen ansaittuja työansioita.

(3 mom. kumotaan)

96 §

96 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansiomenetyskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa sekä ansionmenetyskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetyskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja sitä edeltävää päivärahaa;

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansiomenetyskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja *ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetyskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;*

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetyskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja *ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyt-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

128 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut työntekijälle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, menettellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta 1 momentissa säädetään.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 49 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 3 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

128 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle tai sairauskassalle

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai työuraeläkkeen ja työnantaja on maksanut työntekijälle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, menettellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta 1 momentissa säädetään.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 49 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen, työuraeläkkeen tai 3 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Voimassa oleva laki

Eläkettä, kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle tai sairauskassalle siltä osin kuin se on 129 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 3 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Ehdotus

Jos Keva on myöntänyt työntekijälle takautuvasti eläkkeen samalle ajalle, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin työntekijä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan poissa ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä. Vakuutuskassalaissa tarkoitetun sairauskassan maksama täydennyspäiväraha vastaa työnantajan maksamaa palkkaa, ja eläke maksetaan hakemuksesta sairauskassalle samoin kuin työnantajalle.

Eläkettä, kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle tai sairauskassalle siltä osin kuin se on 129 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja tai sairauskassa on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

Mitä 3 momentissa säädetään takautuvan vanhuuseläkkeen maksamisesta työnantajalle samalta ajalta maksetun sairausajan palkan korvaamiseksi, sovelletaan myös, jos työntekijälle myönnetään työuraeläkkeen sijasta vanhuuseläke 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

129 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

129 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa *tai tartuntatautilain mukaista tartuntatautipäivärahaa* samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa, *osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa*.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa*, työkyvyttömyyseläke maksetaan

Voimassa oleva laki

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua *sairausvakuutuslain mukaista* päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

131 §

Eläkkeen maksaminen kunnalle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, Kevan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, Kevan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon tai -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Ehdotus

sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *sairauspäivärahaa* tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista *sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa tai tartuntatautilain mukaista tartuntatauti-päivärahaa*, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua *sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai tartuntatautipäivärahaa*.

Jos työuraeläke myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työuraeläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

131 §

*Eläkkeen maksaminen **Kansaneläkelaitokselle**, sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle tai kunnalle*

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, Kevan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke siltä osin kuin se vastaa määrältään maksettua toimeentulotuen ennakkoa *Kansaneläkelaitokselle* tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, Kevan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon tai -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

*Eläkkeen maksamisjärjestys**Eläkkeen maksamisjärjestys*

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 129 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain (1272/2006) 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 137 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle tai sairauskassalle 128 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 1 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 2 tai 3 momentin mukaan;
- 7) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 131 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) kunnalle tai kuntayhtymälle 131 §:n 2 momentin mukaan;
- 9) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 5 momentin mukaan;
- 10) EU- ja ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 11) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 12) EU- ja ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 13) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan; sekä
- 14) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 133 §:n mukaan.

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 129 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain (1272/2006) 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 137 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle tai sairauskassalle 128 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 1 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 2 tai 3 momentin mukaan;
- 7) *Kansaneläkelaitokselle 131 §:n 1 momentin mukaan;*
- 8) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 131 §:n 1 momentin mukaan;
- 9) kunnalle tai kuntayhtymälle 131 §:n 2 momentin mukaan;
- 10) Kansaneläkelaitokselle 130 §:n 5 momentin mukaan;
- 11) EU- ja ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan;
- 13) EU- ja ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitoksille eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan;
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 133 §:n mukaan.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

137 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

137 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos Keva on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeiseen aikaan, on Kevalla oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

151 §

Kevan oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Kevalla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan eläketurvan järjestämistä, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa taikka sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

151 §

Kevan oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Kevalla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) työnantajalta *tai muulta työnteon perusteella korvausta maksavalta*, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) jäljempänä *julkisuuslaki* sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan eläketurvan järjestämistä tai eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen tai sosiaaliturvasopimuksessa määrättyjen tehtävien toimeenpanossa;

157 §

Tietojen antaminen viranomaisille

157 §

Tietojen antaminen viranomaisille

Tämän pykälän 1 momentin nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

edelleen rikosten selvittämistä ja syytteesenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

158 §

158 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

Kevalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, Verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat *tämän lain mukaista eläkettä saavan tai saaneen henkilön*:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta; ja
- 4) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kevalla on *1 momentissa tarkoitettu* oikeus antaa *2 momentissa* mainittuja tietoja myös poliisi- ja syyttäviviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesenpanoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei kuitenkaan saa antaa työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka ovat tarkoitetut kuvaamaan työntekijän sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

Kevalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, Verohallinnolle ja sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen *tämän lain piiriin kuuluva palvelussuhde* tai tämän lain mukainen eläke vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista eläkkeistä;
- 3) tiedot työnantajasta, *tämän lain piiriin kuuluvasta palvelussuhteesta ja ansioista*; ja
- 4) muut 1—3 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten tai väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä tai muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kevalla on oikeus antaa *2 momentissa* tarkoitettuja tietoja *salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä* myös *esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselle* siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesenpanoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei saa antaa työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja eikä tietoja, jotka ovat tarkoitetut kuvaamaan työntekijän sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

170 §

170 §

Työntekijän eläkemaksun tilittäminen

Työntekijän eläkemaksun tilittäminen

Kirkon tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu

Valtion tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

tilitetään Kirkon keskusrahaston tilille Kevan määräämällä tavalla.

171 §

Työntekijän eläkemaksun vanhentuminen

Jos työntekijälle lisätään takautuvasti yli viisi vuotta vanhoja eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, Kevan on määrättävä eläkemaksu näiden työansioiden perusteella maksettavaksi kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kyseiseen palvelussuhteeseen perustuva eläkemaksu olisi erääntynyt maksettavaksi.

173 §

Aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti suoritettua työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työntekijän eläkemaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin mainitun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

Ehdotus

tilitetään valtion eläkerahastolle Kevan määräämällä tavalla. Kirkon tämän lain mukaisen eläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän eläkemaksu tilitetään Kirkon eläkerahaston tilille Kevan määräämällä tavalla.

171 §

Työntekijän eläkemaksun vanhentuminen

(2 mom. kumotaan)

173 §

*Aiheettomasti maksetun **työntekijän eläkemaksun** palautuksen vanhentuminen*

Aiheettomasti maksetun työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua lopullisen työntekijän eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Työntekijältä aiheettomasti pidätetyn työntekijän eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua eläkemaksun pidätyspäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä. Viiden vuoden vanhentumisaajan pidentymisestä säädetään mainitun lain 11 §:n 3 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämän lain 96 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisen eläkevakuutusmaksun määrittämiseen ja sellaiseen aiheettomasti maksettuihin eläkevakuutusmaksuihin, joka perustuu ennen lain voimaantuloa maksettuihin työansioihin.

Tämän lain 173 §:ssä tarkoitettu aiheettomasti maksetun eläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu kuitenkin aikaisintaan yhden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei kyseinen palautus myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan vanhentuisi tätä ennen.

14.

Laki

julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 1 §:n 6 momentti sekä 15, 17 ja 21 §, sekä
lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Julkisten alojen eläkelain 96 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 99 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vakuutustapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Julkisten alojen eläkelain 96 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 99 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka *vahinkotapahtuma* on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

12 §

12 §

Eläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Eläke osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen

Jos vanhuuseläke myönnetään osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen jonkin muun työeläkelain mukaisessa alennetussa eläkeiässä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteesta vielä myöntämättä olevaa, julkisten alojen eläkelain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuutta vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen mainitun lain 10 §:n mukaista alinta vanhuuseläkeikää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan julkisten alojen eläkelain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

15 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1939 tai sitä ennen syntyneen työntekijän VaEL-lain mukaista vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1940—1948 syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä on oikeus eläkkeen rinnalla tehdystä työstä lykkäyskorotukseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan julkisten alojen eläkelain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen, jos hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea.

16 a §

*Eläkkeen karttuminen
eläketapahtumavuosilta 2017—2019*

Sen estämättä, mitä julkisten alojen eläkelain 82 §:ssä säädetään, eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansioista, jos eläketapahtuma on:

1) vuonna 2017 ja työntekijällä on KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisia yhteenlaskettuja ansioita vuosina 2014—2016 kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa;

2) vuonna 2018 ja työntekijällä on KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisia yhteenlaskettuja ansioita vuosina 2015 ja 2016 sekä julkisten alojen eläkelain mukaisia ansioita vuonna 2017 kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa;

3) vuonna 2019 ja työntekijällä on KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisia yhteenlaskettuja ansioita vuonna 2016 sekä julkisten alojen eläkelain mukaisia ansioita vuosina 2017 ja 2018 kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa.

Eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot kerrotaan eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien määrällä ja jaetaan luvulla 12. Jos eläketapahtumavuosi on 2017, vuoden 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain yhteenlasketut ansiot kerrotaan eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien määrällä ja jaetaan luvulla 12.

Eläke karttuu 1 ja 2 momentissa säädetystä huolimatta eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista julkisten alojen eläkelain mukaisista ansioista, jos eläketapahtuma on:

1) vuonna 2017 ja vuoden 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaiset yhteenlasketut ansiot poikkeavat vuosien 2014 ja 2015 mainittujen lakien mukaisten yhteenlaskettujen ansioiden keskiansioista yli 10 prosenttia;

2) vuonna 2018 ja vuoden 2017 julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot poikkeavat vuosien 2015 ja 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisten yhteenlaskettujen ansioiden keskiansioista yli 10 prosenttia;

3) vuonna 2019 ja vuoden 2018 julkisten alojen eläkelain mukaiset ansiot poikkeavat vuoden 2017 julkisten alojen eläkelain mukaisten ansioiden ja vuoden 2016 KuEL-lain, VaEL-lain ja KiEL-lain mukaisten yhteenlaskettujen ansioiden keskiansioista yli 10 prosenttia.

Jos työntekijällä on eläketapahtumavuoden aikana ollut oikeus julkisten alojen eläkelain 87 §:n tai valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaisiin etuuksiin, ei

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sovelleta, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, vaan eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista julkisten alojen eläkelain mukaisista ansioista.

Tässä pykälässä mainittu rahamäärä vastaa julkisten alojen eläkelain 3 §:n 12 kohdassa mainittua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004 ja sitä tarkistetaan vuosittain.

17 §

17 §

*Osa-aikaeläke**Osa-aikaeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke*

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan KuEL-lain 90 §:ää ja VaEL-lain 88 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan KuEL-lain 15 §:n 5 momenttia ja 16 §:ää sekä VaEL-lain 22 ja 23 §:ää, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin julkisten alojen eläkelain 81 §:ssä ja tämän lain 16 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan KuEL-lain 90 §:ää ja VaEL-lain 88 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan KuEL-lain 15 §:n 5 momenttia ja 16 §:ää sekä VaEL-lain 22 ja 23 §:ää, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin julkisten alojen eläkelain 81 §:ssä ja tämän lain 16 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Vuonna 1948 tai sitä ennen syntyneellä työntekijällä ei ole oikeutta osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen.

21 §

21 §

*Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä**Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä*

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaannpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin perusteella oikeus vanhuus-

Jos henkilöllä on työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannpanolain (71/2016) 8 §:n tai työntekijän eläkelain voimaannpanolain (396/2006) 30 b §:n 2 momentin tai merimieseläkelain muutta-

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

eläkkeeseen julkisten alojen eläkelain 10 §:ssä säädettyä alinta vanhuuseläkeikää alemmassa iässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös julkisten alojen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin julkisten alojen eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Tarkemmat säännökset julkisten alojen eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Ehdotus

misesta annetun lain voimaanpanolain (80/2016) 9 §:n perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen julkisten alojen eläkelain 10 §:ssä säädettyä alinta vanhuuseläkeikää alemmassa iässä, on hänellä oikeus samasta ajankohdasta myös julkisten alojen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Tällöin julkisten alojen eläkelain mukaista eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa varhennetaan ennen työntekijän alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua. Myönnettäessä julkisten alojen eläke työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (71/2016) 8 §:n 3 momentin tai merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolain (80/2016) 9 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa, eläkkeeseen ei kuitenkaan tehdä edellä tarkoitettua vähennystä. Tarkemmat säännökset julkisten alojen eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

15.

Laki**Kevasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kevasta annetun lain (66/2016) 20 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

20 §

*Maksun perintä ja maksusaatavan
vanhentuminen*

Kevan on määrättävä tähän lakiin perustuva maksu viiden vuoden kuluessa saatavan syntymisestä. Maksuosuussaatavan katsotaan syntyvän tämän lain mukaisen lopullisen maksun eräpäivänä. Tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

Aiheettomasti suoritetun maksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua maksun maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisen katkeamiseen sovelletaan velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ää.

Ehdotus

20 §

*Eläkemaksun perintä ja maksusaatavan
vanhentuminen*

Kevan on määrättävä tähän lakiin perustuva *eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien*. Tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Saatavien perinnästä säädetään lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

Aiheettomasti suoritetun *eläkemaksun* palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua *lopullisen eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien*, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .*

16.

Laki

valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain (67/2016) 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Aiheettomasti maksetun eläkemaksun
palautuksen vanhentuminen*

***Eläkemaksun perintä ja maksusaatavan
vanhentuminen***

Aiheettomasti maksetun eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työnantajan eläkemaksun maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisen katkaisemiseen sovelletaan velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ää.

Kevan on määrättävä tähän lakiin perustuva eläkemaksu maksettavaksi viiden vuoden kuluessa lopullisen maksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien. Tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko ovat suoraan ulosotto-kelpoisia. Näiden saatavien perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Aiheettomasti suoritetun eläkemaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua lopullisen eläkemaksun eräpäivää seuraavan vuoden alusta lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

17.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 1 §, 2 §:n 1 momentin 2 kohta, 4 §:n 1 momentin 4 kohta ja 3 momentti, 5 §:n 1, 2 ja 6 momentti ja 9 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §, 5 §:n 1, 2 ja 6 momentti ja 9 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1111/2007, sekä
lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1111/2007, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Eläketurvakeskus

Eläketurvakeskus

Eläketurvakeskus on työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—6 kohdassa mainituissa työeläkelaeissa tarkoitetun työeläketurvan toimeenpanon ja kehittämisen yhteiselin.

Eläketurvakeskus on työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa mainituissa työeläkelaeissa tarkoitetun työeläketurvan toimeenpanon ja kehittämisen yhteiselin.

2 §

2 §

Eläketurvakeskuksen tehtävät

Eläketurvakeskuksen tehtävät

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on:

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on:

2) harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilasto- ja tutkimustoimintaa;

2) harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilasto- ja tutkimustoimintaa *sekä laatia arvioita ja laskelmia eläketurvan kehityksestä ja rahoituksesta;*

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada toimialaansa kuuluvaan tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarvittavat henkilön yksilöintitiedot, tiedot työansioista ja tuloista sekä muut tiedot tietojen antajan hoitamasta eläkevakuutuksesta ja eläke- ja muusta sosiaaliturvasta:

4) Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta;

Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käyttää 1 momentin tai työntekijän eläkelain 197 ja 198 §:n perusteella saamia henkilö- ja muita tietoja tutkimus- ja tilastotoiminnan lisäksi tämän lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työeläketurvan kehittämistä varten tarvittavien selvitysten ja esitysten tekemiseen. Tietoja käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityisyys tai liike- tai ammattisalaisuus vaarannu.

4 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada toimialaansa kuuluvaan tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarvittavat henkilön yksilöintitiedot, tiedot työansioista ja tuloista sekä muut tiedot tietojen antajan hoitamasta eläkevakuutuksesta ja eläke- ja muusta sosiaaliturvasta:

4) Tapaturmavakuutuskeskukselta;

Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käyttää 1 momentin tai työntekijän eläkelain 197 ja 198 §:n perusteella saamia henkilö- ja muita tietoja tutkimus- ja tilastotoiminnan lisäksi tämän lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työeläketurvan kehittämistä varten tarvittavien selvitysten ja esitysten tekemiseen. *Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten siten kuin julkisuuslain 28 §:ssä säädetään.* Tietoja käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityisyys eikä liike- tai ammattisalaisuus vaarannu.

5 §

Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista

Eläketurvakeskuksella on oikeus periä tuottamistaan palveluista toimintokohtaisia palvelumaksuja. Työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—6 kohdassa

5 §

Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista

Eläketurvakeskuksella on oikeus periä tuottamistaan palveluista toimintokohtaisia palvelumaksuja. Työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa

Voimassa oleva laki

mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastaavat Eläketurvakeskuksen tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin Eläketurvakeskuksen saamat toimintokohtaiset palvelumaksut ja muut tuotot eivät riitä niitä kattamaan.

Eläkelaitosten katettava osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan eläkelaitosten kesken kussakin eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitoksen kustannusosuutta laskettaessa huomioon otettava vakuutettujen työansioiden osuus määrätään kuitenkin erikseen julkisten alojen eläkelaitoksille, Merimieseläkekassalle ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle sen mukaan, kuinka suuri osuus Eläketurvakeskuksen tuottamista palveluista arvioidaan kohdistuvan näille eläkelaitoksille. Tällöin lasketaan ensin julkisten alojen eläkelaitosten, Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannusosuudet. Sen jälkeen kattamatta jäävä osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan muiden yksityisten alojen eläkelaitosten kesken kussakin eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Julkisten alojen eläkelaitosten, Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannusosuudessa huomioon otettavasta vakuutettujen työansioiden osuudesta ja tämän osuuden tarkistamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kustannusosuus saadaan periä ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Jollei maksua suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle pääomalle peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta Eläketurvakeskus voi periä viiden euron suuruisen

Ehdotus

mainittujen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastaavat Eläketurvakeskuksen tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin Eläketurvakeskuksen saamat toimintokohtaiset palvelumaksut ja muut tuotot eivät riitä niitä kattamaan.

Eläkelaitosten katettava osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan eläkelaitosten kesken kussakin eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa, *kuitenkin siten, että Kevan osalta kustannukset jaetaan Kevan, valtion, Kirkon eläkerahaston ja Kansaneläkelaitoksen kesken niille työntekijän eläkelain 178 §:n 1 momentissa säädetyn rahoitusvastuun mukaisessa suhteessa.* Eläkelaitoksen kustannusosuutta laskettaessa huomioon otettava vakuutettujen työansioiden osuus määrätään kuitenkin erikseen julkisten alojen eläkelaitoksille, Merimieseläkekassalle ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle sen mukaan, kuinka suuri osuus Eläketurvakeskuksen tuottamista palveluista arvioidaan kohdistuvan näille eläkelaitoksille. Tällöin lasketaan ensin julkisten alojen eläkelaitosten, Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannusosuudet. Sen jälkeen kattamatta jäävä osuus Eläketurvakeskuksen kustannuksista jaetaan muiden yksityisten alojen eläkelaitosten kesken kussakin eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Julkisten alojen eläkelaitosten, Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannusosuudessa huomioon otettavasta vakuutettujen työansioiden osuudesta ja tämän osuuden tarkistamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kustannusosuus on suoraan ulosotto-kelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jollei maksua suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle pääomalle peritään vuotuista viivästyskorkoa *työntekijän eläkelain 184 §:n 2 momentissa* tarkoitetun korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta Eläketurvakeskus voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

9 §

Hallituksen nimeäminen ja kokoonpano

Hallituksen jäsenellä tulee olla riittävä työeläkealan tuntemus ja hänen on oltava hyvämaineinen. Jäsenenä ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liike-toimintakieltoon.

Jos hallituksen jäsen eroaa tehtävästään kesken toimikauden, hänen tilalleen on nimettävä hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen edellä säädetyn mukaisesti.

Ehdotus

viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

9 §

Hallituksen nimeäminen ja kokoonpano

Hallituksen jäsenellä tulee olla riittävä työeläkealan *asiantuntemus* ja hänen on oltava hyvämaineinen. Jäsenenä ei saa olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liike-toimintakieltoon.

Jos hallituksen jäsen eroaa tehtävästään kesken toimikauden, hänen tilalleen on nimettävä hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen edellä säädetyn mukaisesti. *Uusi jäsen voidaan nimetä jäsenen eroamisen jälkeen pidettävässä edustajiston ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa. Uuden hallituksen jäsenen nimeämiseen saakka hallituksen jäsenenä toimii eronneelle hallituksen jäsenelle nimetty henkilökohtainen varajäsen.*

11 §

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Hallitus nimeää toimitusjohtajan sijaisen. Mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hänen sijaiseensa.

11 §

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Toimitusjohtaja ei saa ottaa osaa sellaisen asian käsittelyyn, joka koskee hänen tai sellaisen yhteisön, jonka hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana tai toimihenkilönä hän on, yksityistä etua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain (165/1999) 4 §:n 2 momentti, 6 §, 12 §:n 3 momentti ja 13 ja 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti ja 13 ja 14 § laissa 687/2006 ja 12 §:n 3 momentti laissa 557/2012, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Oikeus siirtoon ja siirrettävä eläkeoikeus**Oikeus siirtoon ja siirrettävä eläkeoikeus*

Siirron kohteena on eläkeoikeus, joka on karttunut siirtoon oikeutetulle siirtomäärän laskentapäivään mennessä, tarkistettuna työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisesti. Siirto koskee myös työntekijäin eläkelain 11 §:n, sellaisena kuin se on ollut voimassa työntekijän eläkelain tullessa voimaan, maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 11 §:n, sellaisena kuin se on ollut voimassa lain 655/2000 tullessa voimaan, ja yrittäjien eläkelain (468/1969) 11 §:n, sellaisena kuin se on ollut voimassa lain 656/2000 tullessa voimaan, mukaisia lisäetuja lukuun ottamatta hautausavustusta. Siirrettävä eläkeoikeus käsittää työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa, sellaisina kuin ne ovat olleet voimassa työntekijän eläkelain tullessa voimaan, mainittujen lakien, eläkeohjesäännön, eläkesääntöjen ja työntekijän eläkelain mukaiset eläkeoikeudet yhteensovitettuina ja muunnettuina vastaamaan eläkeoikeutta 63 vuoden iässä sen mukaisesti, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäännöksissä ja kunnallisen

Siirron kohteena on eläkeoikeus, joka on karttunut siirtoon oikeutetulle siirtomäärän laskentapäivään mennessä, tarkistettuna työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisesti. Siirto koskee myös työntekijäin eläkelain 11 §:n, sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2006 sekä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 11 §:n ja yrittäjien eläkelain (468/1969) 11 §:n, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2000, mukaisia lisäetuja lukuun ottamatta hautausavustusta. Siirrettävä eläkeoikeus käsittää työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2006, mainittujen lakien, eläkeohjesäännön, eläkesääntöjen ja työntekijän eläkelain mukaiset eläkeoikeudet yhteen sovitettuina ja muunnettuina vastaamaan eläkeoikeutta 63 vuoden iässä sen mukaisesti, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäännöksessä ja kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain (713/2004) voimaantulosäännöksessä, *sellai-*

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

eläkelain muuttamisesta annetun lain (713/2004) voimaantulosäännöksissä säädetään.

Ehdotus

sina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2016, säädetään.

6 §

Siirtomäärälle maksettava korko

Siirtomäärälle maksetaan kolmen ja puolen prosentin vuotuista korkoa siirtomäärän laskentapäivästä siihen päivään saakka, jona siirto Euroopan yhteisöihin tapahtuu.

6 §

Siirtomäärälle laskettava korko

Siirtomäärälle maksetaan 3,1 prosentin vuotuista korkoa siirtomäärän laskentapäivästä siihen päivään, jona siirto Euroopan unionin eläkejärjestelmään tapahtuu.

12 §

Eläkeoikeuden palauttaminen

Suomeen 1 momentin mukaisesti palautettavan eläkeoikeuden pääoma-arvona käytetään palautusmäärää. Pääoma-arvosta lasketaan eläkeoikeus 5 §:ssä tarkoitettujen perusteiden mukaisesti. Näistä eläkeoikeuksista huolehtii kunnallinen eläkelaitos. Palautusmäärä tuloutetaan valtion eläkerahastolle.

12 §

Eläkeoikeuden palauttaminen

Suomeen 1 momentin mukaisesti palautettavan eläkeoikeuden pääoma-arvona käytetään palautusmäärää. Pääoma-arvosta lasketaan eläkeoikeus 5 §:ssä tarkoitettujen perusteiden mukaisesti. Näistä eläkeoikeuksista huolehtii Keva samalla tavalla kuin valtion palvelukseen perustuvista eläkeoikeuksista. Palautusmäärä tuloutetaan valtion eläkerahastolle.

13 §

Palauttamisen oikeusvaikutukset

Palautetun eläkeoikeuden perusteella henkilöllä on oikeus soveltuvien osien valtion eläkelain (280/1966) 1 §:n 4 momentissa tarkoitettua uutta edunsaajaa koskevien säännösten mukaiseen eläkkeeseen, ei kuitenkaan vanhuuseläkkeeseen ennen 63 vuoden ikää eikä varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ennen 62 vuoden ikää. Palautetun eläkeoikeuden perusteella myönnettävää eläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi ei lueta valtion eläkelain 5 a §:ssä tarkoitettua tulevaa aikaa eikä tulevan ajan ansioissa oteta huomioon palautusmäärää.

13 §

Palauttamisen oikeusvaikutukset

Palautetun eläkeoikeuden perusteella henkilöllä on oikeus julkisten alojen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen siten, että oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle määräytyy julkisten alojen eläkelain (81/2016) 10 §:n mukaisesti. Suomen työeläkejärjestelmään siirretyn eläkeoikeuden perusteella myönnettävää eläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi ei lueta julkisten alojen eläkelain 83 §:ssä tarkoitettua tulevaa aikaa eikä julkisten alojen eläkelain 88 §:n mukaisen tulevan ajan ansioissa oteta huomioon Suomen työeläkejärjestelmään siirrettyä määrää.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Jos eläkkeensaaja katsoo, ettei hänelle tämän luvun perusteella myönnetty eläke ole tämän lain mukainen, hän voi hakea päätökseen muutosta tai lainvoimaisen päätöksen poistamista siten kuin valtion eläkelaiissa säädetään.

Jos eläkkeensaaja katsoo, ettei hänelle tämän luvun perusteella myönnetty eläke ole tämän lain mukainen, hän saa hakea päätökseen muutosta tai lainvoimaisen päätöksen poistamista siten kuin *julkisten alojen eläkelaiissa* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan eläkeoikeuden siirtoon Euroopan unionin eläkejärjestelmään, jos siirtomäärän laskentapäivä on 1 päivä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Tämän lain 13 §:ää sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa palautettuun eläkeoikeuteen.

19.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 84/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 75 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

*Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus
vanhuuseläkkeeseen*

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 63 vuotta täytettyään ilman tämän lain 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

Ehdotus

11 §

*Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus
vanhuuseläkkeeseen*

Ennen vuotta 1958 syntyneellä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuotta täytettyään ilman tämän lain 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä. Vastaava oikeus on vuonna 1958–1961 syntyneellä henkilöllä 64 vuotta täytettyään.

75 a §

Kuoleman jälkeen aiheettomasti maksettujen etuuksien palauttaminen

Jos Kansaneläkelaitos on maksanut etuudensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu etuudensaajan kuolin-kuukauden jälkeiseen aikaan, Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

21.

Laki**takuueläkkeestä annetun lain 7 ja 32 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 7 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 32 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta laissa 85/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Oikeus takuueläkkeeseen

Takuueläkkeeseen on oikeus henkilöllä, joka:

-
- 2) saa varhennettua vanhuuseläkettä;
 - 3) saa kansaneläkelain (568/2007) mukaista työkyvyttömyyseläkettä;
-

32 §

Takuueläkettä koskevat menettelysäännökset

Takuueläkkeeseen sovelletaan soveltuvin osin kansaneläkelain 63 §:ää päätöksen antamisesta, 75 ja 76 §:ää takaisinperinnästä ja takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta, 13 luvun säännöksiä tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta sekä 106 ja 107 §:ää viivästyskorotuksesta ja viivästysajasta, kuitenkin siten, että viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus 9 §:ssä maini-

Ehdotus

7 §

Oikeus takuueläkkeeseen

Takuueläkkeeseen on oikeus henkilöllä, joka:

-
- 2) saa *kansaneläkelain (568/2007) mukaista* varhennettua vanhuuseläkettä;
 - 3) saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä;
-

32 §

Takuueläkettä koskevat menettelysäännökset

Takuueläkkeeseen sovelletaan kansaneläkelain 63 §:ää päätöksen antamisesta, 75 §:ää takaisinperinnästä, *75 a §:ää kuoleman jälkeen maksettujen etuuksien palauttamisesta*, 76 §:ää takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta, 13 luvun säännöksiä tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta sekä 106 ja 107 §:ää viivästyskorotuksesta ja viivästysajasta, kuitenkin siten, että viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

tusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokselle.

Ehdotus

sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus 9 §:ssä mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

22.

Laki

rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rintamasotilaseläkelain (119/1977) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 169/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 55 §:ssä, 56 §:n 2 ja 4 momentissa, 62—65, 67, 71—84, 86, 88, 91, 96, 106, 107, 110 ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän maksamisajankohdasta.

Ehdotus

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan lisäksi, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 55 §:ssä, 56 §:n 2 ja 4 momentissa, 62—65, 67, 71—74, 75 a, 76—84, 86, 88, 91, 96, 106, 107, 110 ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän maksamisajankohdasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

23.

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 573/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 63, 75—84, 86, 91, 96, 106 ja 107 §:ssä, 110 §:n 2 momentissa ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Ehdotus

10 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 63, 75, 75 a, 76—84, 86, 91, 96, 106 ja 107 §:ssä, 110 §:n 2 momentissa ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

—————
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

26.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 39 §:n 1 momentti ja 40 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 39 §:n 1 momentti laissa 1236/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, vanhuuseläkettä, takuueläkettä tai korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle *ottaen kuitenkin huomioon, mitä työntekijän eläkelain 43 §:n 2 momentissa säädetään.*

40 §

Kuntoutusrahan määrän tarkistaminen

Kuntoutusrahan määrää tarkistetaan, jos kuntoutusrahan vaikuttavien etuuksien määrässä tapahtuu muutoksia. Kuntoutusrahaa tarkistetaan siitä päivästä, josta

Ehdotus

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, vanhuuseläkettä *tai* takuueläkettä *taikka* korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle. *Työeläkelakien mukaista takautuvaa työkyvyttömyyseläkettä ja työuraeläkettä ei kuitenkaan makseta Kansaneläkelaitokselle kuntoutusrahaa vastaavalta osalta.*

40 §

Kuntoutusrahan määrän tarkistaminen

Kuntoutusrahan määrää tarkistetaan, jos kuntoutusrahan vaikuttavien etuuksien määrässä tapahtuu muutoksia. Kuntoutusrahaa tarkistetaan siitä päivästä, josta

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuntoutusrahan vaikuttavan muun etuuden määrä muuttuu.

kuntoutusrahan vaikuttavan muun etuuden määrä muuttuu. *Kuntoutusrahaa ei kuitenkaan tarkisteta takautuvasti 34 §:n mukaiseksi eläkkeensaajan kuntoutusrahaksi.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 62 §:n 1 momentti, 68 §, 103 §:n 4 momentti, 143 §:n otsikko ja 3 momentti ja otsikko, 145 ja 189 §, 278 §:n 1 momentti ja 283 § sekä

lisätään 247 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

62 §

62 §

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Päivärahasta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

Päivärahasta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

68 §

68 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittanut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittanut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta.

103 §

Perhe-eläkeoikeuden alkaminen ja päättyminen

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut on tehnyt eläkkeellä ollessaan, oikeus perhe-eläkkeeseen päättyy kuitenkin viimeistään, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut olisi sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta.

143 §

Korvauksen maksaminen kunnalle

Jos vahingoittunut on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, vastaavalta ajalta myönnetty ansionmenetykskorvaus maksetaan toimeentulotuen korvaamiseksi sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle sen hakemuksesta.

145 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

Ehdotus

vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

103 §

Perhe-eläkeoikeuden alkaminen ja päättyminen

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut on tehnyt eläkkeellä ollessaan, oikeus perhe-eläkkeeseen päättyy kuitenkin viimeistään, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut olisi sitä aikaisemmin saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan.

143 §

*Korvauksen maksaminen kunnalle,
**Kansaneläkelaitokselle tai
sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle***

Jos vahingoittunut on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, vastaavalta ajalta myönnetty ansionmenetykskorvaus maksetaan toimeentulotuen korvaamiseksi *Kansaneläkelaitokselle* tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle sen hakemuksesta.

145 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

Voimassa oleva laki

- 1) vakuutuslaitokselle sen aiheettomasti maksaman korvauksen 247 §:ssä tarkoitettuna takaisinperintänä;
- 2) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 22 §:n nojalla;
- 3) työnantajalle ja sairauskassalle 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain 16 §:n nojalla;
- 4) työttömyyskassalle 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle 141 tai 142 §:n nojalla;
- 5) eläkelaitokselle 140 §:n nojalla;
- 6) kunnalle 143 §:n nojalla;
- 7) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain 28 §:n nojalla; sekä
- 8) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n nojalla.

189 §

68 vuotta täyttäneen yrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus

Jos yrittäjä täyttäessään 68 vuotta jatkaa yrittäjätyötään, vakuutusyhtiö voi hakemuksesta jatkaa 188 §:n mukaisen vakuutuksen voimassaoloa. Tällöin vuosityöansio vahvistetaan yrittäjän työpanosta vastaavan vuotuisen työtulon suuruiseksi noudattaen yrittäjän eläkelain 112 §:n 1 momentissa säädettyjä periaatteita.

247 §

Takaisinperintä

Ehdotus

- 1) vakuutuslaitokselle sen aiheettomasti maksaman korvauksen 247 §:ssä tarkoitettuna takaisinperintänä;
- 2) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 22 §:n nojalla;
- 3) työnantajalle ja sairauskassalle 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain 16 §:n nojalla;
- 4) työttömyyskassalle 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle 141 tai 142 §:n nojalla;
- 5) eläkelaitokselle 140 §:n nojalla;
- 6) *Kansaneläkelaitokselle 143 §:n 3 momentin nojalla;*
- 7) kunnalle 143 §:n nojalla;
- 8) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain 28 §:n nojalla;
- 9) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n nojalla.

189 §

Yrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden päättymisen jälkeen

Jos yrittäjä saavuttaessaan työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan jatkaa yrittäjätyötään, vakuutusyhtiö voi hakemuksesta jatkaa 188 §:n mukaisen vakuutuksen voimassaoloa. Tällöin vuosityöansio vahvistetaan yrittäjän työpanosta vastaavan vuotuisen työtulon suuruiseksi noudattaen yrittäjän eläkelain 112 §:n 1 momentissa säädettyjä periaatteita.

247 §

Takaisinperintä

Jos vakuutuslaitos on maksanut korvauksensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti korvausta, joka kohdistuu korvauksensaajan kuolinkuukauden jälkeeseen aikaan, vakuutuslaitoksella on oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäättöstä.

278 §

278 §

Työeläkelakien mukaisessa ammatillisessa kuntoutuksessa olevan vakuuttaminen

Työeläkelakien mukaisessa ammatillisessa kuntoutuksessa olevan vakuuttaminen

Eläkelaitoksen, joka korvaa työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 sekä 3—6 kohdassa tarkoitettujen työeläkelakien nojalla ammatillisen kuntoutuksen kustannuksia, on vakuutettava kuntoutuja tämän lain 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella kuntoutukseen sisältyvässä työ- tai koulutuskokeilussa, työhön valmennuksessa ja työharjoittelussa sattuvan vahinkotapahtuman varalta.

Eläkelaitoksen, joka korvaa työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen työeläkelakien nojalla ammatillisen kuntoutuksen kustannuksia, on vakuutettava kuntoutuja tämän lain 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella kuntoutukseen sisältyvässä työ- tai koulutuskokeilussa, työhön valmennuksessa ja työharjoittelussa sattuvan vahinkotapahtuman varalta. *Vakuuttamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske julkisten alojen eläkelain 24 §:ssä mainittuja tilanteita.*

283 §

283 §

Viittaukset aikaisempaan lakiin

Soveltamissäännös

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

Jos muualla *laissa* viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

Mitä muualla laissa säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta korvauksesta, sovelletaan tapaturmavakuutuslain mukaiseen vastaavaan korvaukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 58, 97, 98 ja 178 §, sellaisena kuin niistä on 98 § laissa 1651/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

58 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin täyttänyt 68 vuotta.

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta työnantajalle ja sairauskassalle;
- 2) työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta eläkelaitokselle;

Ehdotus

58 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella

Jos vanhuuseläke on alkanut vahingoittuneen täytettyä 63 vuotta ja vahinkotapahtuma on sattunut työssä, jota vahingoittunut teki eläkkeellä ollessaan, oikeus tapaturmaeläkkeeseen päättyy, kun vahinkopäivästä on kulunut kolme vuotta tai kun vahingoittunut on sitä aikaisemmin saavuttanut työeläkelakien mukaisen vakuutusvelvollisuuden yläikärajan.

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta työnantajalle ja sairauskassalle;
- 2) työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta eläkelaitokselle;

Voimassa oleva laki

3) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle;

4) työtapaturma- ja ammattitautilain 142 §:ssä säädetään muun takautuvan korvauksen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle; ja

5) työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta kunnalle.

Ehdotus

3) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle;

4) työtapaturma- ja ammattitautilain 142 §:ssä säädetään muun takautuvan korvauksen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle;

5) työtapaturma- ja ammattitautilain 143 §:ssä säädetään korvauksen maksamisesta kunnalle, *Kansaneläkelaitokselle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle.*

98 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 112 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;

2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle sen aiheuttomasti maksama korvaus 145 §:n mukaisesti;

3) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain (1224/2004) 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 22 §:n mukaisesti;

4) työnantajalle ja sairauskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain (866/1998) 16 §:n mukaisesti;

5) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 112 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;

6) työttömyyskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 tai 142 §:n mukaisesti;

7) eläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:n mukaisesti;

98 §

Korvausten maksamisen etusijajärjestys

Jos korvaus on tämän tai muun lain nojalla maksettava muulle kuin sille, jolle se on tämän lain perusteella myönnetty, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella, toimielimellä tai muulla taholla on siihen oikeus, korvaus maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 112 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;

2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle sen aiheuttomasti maksama korvaus 145 §:n mukaisesti;

3) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslain (1224/2004) 12 luvun 2 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 22 §:n mukaisesti;

4) työnantajalle ja sairauskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:n ja valtiolle palkkaturvalain (866/1998) 16 §:n mukaisesti;

5) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 112 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti maksamattomina vakuutusmaksuina;

6) työttömyyskassalle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n ja Kansaneläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 141 tai 142 §:n mukaisesti;

7) eläkelaitokselle työtapaturma- ja ammattitautilain 140 §:n mukaisesti;

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

8) kunnalle työtaturma- ja ammattitautilain 143 §:n mukaisesti;

9) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain (65/1994) 28 §:n mukaisesti;

10) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaisesti.

Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään ei koske tämän lain mukaisten vapaaehtoisten vakuutusten vakuutusmaksuja.

Ehdotus

8) *Kansaneläkelaitokselle työtaturma- ja ammattitautilain 143 §:n 3 momentin nojalla;*

9) kunnalle työtaturma- ja ammattitautilain 143 §:n mukaisesti;

10) Kansaneläkelaitokselle opintotukilain (65/1994) 28 §:n mukaisesti;

11) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaisesti.

Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, ei koske tämän lain mukaisten vapaaehtoisten vakuutusten vakuutusmaksuja.

178 §

Viittaukset aikaisempaan lakiin

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

178 §

Soveltamissäännös

Jos muualla *laissa* viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

Mitä muualla laissa säädetään maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain mukaisesta korvauksesta, sovelletaan maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaiseen vastaavaan korvaukseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

29.

Laki

sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 4 a §, sellaisena kuin se on laissa
1047/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

Päivärahaetuuksien määrä

4 a §

4 a §

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Vähennys tehdään tämän luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitettyistä työ- ja virkasuhteessa saaduista työtuloista.

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Vähennys tehdään 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitettyistä työ- ja virkasuhteessa saaduista työtuloista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

30.

Laki**työttömyysturvalain 3 luvun 4 §:n ja 6 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 4 §:n 3 momentti ja 6 luvun 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 4 §:n 3 momentti laissa 1354/2007 ja 6 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 1049/2013, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 luku

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

4 §

4 §

*Estävät sosiaalietuudet**Estävät sosiaalietuudet*

Sen estämättä, mitä edellä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen, jos hän saa vanhuuseläkettä sen johdosta, että hän on saavuttanut valtion eläkelain (1295/2006) 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun eroamisiän.

Sen estämättä, mitä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen, jos hän saa vanhuuseläkettä sen johdosta, että hän on saavuttanut julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 7 §:ssä tarkoitetun eroamisiän.

6 luku

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

4 §

4 §

*Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka**Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka*

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan pohjalta työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ ja siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista,

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ ja siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista,

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

Ehdotus

ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

31.

Laki

koulutuksen korvaamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan koulutuksen korvaamisesta annetun lain (1140/2013) 5 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Koulutuskorvauksen määrä

Koulutuskorvauksen määrä

Keskimääräinen päiväpalkka lasketaan siten, että työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä rahoituslaki, 19 a §:n mukainen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva palkkasumma jaetaan työnantajan keskimääräisellä työntekijämäärällä ja näin saatu osamäärä luvulla 200. Valtion viraston keskimääräinen päiväpalkka lasketaan siten, että valtion eläkelain (1295/2006) 59 §:n mukainen eläkkeeseen oikeuttavien työansioden palkkasumma jaetaan viraston keskimääräisellä työntekijämäärällä ja näin saatu osamäärä luvulla 200.

Keskimääräinen päiväpalkka lasketaan siten, että työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä rahoituslaki, 19 a §:n mukainen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva palkkasumma jaetaan työnantajan keskimääräisellä työntekijämäärällä ja näin saatu osamäärä luvulla 200. Valtion viraston keskimääräinen päiväpalkka lasketaan siten, että julkisten alojen eläkelain (81/2016) 85 §:n mukainen eläkkeeseen oikeuttavien työansioden palkkasumma jaetaan viraston keskimääräisellä työntekijämäärällä ja näin saatu osamäärä luvulla 200.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

32.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 2 a §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1294/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 a §

*Velvollisuus ilmoittautua työttömäksi
työnhakijaksi*

Toimeentulotukea hakeva 17—64-vuotias henkilö on velvollinen ilmoittautumaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistoon, ellei hän:

3) ole työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1—5 kohdassa tarkoitettu henkilö;

Ehdotus

2 a §

*Velvollisuus ilmoittautua työttömäksi
työnhakijaksi*

Toimeentulotukea hakeva 17—64-vuotias henkilö on velvollinen ilmoittautumaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistoon, ellei hän:

3) ole työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1—6 kohdassa tarkoitettu henkilö;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

33.

Laki

rikoslain 29 luvun 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
398/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 luku

29 luku

Rikoksista julkista taloutta vastaan

Rikoksista julkista taloutta vastaan

4 a §

4 a §

Työeläkevakuutusmaksupetos

Työeläkevakuutusmaksupetos

Työnantaja tai tämän edustaja, joka
1) laiminlyömällä työntekijän eläkelain (395/2006) mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden tai muun työntekijän eläkelaisa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden,

2) antamalla työntekijän eläkelain mukaista tehtävää hoitavalle työntekijän eläkelain mukaan tarvittavan, vakuutusmaksuun tai eläkkeistä aiheutuvien kulujen jakamiseen vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytymällä antamasta tässä kohdassa mainittuja tietoja tai

3) jättämällä työntekijältä perimänsä työntekijän työeläkevakuutusmaksun tilittämättä työntekijän eläkelain mukaiselle eläkevakuutusta hoitavalle eläkelaitokselle

aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa työeläkevakuutusmaksun määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian alhaisena tai sen aiheuttoman palauttamisen, on tuomittava

Työnantaja tai tämän edustaja, joka
1) laiminlyömällä työntekijän eläkelain (395/2006) 141 §:n tai merimieseläkelain (1290/2006) 138 §:n mukaisen työntekijän eläketurvan järjestämisvelvollisuuden tai työntekijän eläkelain 144 §:ssä tai sen nojalla annetussa asetuksessa tai merimieseläkelain 139 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai

2) antamalla työntekijän eläkelain tai merimieseläkelain mukaista tehtävää hoitavalle työntekijän eläkelain tai merimieseläkelain mukaan tarvittavan, vakuutusmaksuun tai eläkkeistä aiheutuvien kulujen jakamiseen vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytymällä antamasta tässä kohdassa mainittuja tietoja

aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa työeläkevakuutusmaksun määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian alhaisena tai

HE 120/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työeläkevakuutusmaksupetoksesta sakkoon
tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

sen aiheettoman palauttamisen, on tuomittava
työeläkevakuutusmaksupetoksesta sakkoon
tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 20 .